

Rolf Gollob, Peter Krapf, Wiltrud Weidinger (editori)

A crește în democrație

Activități didactice pentru învățământul primar privind
cetățenia democratică și drepturile omului (ECD/EDO)

A crește în democrație

**Activități didactice pentru învățământul primar
privind cetățenia democratică și drepturile omului
(ECD/EDO)**

Editori: Rolf Gollob, Peter Krapf, Wiltrud Weidinger

Autori: Rolf Gollob și Wiltrud Weidinger

Volumul II

din seria volumelor I-VI

**Educație pentru cetățenie democratică și drepturile omului în practica
școlară. Secvențe de activități didactice, concepte, metode și modele**

Editura Consiliului Europei

Opiniile exprimate în această lucrare sunt responsabilitatea autorilor și nu reflectă neapărat politica oficială a Consiliului Europei

Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei publicații nu poate fi tradusă, reprodusă sau transmisă în orice formă sau prin orice mijloc, electronic (CD-Rom, internet etc.) sau mecanic (inclusiv fotocopiere, înregistrare sau orice alt sistem de stocare sau extragere, fără acordul prealabil în scris de la Divizia de Informații Publice și Publicații, Directoratul pentru Comunicații (F-67075 Strasbourg Cedex sau publishing@coe.int).

Coordonarea producției, proiectării și editării acestui volum a fost realizată de IPE (International Projects in Education: www.phzh.ch/ipe) din cadrul Universității din Zürich pentru Formarea Profesorilor (Pädagogische Hochschule Zürich).

Această publicație a fost cofinanțată de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (Swiss Agency for Development and Cooperation – SDC)

Ilustrații: Peti Wiskemann
Coperta: Peti Wiskemann

Layout: Departamentul de Producție a Documentelor și Publicațiilor (DPPD),
Consiliul Europei

Traducerea în limba română: Carol Căpiță
Proofreading (limba română): Simona Velea

ISBN 978-92-871-6728-6
@ Consiliul Europei, iunie 2010
Tipărit în Belgia

Editura Consiliului Europei
F-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>

Coautori și colaboratori

Emir Adzovic – Bosnia-Herțegovina

Svetlana Poznyak – Ucraina

Beatrice Bürgler-Hochuli – Elveția

Sarah Keating-Chetwynd – Consiliul Europei

Regula Kleinberger – Elveția

Peter Krapf – Germania

Laura Loder-Büchel – Elveția

Sabrina Marruncheddu Krause – Elveția

Ólöf Ólafsdóttir – Consiliul Europei

Arber Salihu – Kosovo¹

Felisa Tibbitts – SUA

Gordana Trajkova Kostovska – „Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”

¹ Toate trimerile din acest text referitoare la Kosovo, fie că este vorba de teritoriu, instituții sau populație, vor fi înțelese ca fiind în deplin acord cu Rezoluția Consiliului de Securitate al ONU nr. 122 și ca neprejudiciind statutul Kosovo.

Cuprins

Introducere.....	9
Cadrul conceptual al acestui manual	12
1. Principiile de bază ale ECD/EDO	12
2. Trei dimensiuni de competență	14
3. Concepte cheie aflate în centrul celor nouă unități	17
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1: Identitate – eu în comunitatea mea	19
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2: Diversitate și pluralism – acasă în Europa	27
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3: Egalitate – minorități și majorități.....	35
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4: Conflict – regulile ajută la rezolvarea conflictelor ..	47
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5: Reguli și lege – baza conviețuirii	55
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6: Putere și autoritate – Eu sunt șeful! Chiar sunt?.....	65
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7: Responsabilitate – devin ecologist ..., școala mea participă	75
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8: Drepturi și libertăți – drepturile mele, drepturile tale.....	87
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9: Mass-media – mediile în acțiune: aș face, dacă aș putea!	101
Manual pentru elevi	113
I. Fișe pentru elevi (broșură inclusă)	115
II. Instrumente pentru elevi (broșură inclusă)	143
Ilustrație: puzzle-ul celor nouă concepte	161

Introducere

Școala este locul pentru predare și învățare. Așa a fost mereu și sperăm că așa va rămâne. Ceea ce s-a schimbat, totuși, este ce și cum se învață în școală. Societatea se schimbă rapid din punct de vedere al vieții economice și sociale, iar școlile sunt forțate să se adapteze cât pot de bine la noile condiții.

Ceea ce s-a schimbat în modul de gândire a numeroși oameni este că școala nu mai reprezintă doar un loc în care elevii sunt pregătiți pentru viața adultă, ci în egală măsură, este văzută ca fiind locul în care ei petrec mult timp împreună. Aceasta oferă oportunitatea de a învăța din a fi împreună, determinând elevii să deprindă abilitățile sociale necesare.

Dacă o școală decide să integreze în oferta sa ECD/EDO – Educație pentru cetățenie democratică și drepturile omului – (multe școli se bucură de un nivel ridicat de autonomie), atunci decide să organizeze în mod activ viața școlii și să creeze un model de situație de învățare pentru educația pentru democrație. Întreaga școală, nu numai sala de clasă, devine o micro-societate. Aceasta nu este o imagine idealizată, ci realitatea. Nimeni nu poate afirma că a trăi împreună este ușor și fără conflicte, iar școala nu constituie o excepție. Nu acesta trebuie să fie obiectivul. Trebuie să fie posibil, totuși, ca elevii să își dezvolte capacitatea de a recunoaște interese diferite, de a le clarifica și de a învăța din ele, căci aceste abilități vor fi esențiale pentru viața de cetățean.

Manualul se adresează, cu prioritate, profesorilor. De-a lungul timpului și-a demonstrat relevanța și pentru formatorii de profesori, pentru dezvoltatorii de curriculum, editorii de manuale și traducătorii din țările membre ale Consiliului Europei și nu numai.

Manualul conține nouă unități de învățare având ca teme educația pentru cetățenie democratică (ECD) și educația pentru drepturile omului (EDO). Unitățile, formate din câte patru lecții fiecare, sunt dedicate elevilor din ultimul an de învățământ primar, cu vârste cuprinse între 10 și 11 ani. Fiecare unitate se concentrează pe câte un concept din sfera ECD sau EDO: identitate, pluralism, egalitate, conflict, reguli și legi, guvernare, responsabilitate, libertate, comunicare. Pentru fiecare lecție a fost descrisă în detaliu (în măsura în care a fost posibil) o succesiune de pași în predare.

Cele nouă unități prezentate în manual nu pot fi grupate astfel încât să poată forma o disciplină numită „educație democratică”, „educație civică” sau oricum ar decide cineva să o numească. Totuși, separat, aceste unități pot fi utilizate în lecții de limbă, de geografie, de istorie, de studii sociale, de etică, de arte etc. De comun acord cu diferiți experți din statele membre ale Consiliului Europei, autorii au dezvoltat secvențe de predare centrate pe elemente adiționale ale ECD/EDO, care pot fi ușor integrate în curriculum-ul pentru învățământul primar existent. Experiența arată că, în mod special, în învățământul primar, unde profesorii au de acoperit o varietate de discipline, introducerea uneia noi va fi contraproductivă și va crea o presiune suplimentară asupra profesorilor. Temele din cadrul ECD/EDO nu sunt teme care să fie studiate izolat, ci se concentrează pe perspective diferite asupra unor teme cunoscute, care sunt predate oricum. Autorii au integrat acest element în proiectarea manualului și au realizat unitățile astfel încât să poată fi realizate pe baza competențelor existente ale profesorilor din învățământul primar și pe gradul de complexitate a predării diferitelor discipline. Pentru a rezuma, este important, din punctul de vedere al utilizatorului, să se răspundă la întrebarea dacă ECD/EDO este o disciplină nouă sau nu.

Răspunsul pare să fie, pentru majoritatea școlilor din cele mai multe țări, că ECD/EDO nu este o disciplină nouă, ci doar adaugă o nouă perspectivă activităților de predare și învățare din cadrul curriculum-ului existent. Astfel, profesorii și elevii sunt încurajați să lucreze într-un mod diferit, care aduce mai multe satisfacții.

ECD/EDO vizează responsabilizarea elevilor pentru a deveni cetățeni activi, care își doresc și sunt capabili să se implice în conturarea viitorului comunităților lor, (cu alte cuvinte, copiii învață despre democrație și drepturile omului). În același timp, ECD/EDO urmărește principiile de bază ale unei bune predări. Participarea la democrație poate și trebuie să fie învățată în școală și în cadrul oricărei discipline, la orice vârstă. În consecință, formarea de competențe are prioritate în fața predării tradiționale, centrată pe un curriculum axat pe conținut.

Desigur, ECD/EDO are și o dimensiune de conținut, anume predarea despre democrație și drepturile omului. Astfel de elemente pot fi integrate într-o disciplină precum educația civică sau pot fi incluse în predarea istoriei și a studiilor sociale.

Dar elementul cheie al predării ECD/EDO este predarea în spiritul acestora sau prin democrație și drepturi ale omului, iar această nouă perspectivă ia în discuție toată școala. Manualul demonstrează că perspectiva ECD/EDO aduce cu sine noi metode de predare și învățare în clasă, îmbogățind astfel rolurile profesorilor și elevilor. Elevii primesc o parte mai mare de timp ca timp real de învățare, în timp ce profesorul, alături de rolul său tradițional de instructor, acționează ca susținător și observator. Modelele de predare încurajează profesorul să se concentreze pe temele alese, permițându-le astfel, elevilor să le trateze în profunzime; cu alte cuvinte, să facă mai puțin, dar mai bine.

Trusa de *unelte* și fișe de lucru – manualul elevilor

Un principiu central al tuturor unităților este activitatea elevilor. Această idee se bazează pe faptul că învățarea este un proces activ de achiziție și nu doar un proces pasiv de ascultare. Unitățile de învățare devin astfel momente de comunicare, de căutare de informație, de chestionare și explicare. Profesorul susține aceste procese în ideea că învățarea despre democrație este un proces continuu și că greșelile sunt ceva natural. Învățarea independentă a elevilor este susținută prin așa-numitele „instrumente”. Douăsprezece metode selectate susțin această învățare independentă și auto-reglată (cercetare în bibliotecă, cercetarea pe internet, realizarea de interviuri și anchete (cercetări), interpretarea de imagini, realizarea de hărți conceptuale, crearea de postere, organizarea de expoziții, planificarea și realizarea de prezentări, pregătirea unor folii sau prezentări PowerPoint, redactarea de articole de presă, realizarea unor spectacole sau organizarea unor dezbateri).

Fișele pentru elevi oferă un alt mijloc de susținere a activității copiilor. Acestea sunt fișe de lucru individuale care sunt legate de unitățile de învățare și sunt distribuite elevilor. Toate fișele pot fi găsite la finalul manualului. Pachetul complet de fișe poate fi detașat ușor și copiat, într-un singur pas, pentru elevi. Fiecare fișă este numerotată în conformitate cu unitatea și lecția în care este folosită (de ex., Unitatea 2, lecția 2). Profesorul decide cum și când sunt date și colectate fișele elevilor. În unele cazuri, un dosar este practic, în alte cazuri profesorii ar putea prefera să aibă aceste resurse într-un volum separat sau să folosească pachetul așa cum apare în manual, ca broșură inclusă.

Experiența din trecut cu utilizarea materialelor de fotocopiat a demonstrat că, pentru profesori, cea mai importantă condiție este ca aceste fișe să fie practice și să se explice singure. Fișele trebuie să fie complementare și de ajutor, nu dificil de înțeles, iar explicarea lor să fie consumatoare de timp. În consecință, fișele prezentate sunt ușor de folosit, ușor de înțeles, ușor de modificat și simplu de adaptat la nevoile specifice ale unei clase sau la diferitele metode de predare. Alături de evaluarea formativă obișnuită a participării elevilor în activitățile din clasă, înregistrarea participării lor și a motivării de care dau dovadă, fișele reprezintă și un mijloc cu care să se realizeze sarcini de lucru scrise.

Cadrul conceptual al acestui manual

1. Principiile de bază ale ECD/EDO

Cetățenia activă este cel mai bine învățată prin acțiune, nu prin „a se spune despre” – indivizilor trebuie să li se ofere oportunități de a explora singuri probleme legate de cetățenia democratică și drepturile omului, nu să li se spună cum trebuie să gândească sau să se poarte. Educația pentru cetățenie activă nu este numai despre absorbția de cunoaștere factuală, ci despre înțelegere, deprinderi și aptitudini practice, despre valori și caractere. Mediul este mesajul – elevii pot învăța la fel de mult despre cetățenia democratică prin exemplele reprezentate de către profesori și prin felul în care este organizată viața școlii, cât au ocazia prin metode formale de instruire.

Aceste principii au un număr de implicații importante pentru procesele de învățare din cadrul ECD/EDO, prezentate în continuare.

a) Învățarea activă

Învățarea pentru ECD/EDO ar trebui să sublinieze învățarea activă. Aceasta este învățare prin acțiune. Este învățare prin experimentarea proprie a unor situații și rezolvarea de probleme, în loc de a primi răspunsurile de la altcineva. Învățarea activă este uneori denumită învățare „experiențială”.

Învățarea activă este importantă în ECD/EDO, căci a fi cetățean este o activitate practică. Oamenii învață despre democrație și despre drepturile omului prin experimentarea lor, nu doar prin ceea ce li se spune despre ele. În educația formală, această experimentare începe în clasă, dar continuă prin ethos-ul și cultura instituțională a școlii sau colegiului. Uneori, această abordare este numită predare prin democrație sau prin drepturile omului.

Învățarea activă poate fi și o formă mai stimulativă și motivațională decât instruirea formală și poate duce la o învățare de durată lungă, fie ei adulți sau persoane tinere, căci cei ce învață sunt personal implicați. De asemenea, se concentrează mai degrabă pe exemple concrete decât pe principii abstracte. În învățarea activă, elevii sunt încurajați să extragă principii generale din situații concrete, nu invers: analizând, de exemplu, diferite tipuri de drepturi, pornind de la problema concretă a „drepturilor” menționate în regulamentul școlii sau în codul de comportament, mai degrabă decât prin intermediul unei discuții abstracte despre conceptul de drepturi.

b) Activități centrate pe sarcini de lucru

Învățarea în cadrul ECD/EDO ar trebui să fie bazată pe sarcinile pe care profesorii înșiși trebuie să le realizeze pe parcursul predării ECD/EDO. Acest manual, prin urmare, urmărește principiile învățării centrate pe sarcini.

Învățarea centrată pe sarcini este importantă din mai multe motive:

- este o excelentă formă de învățare activă, deci de învățare prin acțiune;
- oferă o structură pentru diferite contexte de învățare;
- maximizează timpul disponibil pentru învățare, căci elevii lucrează sarcini pe care oricum trebuie să le realizeze;
- oferă posibilitatea de a rezolva probleme din viața reală și material autentic pentru analiză;
- dă mai multe sensuri învățării, prin urmare o face mai stimulativă;
- dă celor ce învață un sentiment de control și de împlinire.

c) Lucrul în echipă

ECD/EDO ar trebui să se axeze pe formele colaborative de organizare a activității, cum ar fi lucrul în perechi, în grupe mici sau mai mari și/sau în grupe de suport din partea colegilor de vârstă. Lucrul în echipă este important deoarece:

- oferă celor ce învață modele de lucru colaborativ pe care îl pot aplica în clasă;
- îi încurajează pe elevi să facă schimb de experiențe și opinii și, prin împărtășirea problemelor lor, le îmbunătățește șansele de rezolvare a acestora;
- acționează ca o contragreutate la experiența izolării în clasă.

d) Metode interactive

ECD/EDO ar trebui să promoveze metode interactive, cum ar fi discuțiile și dezbaterile. Metodele interactive sunt importante deoarece:

- îi ajută pe profesori să învețe să folosească metodele interactive în activitatea de predare;
- reprezintă o cale de a-i încuraja pe profesori să devină participanți activi ai propriei lor formări.

e) Gândire critică

O bună ECD/EDO îi încurajează pe elevi să reflecteze din proprie inițiativă asupra unor teme de ECD/EDO, mai degrabă decât să li se ofere răspunsuri „de-a gata” de către profesori. Acest aspect este important, deoarece:

- îi ajută pe elevi să gândească independent, un atribut esențial al cetățeniei democratice;
- le dă un sentiment de control și de putere: ei se simt în măsură să-și asume responsabilitatea pentru viața tuturor elevilor.

f) Participare

ECD/EDO oferă elevilor oportunitatea de a contribui la procesul de formare. În măsura în care este posibil, ei ar trebui încurajați să fie, mai degrabă, activi în învățare, decât recipienți pasivi de cunoaștere; de ex., prin alegerea sarcinilor la care vor să lucreze, prin evaluarea propriilor puncte tari și slabe și stabilirea unor ținte prin care acestea ar putea fi îmbunătățite.

Un element participativ este important, pentru că:

- îi ajută pe elevi să învețe cum să construiască dimensiunea participativă în viața lor din afara școlii;
- le dă forță și un sentiment al proprietății.

Pe scurt, ECD/EDO este:

- activă – pune accent pe învățarea prin acțiune;
- centrată pe sarcini – este structurată în jurul unor sarcini de învățare proprii ECD/EDO;
- colaborativă – utilizează lucrul în grup și învățarea prin cooperare;
- interactivă – utilizează discuția și dezbaterile;
- critică – îi încurajează pe elevi să gândească singuri; și
- participativă – permite elevilor să contribuie la procesul de formare.

2. Trei dimensiuni de competențe

Scopul educației pentru cetățenie democratică și a educației pentru drepturile omului este să susțină dezvoltarea de competențe în trei domenii: analiză și judecată politică, utilizarea metodelor, luarea deciziilor și acțiunea politică; toate acestea sunt strâns legate și nu ar trebui tratate separat.

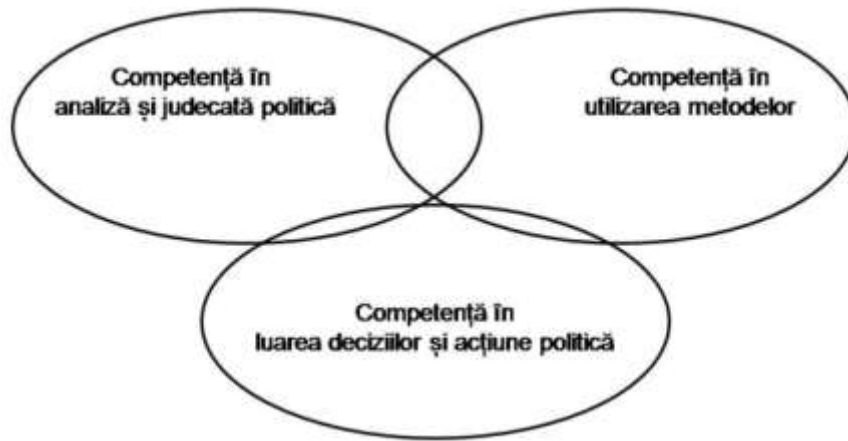
În orice context de învățare, conștient sau nu, vor fi prezente elemente din toate aceste trei competențe, dar nu va fi atins același nivel de profunzime, căci nu este necesar. Este posibil să ne concentrăm uneori mai mult pe metode, alteori mai mult pe acțiune, iar alteori mai mult pe analiză. Pentru fiecare unitate, putem aproxima gradul în care cele trei competențe vor fi dezvoltate, folosind un tabel similar celui de mai jos. Trei stele indică un nivel ridicat, două stele un nivel mediu, iar o stea un nivel scăzut. Cu toate acestea, depinde de metodele de predare și de selecția situațiilor de învățare dacă unele dintre competențe vor deveni mai importante decât s-a estimat inițial.

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	*	***

Mai jos prezentăm o trecere în revistă a celor trei competențe în cadrul ECD și EDO. Acest concept al celor trei competențe este intens discutat în științele politice, iar până în acest moment nu există un răspuns definitiv la această dezbateră².

A. Competență în analiză și judecată politică Abilitatea de a analiza și de a discuta evenimente politice, probleme și teme controversate, precum și întrebări cu privire la dezvoltarea economică și socială, luând în considerare aspecte și dimensiunea valorică a disciplinei.	B. Competență în utilizarea metodelor Achiziția de abilități și deprinderi necesare găsirii și asimilării informației, de a utiliza mijloace și medii de comunicare și de a se implica în dezbateri publice și în luarea deciziilor.	C. Competență în luarea deciziilor și acțiune politică Abilitatea de a exprima corespunzător în public opinii, valori și interese. Abilitatea de a negocia și de a ajunge la un compromis. Abilitatea de a evalua oportunitățile și limitările participării politice și de a opta pentru un mod de acțiune potrivit/corespunzător.
---	---	---

² Pentru o lectură suplimentară, vezi publicația Consiliului Europei *How all teachers can support citizenship and human rights education: a framework for the development of competences*, 2009 (Cum pot susține profesorii educația pentru cetățenie și drepturile omului: un cadru pentru dezvoltarea competențelor). Manualul poate fi descărcat sau comandat pe pagina web www.coe.int/edc.

A. Competență în analiză și judecată politică

Obiectivul este dezvoltarea competenței de analiză atât a evenimentelor și a problemelor politice, cât și a unor teme controversate și de a permite elevilor să explice rațiunile judecăților lor personale. Școala poate contribui la acest proces prin susținerea elevilor în utilizarea abordărilor structurate și bazate pe concepte cheie, pentru a atinge un nivel superior al gândirii critice.

Pentru a permite elevilor să dezvolte acest nivel de judecată, care trebuie bine gândit, următoarele aspecte sunt importante:

- abilitatea de a înțelege importanța deciziilor politice pentru viața personală;
- abilitatea de a înțelege și judeca rezultatele deciziilor politice – atât intenționate, cât și neintenționate – care afectează atât actorii implicați, cât și pe cei care nu participă;
- abilitatea de a înțelege și de a prezenta punctul de vedere propriu și pe cel al altora;
- abilitatea de a înțelege și de a aplica modelul tridimensional al politicii: a) instituțional, b) axat pe conținut și c) orientat pe proces;
- abilitatea de a analiza și de a evalua diferitele faze ale procesului politic la nivel micro (viața școlii), mediu (comunitatea) și macro (politica națională și internațională), aplicând atât principiile guvernării democratice, cât și pe cele ale drepturilor omului;
- abilitatea de a prezenta fapte, probleme și decizii cu ajutorul categoriilor analitice, identificând aspectele principale și legându-le de valorile fundamentale ale drepturilor omului și ale sistemelor democratice;
- abilitatea de a puncta condițiile sociale, legale, economice, de mediu și internaționale, precum și interesele și evoluțiile din dezbaterile cu privire la teme controversate, de actualitate;
- abilitatea de a înțelege și de a evalua felul în care problemele politice sunt prezentate în presă/de mass-media.

B. Competență în utilizarea metodelor

Pentru a fi în măsură să participe la diferitele procese politice, nu sunt necesare doar cunoștințele de bază despre probleme politice, cadre constituționale și legale și despre procese de decizie, ci și competențele generale dobândite în cadrul altor discipline (cum ar fi comunicarea, cooperarea, lucrul cu informații, date și statistici). Abilitățile și deprinderile speciale, precum capacitatea de a argumenta pro sau contra unei teme, care sunt foarte importante pentru participarea la evenimentele politice, trebuie antrenate și promovate în educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului. În cadrul ECD/EDO, sunt folosite frecvent metode adecvate pentru simularea sau susținerea unor controverse în public

(de ex., discuțiile și dezbaterile). Pentru a putea face toate acestea, sunt necesare următoarele abilități:

- abilitatea de a lucra independent, în mod critic și aplicat, în căutarea, selecția, utilizarea și prezentarea informațiilor oferite de mass-media și sau de noile medii (utilizarea de statistici, hărți, diagrame, scheme, caricaturi etc);
- abilitatea de a utiliza în mod critic mediile de comunicare și de a dezvolta propriile produse media;
- abilitatea de a realiza o cercetare, deci de a dobândi informația din surse originale, prin anchete și interviuri.

C. Competență în luarea deciziilor și în acțiunea democratică

Obiectivul este de a interacționa cu ușurință și cu încredere atât în contexte politice, cât și în public. Pentru a reuși aceasta, următoarele abilități și atitudini sunt necesare:

- abilitatea de a formula opinia politică proprie într-un mod adecvat și încrezător și de a stăpâni diferitele forme de dialog, dezbateri și discuție;
- abilitatea de a lua parte în viața publică și de a acționa în termeni politici (prin argumentare, dezbateri, moderând o discuție sau pregătind o prezentare scrisă, tehnici de organizare vizuală a afișelor, a gazetelor de perete, minute ale unor întâlniri, scrisori către editori, redactarea unor petiții etc);
- abilitatea de a recunoaște propriile posibilități de exercitare a influenței politice și abilitatea de a forma alianțe cu alții;
- abilitatea de a afirma propriul punct de vedere, dar și de a face compromisuri;
- disponibilitatea și abilitatea de a recunoaște idei și actori antidemocratici și de a le răspunde într-un mod adecvat;
- disponibilitatea și abilitatea de a se comporta deschis și într-un spirit de înțelegere într-un context intercultural.

3. Conceptele cheie ca nucleu al celor nouă unități

Gândirea și învățarea sunt strâns legate de relaționarea concretului cu abstractul. Conceptele cheie din acest manual, ca și cele din volumele ECD/EDO pentru învățământul secundar inferior (volumul III: *A trăi în democrație*) și învățământul secundar superior (volumul IV: *Participarea la democrație*), au fost dezvoltate în consecință prin folosirea de exemple concrete și concentrarea pe situații de învățare interactive.

Artistul care a proiectat coperta a desenat nouă piese ale unui puzzle, cât una pentru fiecare unitate. Ele formează, împreună, un puzzle complet. Aceasta indică faptul că cele nouă concepte sunt legate în multe feluri și formează un întreg semnificativ. Este la fel de important de știut că fiecare unitate poate fi folosită independent și astfel, fiecare piesă din puzzle are o valoare proprie intrinsecă. Toate cele nouă unități au potențialul de a umple un an de predare a ECD/EDO.

Un proverb spune că o imagine face mai mult decât o mie de cuvinte. Acest puzzle poate spune cititorului foarte multe despre conceptele cheie din manual, despre implicațiile deciziilor didactice de luat și despre învățarea constructivistă.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1

IDENTITATE

Învățământ primar

Eu în comunitatea mea

1.1. Asta îmi place

Sunt un băiat/o fată și ceea ce îmi place și fac este în regulă

1.2. Simbolurile mele personale (blazonul I)

Asta este ceea ce sunt

1.3. Acesta este blazonul nostru (blazonul II)

Suntem puternici ca grup fiindcă suntem indivizi

1.4. Indivizi și grupuri

Punctele tari ale indivizilor ca potențial al societății

Unitatea de învățare 1: Concept cheie – identitate (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: cum influențează auto-percepția elevilor identitatea acestora, participarea lor în grupe și imaginea lor despre societate?

„Identitate”, într-un context psihologic, trimite la imaginea de sine (modelul mental al unei persoane despre sine), respectul de sine și individualitate. Identitatea de gen este o parte importantă a conceptului de identitate. Aceasta dictează într-o proporție semnificativă felul în care se vede pe sine, atât ca persoană, cât și în relație cu ceilalți și astfel determină potențialul pe care el/ea îl poate aduce unui grup.

„Identitate”, într-un context sociologic, se concentrează pe conceptul de comportament de rol. Din această perspectivă, individul descoperă identitatea sa prin învățarea rolurilor sociale și prin experiențele sale în aceste roluri.

Totuși, termenul „identitate” este folosit în mod uzual pentru a descrie identitatea personală – toate lucrurile care definesc o personalitate unică. În același timp, sociologii adesea folosesc acest termen pentru a descrie identitatea socială sau suma apartenențelor de grup, care definesc pe individ.

Devine evident faptul că identitatea este foarte importantă în arii diferite. Dacă luăm în considerare identitatea în cadrul ECD/EDO, aceasta are un caracter special: dacă oamenii și-au clarificat propria poziție, sunt în măsură să se susțină în plan individual și în grupuri. Aceasta este un proces ce se desfășoară de-a lungul vieții și care se află în continuă schimbare. Definirea sau găsirea identității proprii trebuie susținută, prin urmare, de la o vârstă timpurie. Aceasta nu trebuie să se realizeze prin mijloace didactice, ci prin oferirea posibilității indivizilor de a o găsi ei înșiși, cu toate avantajele și dezavantajele pe care aceasta le aduce cu sine. Un stat deschis și democratic poate funcționa doar dacă indivizii îi pot apăra pe alții, fără să se piardă pe sine în acest proces.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe.

Competență în ...		
... analizează și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	***	*

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa elevilor vor fi folosite. Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

- 0 Cercetare în bibliotecă
- 0 Cercetare pe internet
- 0 Desfășurarea de interviuri și anchete
- X Interpretarea de imagini
- 0 Hărți conceptuale
- 0 Crearea de postere
- X Realizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- 0 Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
- 0 Redactarea unor articole de presă
- 0 Realizarea unor spectacole
- 0 Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 1: Identitate**Eu în comunitatea mea**

Cum influențează percepția despre sine a elevilor identitatea lor, participarea acestora în grupuri și viziunea lor despre societate?

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Asta îmi place	Elevii descoperă abilitățile și cunoștințele lor și ale celorlalți. Ei devin conștienți de efectele stereotipurilor de gen	Elevii notează propriile lor preferințe și comportamente în patru categorii. Ei își împărtășesc răspunsurile cu ceilalți elevi și reflectează asupra lor	Hârtie și stilouri, copii ale fișei cu tabelul „Îmi place și nu îmi place”	Lucru individual și în grupe, discuție frontală
Lecția 2: Simboluri personale (blazonul I)	Elevii își dezvoltă stima de sine prin recunoașterea și valorizarea aspectelor pozitive	Elevii își creează propriile simboluri care vor fi parte dintr-un blazon colectiv. Își pun întrebări asupra propriei percepții despre sine și utilizează punctele tari identificate în prima lecție. Elevii sunt organizați în grupe, ca element pregătitor pentru cea de-a treia lecție.	Tabelele din lecția anterioară, copii ale blazonului (două pentru fiecare elev), creioane colorate, foarfeci	Lucru individual, formarea de grupe
Lecția 3: Acesta este blazonul nostru (blazonul II)	Elevii devin conștienți de potențialul punctelor forte ale fiecăruia dintre ei pentru grup. Ei cad de comun acord asupra unui nume și a unui motto pentru grup.	În grupe de câte patru, elevii explică simbolurile lor personale celorlalți membri ai grupului. Ei creează un blazon comun și aleg împreună un nume, un motto și un simbol pentru grupul lor. Elevii prezintă blazonul ales clasei.	Copii imprimate ale blazonelor realizate în lecția anterioară, creioane colorate, lipici	Activitate de grup (câte patru elevi) și o prezentare de grup
Lecția 4: Indivizi și grupuri	Prin discuții, elevii înțeleg că punctele lor tari au potențial în cadrul unui grup. Ei înțeleg conceptele de lucru în echipă și diviziune a muncii. Ei pot identifica grupe în societate în care diferitele puncte tari trebuie combinate pentru a avea succes.	Elevii discută despre punctele lor tari și le leagă de alte experiențe din afara școlii. Într-o sesiune de brainstorming, ei identifică situații în care, diferite abilități sunt necesare pentru succesul grupului	Tablă sau flipchart	Discuție frontală

Lecția 1

Asta îmi place

Sunt un băiat/o fată și ceea ce îmi place și fac este în regulă

Obiectivele învățării	Elevii descoperă abilitățile și cunoștințele celorlalți. Ei devin conștienți de efectele stereotipurilor de gen
Sarcinile elevilor	Elevii notează propriile lor preferințe și comportamente împărțindu-le în patru categorii. Ei împărtășesc răspunsurile lor celorlalți elevi și reflectă asupra lor
Resurse	Hârtie și creioane, copii ale fișei „Îmi place și fac”.
Metode	Activitate individuală și de grup, discuție frontală.

Descrierea lecției

Profesorul introduce tema prin adresarea unor întrebări cum ar fi „Ce activități vă place să faceți”, „Ce activități nu vă place să faceți”, „Ce activități sunt făcute de băieți” și „Ce activități sunt făcute de fete”. Profesorul așteaptă ca elevii să se gândească la posibile răspunsuri, apoi le solicită să răspundă.

În a doua etapă, profesorul le dă elevilor câte o copie a fișei, hârtie și creioane. Elevii trebuie să plieze în două fișa și să folosească pentru moment doar partea de sus. Apoi, profesorul le dă elevilor următoarele indicații:

- notează dacă ești fată sau băiat;
- notează cinci lucruri pe care ți-ar plăcea să le faci și le faci;
- notează cinci lucruri pe care le faci, dar nu îți plac;
- notează cinci lucruri care nu îți plac și nu le faci;
- notează cinci lucruri pe care nu le faci, dar ți-ar plăcea să le faci.

Alături de fiecare lucru pe care l-ai notat, indică dacă crezi că este în regulă pentru persoanele de același gen cu tine să îl facă (în cazul în care ești băiat, dacă este în regulă ca un băiat să facă ceea ce ai notat, în cazul în care ești fată, dacă este în regulă pentru o fată să îl facă).

După ce elevii au terminat, profesorul le cere să se plimbe prin clasă și să-și prezinte răspunsul altor cinci elevi. Ei notează răspunsurile acelor elevi pe partea de jos a fișei.

Profesorul îi cheamă pe elevi să vină și să se așeze într-un cerc. Are loc o discuție frontală, folosind următoarele întrebări ca punct de plecare:

- Ce crezi despre răspunsurile colegilor tăi de clasă? Ai fost surprins?
- Care sunt lucrurile pe care doar tu poți să le faci?
- Care din lucrurile pe care le fac colegii tăi de clasă te impresionează cel mai mult?
- Găsești idei comune în lucrurile pe care elevii ar dori să le facă dar nu le fac?
- Ce se întâmplă dacă o fată face lucruri „de băieți”? Sau dacă un băiat face lucruri „de fată”?
- Cum ar răspunde membrii familiei tale la aceste întrebări?
- De ce am dat răspunsurile pe care le-am dat? De ce credem că unele lucruri sunt în regulă doar pentru fete, iar altele sunt în regulă doar pentru băieți?

Ca ultim pas, întrebările vor fi legate de problematica ECD și EDO:

- Ce se întâmplă dacă cineva nu știe care sunt lucrurile pe care îți place să le faci și le faci?

- Ce se întâmplă dacă cineva nu știe despre lucrurile care nu îți plac dar le faci?
- Cine decide ce poate să facă o fată și ce poate să facă un băiat?
- Ce se întâmplă atunci când este limitat ceea ce băieții și fetele pot face?
- Crezi că aceste roluri vor rămâne la fel? Crezi că întotdeauna a fost așa?

Extindere: lecția poate fi dezvoltată prin focalizarea pe întrebarea cu privire la ceea ce elevii nu fac, dar le-ar plăcea să facă. Profesorul încearcă, împreună cu elevii, să găsească soluții pentru a le încerca în contextul clasei.

Lecția 2**Simboluri personale (blazonul, partea a I-a)****Asta este ceea ce sunt**

Obiectivele învățării	Elevii își măresc stima de sine prin recunoașterea și valorizarea aspectelor pozitive.
Sarcinile elevilor	Elevii își creează simboluri personale care vor fi parte a unui blazon de grup. Își pun întrebări despre modul în care se percep pe ei înșiși și folosesc punctele tari / calitățile identificate în lecția 1. Elevii formează grupuri ca element pregătitor pentru lecția a treia.
Resurse	Tabelele din lecția anterioară, copii imprimate ale blazonului (două pentru fiecare elev), creioane colorate, foarfeci.
Metode	Activitate individuală, formarea de grupuri.

Casetă informativă

În tradiția europeană, un blazon, numit mai corect un armorial, aparat armorial sau adesea doar blazon, este un desen care aparține unei anumite persoane (sau grup de oameni) și care este folosit de aceștia într-o varietate de feluri. Din punct de vedere istoric, blazoanele erau folosite de către cavaleri pentru a se putea diferenția de soldații inamici. În Europa continentală, oamenii obișnuiți puteau să adopte blazoane orășenești. Spre deosebire de sigilii și embleme, blazoanele au o descriere formală care este exprimată sub forma unui scut. În secolul XXI, blazoanele sunt încă folosite de o varietate de instituții și indivizi (de exemplu, mai multe universități au regulamente cu privire la felul în care blazonul lor poate fi folosit, astfel încât utilizarea acestora să fie protejată).

Arta de a proiecta, afișa, descrie și înregistra armorialele se numește heraldică. Utilizarea de blazoane de țări, state, provincii, orașe și sate se numește heraldică civilă.

Descrierea lecției

1. A doua lecție începe prin organizarea elevilor în grupe de câte patru. Este recomandabil ca grupele să fie formate prin utilizarea unui joc de organizare a grupelor, cum ar fi distribuirea de cartonașe în seturi de câte patru sau cu imagini în seturi de câte patru etc. Sarcina elevilor este să-și găsească partenerii și să formeze grupul.

2. Apoi, elevii trebuie să stea în grupurile lor. Fiecare elev primește o copie a blazonului. O altă copie a acestuia este pusă în mijlocul mesei. Blazonul este împărțit în patru segmente, iar elevii trebuie să aleagă fiecare câte una. Ei ar trebui să-și noteze cu creionul numele pe copia din centrul mesei. Pe propria lor copie, ar trebui să înceapă să decupeze segmentul care le-a revenit din blazon.

3. Profesorul le cere elevilor să se gândească la simbolurile personale pe care le-ar putea folosi pentru a se reprezenta pe sine. „Asta este ceea ce sunt” ar trebui să fie motto-ul acestei sarcini. Mesajul extins al sarcinii ar putea fi „Aceasta este ceea ce aduc în grup”. Pentru aceasta, profesorul ar trebui să ceară elevilor să scoată fișele realizate în prima lecție. Ei pot folosi unele idei din coloanele „Îmi place să fac și fac” și „Nu fac, dar aș dori să fac”. Acum, ei trebuie să identifice simboluri care reprezintă punctele lor tari și pe care le-ar putea desena în secțiunea lor. Următoarele întrebări ar putea fi de ajutor:

- Cum te vezi pe tine?
- De ce ai nevoie?
- Ce ești în stare să faci?
- Ce regreți dacă te gândești la viața ta?

Lecția 3**Acesta este blazonul nostru (blazonul, partea a II-a)****Suntem puternic ca grup fiindcă suntem individualități**

Obiectivele învățării	Elevii devin conștienți de potențialul calităților personale pentru grup. Ei aleg împreună un nume și un motto pentru grup.
Sarcinile elevilor	În grupe de câte patru, elevii explică simbolurile lor personale celorlalți membri ai grupului. Ei crează un blazon comun și cad de acord asupra unui nume, a unui motto și a unui simbol comun pentru acesta. Elevii prezintă blazonul lor clasei.
Resurse	Copii ale blazonului din lecția anterioară, creioane colorate, lipici.
Metode	Activitate în grup (de câte patru) și prezentare de grup.

Descrierea lecției

În continuarea celei de-a doua lecții, elevii discută simbolurile pe care le-au realizat și își împărtășesc gândurile. Apoi, profesorul le cere elevilor să realizeze următoarele sarcini:

- explică simbolul (simbolurile) tău/tale membrilor grupului din care faci parte;
 - lipiți toate simbolurile individuale pe blazon;
 - găsiți un simbol comun pentru grupul vostru (centru), un motto pentru ideile voastre (steagul/chenarul de sus) și un nume pentru acesta (steagul/chenarul din partea de jos).
- Profesorul ar trebui să spună elevilor că deciziile trebuie luate în comun, astfel încât fiecare să se identifice cu decizia.

Blazoanele completate sunt apoi prezentate frontal de către un membru al grupului și sunt expuse împreună pe perete.

Lecția 4

Indivizi și grupuri

Punctele tari ale indivizilor ca potențial pentru societate

Obiectivele învățării	Prin discuții, elevii înțeleg că punctele lor tari sunt importante în cadrul grupului. Ei înțeleg conceptele de lucru în echipă și de diviziune a muncii. Ei pot identifica grupuri în societate în care diferite puncte tari trebuie combinate, astfel încât să aibă succes.
Sarcinile elevilor	Elevii discută despre punctele lor tari și le asociază cu experiențe din situații petrecute în afara școlii. Într-o sesiune de brainstorming, ei identifică situații în care abilități diferite sunt necesare pentru a asigura succesul grupului.
Resurse	Tablă sau flipchart.
Metode	Discuție frontală.

Casetă informativă

O discuție (un schimb de argumente, din latinescul *discussio*, argumentație) este o formă specifică de comunicare verbală între două sau mai multe persoane în care una sau mai multe probleme sunt abordate, deci discutate, iar fiecare parte își prezintă argumentele. O discuție trebuie purtată într-un spirit de respect reciproc. O manieră bună de discuție cere ca vorbitorii să permită și chiar să încurajeze exprimarea altor viziuni și opțiuni decât ale lor, analizându-le cu atenție în loc să le respingă pripit. Calitățile personale cum sunt serenitatea, calmul și politețea vor lucra în avantajul ambelor părți. În cel mai bun caz, o discuție va duce la soluționarea unei probleme sau la un compromis pe care toți cei implicați îl pot accepta.

În societățile moderne, discuțiile sunt un mijloc civilizat, non-violent, de a rezolva controverse și de a face față conflictelor de interese și obiective. Conflictele nu sunt, prin urmare, suprimate, ci rezolvate. Prin învățarea și practicarea abilităților lor de discuție, elevii învață un element de bază în atingerea și menținerea păcii în societate.

Descrierea lecției

Elevii stau în grupurile lor cu un flipchart în față .

Li se dă sarcina de a realiza o discuție în trei pași (vezi și fișa pentru elevi):

- gândiți-vă la punctele tari pe care le-ați desenat sau notat pe blazonul vostru și notați-le pe flipchart;
- discutați în ce situații aceste puncte tari ar putea să ajute grupul vostru. Gândiți-vă la exemple și notați-le;
- în pasul al treilea, gândiți-vă la situații din afara școlii. Unde ar putea să vă ajute aceste puncte tari și abilități? Ca persoană individuală? Dar ca membri ai unui grup?

Când elevii au terminat, ei formează un cerc pentru a discuta frontal, rezultatele.

Profesorul are sarcina/rolul de a orienta discuția, astfel încât elevii să înțeleagă conceptul de utilizare a punctelor tari și a abilităților individuale ca sursă de putere în cadrul unui grup.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2

DIVERSITATE ȘI PLURALISM

Învățământ primar

Acasă în Europa

2.1. Ce este Europa?

Ce știi despre Europa și despre locul în care trăiesc?

2.2. Sunt acasă în Europa (realizarea unei hărți fizice I)

Țările Europei

2.3. Sunt acasă în Europa (realizarea unei hărți fizice II)

Râuri, munți și forme de relief în Europa

2.4. Europeanii sunt diferiți și egali

Ce avem în comun și ce nu

Unitatea de învățare 2: Concept cheie – diversitate și pluralism (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: ce urme ale Europei sunt prezente în viața cotidiană a elevilor?

Elevii din ciclul primar au o percepție diferită a relațiilor temporale și spațiale decât adulții. De aceea, atunci când abordăm Europa ca temă pentru învățământul primar, este esențial să găsim puncte de legătură adaptate vârstei acolo unde conceptul european de învățare poate fi dezvoltat.

Conceptele de spațiu și relații sunt diferite de cele ale elevilor de școală secundară. Profesorul trebuie să reflecteze din timp asupra cunoștințelor anterioare ale elevilor, atitudinea lor prezentă față de Europa și interesele lor. Cum pot învăța elevii de școală primară despre Europa? Și să nu uităm una dintre întrebările cheie referitoare la Europa, din cadrul ECD/EDO: ce este identitatea europeană? ECD/EDO nu este un concept național. Este un concept care ia în considerare întrebarea despre cum trăiesc oamenii împreună în contexte diferite: în termeni familiali, de vecinătate, clasă, școală, regiune, țară, dar și în termeni continentali.

Dacă ne uităm la realitatea vieții elevilor, devine evident că astăzi aceștia cresc având o dimensiune internațională – deci și europeană – a vieții lor cotidiene. Elevii trăiesc aceasta prin prisma internaționalizării, multiculturalismului și multilingvismului într-o varietate de contexte:

- prin coexistența cu copii din diferite națiuni și culturi (la grădiniță, la școală, în cartierul lor);
- prin produse internaționale;
- prin referințe europene și internaționale din media folosite de către elevi (cărți, reviste, televiziune, CD-uri, internet etc.) și
- prin călătorii.

Majoritatea acestor contexte sunt luate ca firești de către elevi, încă de la o vârstă timpurie și sunt percepute inconștient. De exemplu, elevii nu sunt conștienți de originile unor mâncăruri cum ar fi spaghetti, pizza și croissant, căci nu au resimțit direct procesul lent de integrare a bunurilor de consum în interiorul Europei. În același timp, stereotipuri și perspective simpliste asupra diferitelor părți ale continentului nostru apar mereu în media. Pentru elevi, aceste stereotipuri pot deveni „cunoaștere” anterioară despre Europa și care cumva a fost „susținută”. În realitate, acestea sunt mai degrabă atitudini sau convingeri subiective decât certitudini.

Astfel că, atunci când vorbim despre Europa, elevii de școală primară nu pot fi priviți ca *tabula rasa*. Ceea ce poate aduce în plus predarea despre Europa este dimensiunea de selectare, extindere și obiectivizare a oricărei cunoașteri anterioare. În consecință, predarea și învățarea ar trebui să se axeze pe reflectarea stereotipurilor, prejudecăților și opiniilor actuale, dar în egală măsură să se concentreze și pe conștientizarea existenței unei societăți europene multiculturale, multilingve și intrinsec diversă, dar egală.

În comparație cu învățământul secundar inferior, predarea și învățarea despre Europa în învățământul primar trebuie să fie experimentate și trăite activ. Predarea trebuie să cuprindă o abordare foarte deschisă, una care tinde spre două dimensiuni disciplinare – cea neutral-obiectivă și cea ideatică – ce utilizează exemple foarte concrete din viața cotidiană a elevilor. Pentru acest grup de vârstă, comunicarea reală și prietenia sunt principalele

dimensiuni didactice pentru predare și învățare. Acolo unde grupul include elevi în al căror istoric se regăsește fenomenul migrației, aceasta ar putea fi folosită ca punct de plecare în predarea și învățarea despre Europa și locuitorii săi.

Scopul educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului este de a susține dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	**	***

Trusa de instrumente

În această unitate, următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite.

Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea să lucreze cu aceste instrumente.

- X Cercetare în bibliotecă
- X Cercetare pe internet
- 0 Interviuri și anchete
- 0 Interpretarea unor imagini
- 0 Hărți conceptuale
- 0 Realizarea de afișe
- 0 Organizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- 0 Pregătirea unei prezentări pe folii sau PowerPoint
- 0 Redactarea unor articole de presă
- X Realizarea unor spectacole
- 0 Susținerea unor dezbateri

Unitatea de învățare 2: Diversitate și pluralism**Acasă în Europa****Ce urme ale Europei sunt prezente în viața cotidiană a elevilor?**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Ce este Europa?	Elevii reactualizează cunoștințele lor despre Europa și descoperă perspectiva lor asupra continentului	Elevii lucrează cu o hartă a Europei. Ei indică de unde vin, notează ce orașe știu, ce țări le sunt familiare și ce steaguri și alte lucruri importante știu deja etc.	Copii ale hărții Europei, profiluri de țară, creioane, lipici, foarfeci, atlas, cărți, internet (acolo unde este posibil)	Lucru individual și în grupe, discuție frontală
Lecția 2: Sunt acasă în Europa (construirea unei hărți fizice I)	Elevii „interpretează” Europa pe terenul de joacă al școlii. Ei dezvoltă o percepție pentru distanțe și apropiere	Elevii construiesc o hartă a Europei pe terenul de joacă al școlii. Ei pornesc de la stabilirea țărilor și a granițelor. Ei precizează de unde vin.	Copii ale hărții Europei ca model, profiluri de țară, hârtie colorată, atlas	Lucru în perechi și în grup
Lecția 3: Sunt acasă în Europa (construirea unei hărți fizice II)	Elevii devin conștienți de toate caracteristicile Europei ca și continent. Ei încep să sesizeze conceptul de relații spațiale prin observarea locului de unde vin	După ce au stabilit granițele și țările, elevii continuă cu caracteristicile formelor de relief. Ei precizează râuri, munți și alte elemente importante pe harta fizică. La sfârșit este realizată o fotografie a hărții fizice	Copii ale hărții Europei ca model, material albastru pentru realizarea râurilor (hârtie, textile etc.), material colorat pentru realizarea munților și formelor de relief (hârtie, textile etc.), atlas, aparat de fotografiat	Lucru în perechi și în grup
Lecția 4: Europeanii sunt diferiți și egali	Într-o discuție frontală, elevii înțeleg că Europa are o varietate de caracteristici. Ei reflectează asupra faptului că europenii au unele lucruri în comun, dar sunt și foarte diferiți unii de alții	Elevii privesc fotografia hărții fizice. Profesorul îi antrenează într-o discuție despre similarități și diferențe în a) context geografic și b) în context social. Elevii discută diferențele sociale din Europa și încearcă să găsească soluții pentru dialog și înțelegere reciprocă	Fotografia hărții fizice, profiluri de țară, tablă sau flipchart, fâșii de hârtie.	Discuție frontală, lucru în grup.

Lecția 1**Ce este Europa?****Ce știi despre Europa**

Obiectivele învățării	Elevii reactualizează cunoștințele lor despre Europa și prezintă perspectiva proprie asupra continentului.
Sarcinile elevilor	Elevii lucrează cu o hartă a Europei. Ei indică de unde vin, notează ce orașe știu, ce țări le sunt familiare și ce steaguri și alte lucruri importante știu deja etc.
Resurse	Copii ale hărții Europei, profiluri de țară, creioane, lipici, foarfeci, atlas, cărți, internet (acolo unde este posibil).
Metode	Lucru individual, discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevilor li se dă o hartă albă a Europei (în mod ideal, mărită la A3). Sarcina lor este să reactualizeze ceea ce știu despre Europa. Ei încep să răspundă la diferitele întrebări listate sub hartă.

Apoi, profesorul le prezintă pachetul informațional din secțiunea de fișe pentru elevi (țări și capitale, drapele, râuri, munți și forme de relief). Elevii vor lucra cu acest material, dar pot aduna informații utilizând alte resurse, în măsura în care acestea sunt disponibile în clasă (internet, atlas, cărți etc).

Hărțile Europei realizate sunt expuse pe pereți.

Ca temă pentru acasă, elevii aleg o țară pe care să o cerceteze acasă. Ei completează „portretul țării” până la lecția a doua. Totodată, ei găsesc un partener cu care să lucreze în lecțiile următoare, care în mod ideal a ales o țară vecină cu a lor.

Lecția 2

Sunt acasă în Europa (construirea unei hărți fizice I)

Ce știi despre Europa

Obiectivele învățării	Elevii „interpretează” Europa pe terenul de joacă al școlii. Ei dezvoltă o percepție pentru distanțe și apropiere.
Sarcinile elevilor	Elevii construiesc o hartă a Europei pe terenul de joacă al școlii. Lucrează în perechi formate în funcție de cele două țări analizate în lecția anterioară. Ei pornesc de la stabilirea țărilor și a granițelor. Ei precizează de unde vin.
Resurse	Copii ale hărții Europei ca model, profiluri de țară, hârtie colorată, atlas.
Metode	Lucru în perechi și în grup.

Casetă informativă

Termenul de „hartă fizică” este utilizat în două sensuri. În primul rând, o hartă fizică – în contextul cartografiei – descrie o hartă care prezintă puncte de referință identificabile, precum munți, râuri, lacuri, oceane și alte trăsături geografice permanente. În al doilea rând, termenul hartă fizică este folosit și în contextul geneticii, unde descrie cât DNA separă două gene și este măsurat în perechi de bază, fiind diferită de o hartă genetică.

În contextul acestei serii de lecții despre Europa, folosim termenul de „hartă fizică” în sens cartografic, dar și într-un sens foarte acțional, elevii „interpretând” ei înșiși harta. Doar făcând aceasta elevii de nivel primar pot înțelege relații spațiale dificile, conceptul de granițe, lungimea râurilor și înălțimea munților. Aceasta îi ajută pe elevi să înțeleagă și aspectele sociale ale conviețuirii pe continentul european. Construind efectiv și apoi „stând” în țări, elevii pot percepe la nivel fizic și mai ușor vecinii și pot înțelege granițele și limitele cum ar fi limbile străine, culturi și alte diferențe statale. Conceptul construirii unei hărți fizice se leagă de aspecte de învățare prin acțiune și prin experiențe concrete.

Descrierea lecției

Elevii lucrează în perechi la cele două țări asupra cărora au făcut cercetări acasă (sarcina primită la sfârșitul primei lecții). Ei aduc la oră portretele de țară și toate informațiile pe care le-au adunat despre alease. Aceștia aduc și hărțile Europei realizate de ei. ale.

Întreaga clasă se adună pe terenul de joacă al școlii. Profesorul îi instruește pe elevi cum să construiască o hartă fizică a Europei folosind diferitele tipuri de materiale disponibile. Doi elevi lucrează la fiecare țară. Profesorul stabilește cadrul hărții prin definirea spațiului în care pot lucra elevii.

Toate acestea fiind realizate, fiecare elev ar trebui să stea în țara sa și să înceapă un dialog cu elevul din țara vecină. Ei ar trebui să facă schimb de informații despre țara fiecăruia. Bariere invizibile pot apărea, cum ar fi nevoia de a vorbi o limbă străină. Ca rezultat al profilului de țară pe care fiecare elev l-a completat, ar trebui să fie posibil pentru fiecare elev să schimbe câteva cuvinte cu ceilalți în limba țării „lor”. Restul dialogului poate avea loc în limba maternă. Elevii ar trebui să aibă cât mai multe dialoguri cu puțință cu colegii lor de clasă din țările vecine.

Lecția 3**Sunt acasă în Europa (construirea unei hărți fizice II)****Râuri, munți și forme de relief din Europa**

Obiectivele învățării	Elevii devin conștienți de toate caracteristicile continentului Europa. Ei încep să sesizeze conceptul de relații spațiale prin observarea locului de unde vin
Sarcinile elevilor	După ce au stabilit granițele și țările, elevii continuă cu caracteristicile formelor de relief. Ei adaugă râuri, munți și alte elemente importante pe harta fizică. La sfârșit este realizată o fotografie a hărții fizice.
Resurse	Copii ale hărții Europei ca model, material albastru pentru realizarea râurilor (hârtie, textile etc.), material colorat pentru realizarea munților și a formelor de relief (hârtie, textile etc.), atlas, aparat de fotografiat.
Metode	Lucru în perechi și în grup.

Descrierea lecției

După ce au stabilit granițele țărilor și au marcat capitalele și drapelele, elevii continuă să lucreze la râuri și la forme de relief. Nu toți elevii vor fi ocupați, căci nu toate țările au râuri sau forme de relief importante. Profesorul ar putea să îi reorganizeze pe elevi în grupe noi, sau să-i distribuie pe elevii care au terminat deja lucrul la țările lor în alte grupuri.

Elevii ar trebui să folosească materiale diferite, cum ar fi textile, hârtie etc., pentru a marca râurile și formele de relief.

Elevii pot adăuga și alte elemente la harta fizică, dar această activitate este opțională, elevii alegând să o facă sau nu; aceasta depinde și de informațiile obținute în timpul cercetărilor individuale asupra țărilor (informații despre feluri de mâncare, oameni celebri etc.).

Atunci când harta fizică este terminată, sunt făcute fotografii. În mod ideal, harta ar trebui fotografiată de două ori: o dată cu elevii stând în țările „lor”, iar o dată fără elevi, astfel încât toate formele de relief, râurile etc. să poată fi văzute bine.

Lecția 4

Europenii sunt diferiți și egali

Ce avem în comun și ce nu

Obiectivele învățării	Într-o discuție frontală, elevii înțeleg că Europa are o varietate de caracteristici. Ei reflectează asupra faptului că europenii au unele lucruri în comun, dar că sunt și foarte diferiți unii de alții.
Sarcinile elevilor	Elevii privesc fotografia hărții fizice. Profesorul îi antrenează într-o discuție despre similarități și diferențe în a) context geografic și b) în context social. Elevii discută diferențele sociale din Europa și încearcă să găsească soluții pentru dialog și înțelegere reciprocă.
Resurse	Fotografia hărții fizice, profiluri de țară, tablă sau flipchart, fâșii de hârtie.
Metode	Discuție frontală, lucru în grup.

Descrierea lecției

Elevii stau în cerc. Profesorul le prezintă fotografiile făcute hărții fizice. Este sarcina elevilor să privească fotografiile și să se gândească la asemănările și la diferențele de pe hartă. Ei ar trebui să încerce să răspundă la întrebări cum ar fi:

- Care părți ale Europei au munți înalți?
- Unde se află cele mai lungi râuri?
- Ce țări au forme de relief asemănătoare?
- În ce țări oamenii vorbesc aceeași limbă?
- Ce țări împart aceeași mare?

Ei folosesc profilurile de țară pentru a aduna informații. Ei prezintă țara lor sub forma unei prezentări sau a unui spectacol.

Ca al doilea pas, profesorul pune un alt set de întrebări pentru a deschide o nouă discuție. În afară de asemănările și de diferențele naturale și geografice, sunt și alte diferențe în Europa, cum ar fi diferențele sociale sau fenomene precum prejudecățile. Profesorul îi motivează pe elevi să-și exprime gândurile cu privire la diferențele sociale din Europa prin formularea unor întrebări cum ar fi:

- Există țări bogate și țări sărace în Europa? Care sunt bogate? Care sunt sărace?
- Este viața mai dificilă în unele țări europene decât în altele? De ce?
- De ce pleacă mulți din țara lor pentru a locui altundeva? Care sunt motivele?

După ce au obținut informații despre aceste diferențe și asemănări non-geografice, elevii organizați în grupe de câte patru încearcă să găsească soluții pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor sociale din Europa fără să nege identitățile naționale, promovând astfel dialogul intercultural. Ei notează ideile lor pe fâșii mici de hârtie și își prezintă ideile în fața clasei. Apoi, aceștia lipesc fâșiile de hârtie alături de fotografiile hărții fizice (aceasta ajută la vizualizare).

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3

EGALITATE

Învățământ primar

Minorități și majorități

3.1. Toți diferiți, toți egali

Ne acceptăm unii pe alții într-un grup

3.2. Este corect?

Minorități și majorități pe terenul de joacă al școlii (cercetare)

3.3. Este corect?

Minorități și majorități pe terenul de joacă al școlii (continuare)

3.4. O matrice a puterii

Minorități și majorități în țara noastră

Unitatea de învățare 3: Concept cheie - „egalitate” (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: cum să creștem conștientiza despre minorități și majorități în viața cotidiană a elevilor de școală primară

„Toți diferiți, toți egali” este o expresie bine-cunoscută în Europa. Aceasta reflectă una dintre valorile centrale ale ECD/EDO, care poate fi formulată astfel: „cu unii dintre oameni am multe în comun, în timp ce cu alții am foarte puține în comun. Deși împart anumite caracteristici cu aceștia, nu le am în comun pe altele. Datorită unor elemente ale personalității mele, aparțin unei majorități, pentru altele aparțin unei minorități”. Atunci când vrem să creștem gradul de conștientizare despre minorități și majorități la nivelul școlii primare, este necesar să clarificăm termenii. În general, o minoritate este un grup dintr-o țară care se distinge de majoritatea indivizilor prin intermediul caracteristicilor personale sau culturale. În cele mai multe cazuri, o minoritate trăiește ca grup demografic într-o anumită unitate teritorială (o regiune, de exemplu), dar poate fi și răspândită și întinsă pe teritoriul unei țări sau dincolo de granițele acesteia.

Caracteristicile diferite ale minorităților sunt adesea limba, originea etnică sau religia, dar uneori și pozițiile morale, identitatea sexuală sau statutul social le poate diferenția.

Termenul de minoritate este folosit, în general, când un grup este domniat de un grup mai mare, dar nu este asimilat de acesta. De aceea, termenul de minorități se referă la minorități etnice sau naționale.

Consiliul Europei, Națiunile Unite și alte organizații internaționale au emis legi cu privire la drepturile minorităților. Aceste drepturi sunt respectate în grade diferite. Consiliul Europei are două instrumente obligatorii: Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale (ETS No. 157, adoptată în 1995) și Carta Europeană a limbilor Regionale sau ale Minorităților (ETS No. 148, adoptată în 1992).

În 1992, și Adunarea Generală a ONU a adoptat Declarația cu privire la Drepturile Persoanelor Aparținând unor Minorități Naționale sau Etnice, Religioase și Lingvistice. În 1998, Mișcarea Internațională Împotriva Tuturor Formelor de Discriminare și Rasism (International

Movement Against All Forms of Discrimination and Racism, IMADR) a fost fondată la Tokyo pentru a încerca să atragă atenția asupra problemelor de rasism și de discriminare împotriva minorităților. IMADR susține drepturile grupurilor dezavantajate.

În majoritatea cazurilor, termenul de minoritate se referă la un grup de persoane caracterizat de următoarele elemente:

- dimensiune redusă în comparație cu ansamblul populației unui stat;
- statut non-dominant în țară;
- caracteristici comune, cum ar fi etnicitatea, religia sau limba;
- sentiment de solidaritate sau identitate prin percepția proprie ca fiind o minoritate.

Este dificil de categorizat minoritățile. Următoarele categorii sunt cel mai frecvent folosite:

- minorități naționale sau etnice: grupuri de oameni care trăiesc pe teritoriul unui stat dominat de un grup diferit de oameni;
- minorități lingvistice: un grup de oameni care vorbesc o limbă diferită de majoritatea oamenilor din țară;

- minorități religioase: cei care au o religie diferită de cea a majorității oamenilor dintr-o țară, cum ar fi protestanții în Irlanda, creștinii în Arabia Saudită sau musulmanii în Danemarca sau Germania;
- minorități sexuale;
- o minoritate a oamenilor în vârstă;
- o minoritate a oamenilor tineri.

Atunci când lucrăm la nivelul învățământului primar cu termenii de minorități și majorități, este esențial să explicăm aceste caracteristici de mai sus elevilor. De-abia atunci pot fi analizate funcția și statutul unei minorități sau al unei majorități. Conceptul de minorități nu este ceva necunoscut în viața cotidiană a elevilor. La nivelul școlii primare, elevii percep frecvent ideea de „a aparține” sau de „a nu aparține” unei minorități.

Definirea minorității, în acest context, se referă la compoziția populației școlare. De aceea, următoarea serie de lecții începe cu exemple din viața cotidiană a elevilor și cu propriile lor experiențe despre minorități și majorități (lecțiile 1-3). Într-un al doilea pas, lecțiile sunt legate de majorități și minorități în societate și vizează identificarea diferitelor grupe (lecția a 4-a). Măsura în care statutul diferitelor grupuri din societate va fi analizat, va depinde de profunzimea discuțiilor, de motivația elevilor și de performanța academică de ansamblu a clasei. Nu toate minoritățile sunt dezavantajate. Sunt unele grupuri mici în societățile noastre care sunt dominante din mai multe motive. Va fi sarcina profesorului să dirijeze procesul de dezbatere.

Obiectivul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea de competențe în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
***	**	**

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite.

Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

0	Cercetare în biblioteci
0	Cercetare pe internet
X	Desfășurarea de interviuri și anchete
0	Interpretarea de imagini
X	Hărți conceptuale
0	Crearea de postere
0	Realizarea de expoziții
0	Planificarea și susținerea de prezentări
0	Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
0	Redactarea unor articole de presă
0	Realizarea unor spectacole
0	Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 3: Egalitate**Minorități și majorități****Cum să creștem gradul de conștientizare a minorităților și a majorităților în viața cotidiană a elevilor din școala primară**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: toți diferiți, toți egali	Elevii învață să se cunoască și să se accepte reciproc ca parte a unui grup. Elevii descoperă ce au în comun și nu percepeau ca atare înainte. Ei devin conștienți de atitudinile și de practicile legate de diferențe.	Elevilor li se prezintă o serie de caracteristici, una câte una. Ei trebuie să decidă dacă au sau nu aceste caracteristici. După ce au sesizat propriile caracteristici și pe cele ale colegilor de clasă, ei dezbate probleme legate de egalitate.	O bucată de cretă sau o sfoară pentru a desena sau realiza o linie pe pământ	Lucru în grup, discuție frontală.
Lecția 2: este corect? (cercetare)	Elevii devin conștienți de situația din propria lor școală prin observarea altor elevi în timpul pauzelor.	Elevii desfășoară o cercetare pe terenul de joacă al școlii numărând elevii care iau parte la diferite activități. Ei notează rezultatele și realizează interviuri cu elevii care nu sunt implicați în nicio activitate.	O copie a tabelului pentru a lua notițe pe terenul de joacă, creioane	Grupe de patru elevi.
Lecția 3-a: este corect? (continuare)	Elevii reflectează asupra datelor pe care le-au adunat, analizează și interpretează interviurile. Ei ajung la o concluzie despre minoritățile și majoritățile din școala lor.	După ce au adunat toate datele din punct de vedere cantitativ și calitativ, elevii le analizează și le interpretează. Ei lucrează cu statistici și prezintă rezultatele obținute colegilor de clasă.	Notițe din lecția a doua, copii ale tabelului statistic, creioane colorate, postere, lipici	Grupe de patru, prezentare
Lecția 4: o matrice a puterii	Într-o discuție frontală, elevii înțeleg că sunt mai multe minorități, decât majorități, în țara lor. Ei înțeleg că sentimentul de excludere poate fi rezultatul, atât al felului în care te privesc ceilalți membri ai societății, cât și al felului în care membrii propriului grup te privesc.	Elevilor li se prezintă diferite cartoane care descriu grupuri din cadrul unei societăți, dintre care unele aparțin unei minorități, iar altele unei majorități. Ei ordonează cartoanele în funcție de apartenența acestor grupuri la o minoritate sau la o majoritate. Ei atribuie cartoane de putere (mică sau mare) acestor grupuri. Frontal, ei discută despre efectele pe care le poate avea apartenența la o majoritate sau la o minoritate.	Cartoane cu denumiri, car-toane de putere	Discuție frontală

Lecția 1**Toți diferiți, toți egali****Ne acceptăm unul pe altul într-un grup**

Obiectivele învățării	Elevii învață să se cunoască și să se accepte reciproc, ca parte a unui grup. Elevii descoperă ce au în comun și nu percepeau ca atare înainte. Ei devin conștienți de atitudinile și de practicile legate de diferențe.
Sarcinile elevilor	Elevilor li se prezintă o serie de caracteristici, una câte una. Ei trebuie să decidă dacă au sau nu aceste caracteristici. După ce au sesizat propriile caracteristici și pe cele ale colegilor de clasă, ei dezbate probleme legate de egalitate.
Resurse	O bucată de cretă sau o sfoară pentru a desena sau a realiza o linie pe pământ.
Metode	Lucru în grup, discuție frontală.

Descrierea lecției

Profesorul desenează o linie în mijlocul clasei sau întinde o bucată de sfoară. Trebuie să fie suficient spațiu pe ambele părți, pentru ca elevii să poată sta. Profesorul cere tuturor elevilor să stea de o parte a liniei (toți pe aceeași parte). În momentul în care o caracteristică este menționată, elevii trebuie să decidă dacă aceasta li se aplică. Cei care admit că au această caracteristică trebuie să sară pe linie. După ce au sărit pe aceasta, elevii trebuie să privească în jur să vadă cine a făcut la fel.

Mai jos sunt câteva exemple de caracteristici pe care le poate formula un profesor. Elevii care:

- poartă jeans;
- au ochi albaștri;
- au vizitat alte țări în Europa;
- citesc cu regularitate un ziar;
- au mâncat micul dejun astăzi;
- au un frate sau o soră;
- le place să se uite la televizor;
- le place să joace fotbal.

Elevii pot fi solicitați să propună caracteristici, dar profesorul trebuie să fie conștient de sugestiile delicate și să reacționeze la acestea.

După ce jocul s-a desfășurat pentru ceva timp, elevii își pun scaunele în cerc, pentru a dezbate următoarele subiecte:

- Este cineva care s-a aflat într-un grup cu cineva desprecare credea că nu are nimic în comun?
- Cum este să faci parte dintr-un grup mare?
- Cum este să fii singur?

Variație

Pe măsură ce o caracteristică este menționată, elevii se deplasează pentru a forma grupuri cu cei care au aceleași caracteristici. Ei stau împreună pentru un moment și discută despre ceea ce au în comun. Discuțiile lor ar putea privi, de exemplu, preferințele și comportamentul.

Lecția 2**Este corect? (cercetare)****Minorități și majorități pe terenul de joacă al școlii**

Obiectivele învățării	Elevii devin conștienți de situația din propria lor școală prin observarea altor elevi, în timpul pauzelor.
Sarcinile elevilor	Elevii desfășoară o cercetare pe terenul de joacă al școlii numărând elevii care iau parte la diferite activități. Ei notează rezultatele și realizează interviuri cu elevii care nu sunt implicați în vreo activitate.
Resurse	O copie a tabelului pentru a lua notițe pe terenul de joacă, creioane.
Metode	Grupe de patru elevi.

Casetă informativă**Cercetare cantitativă și calitativă la nivelul învățământului primar**

Metodele cantitative de colectare a datelor – statistică – sunt predate în școală din mai multe motive: ele sunt utile în viața cotidiană, joacă un rol instrumental în alte discipline și promovează raționamentul critic când se folosesc informații reale.

Predarea statisticii în învățământul primar este, de obicei, realizată prin combinarea acesteia cu științele naturii sau este parcursă ca parte a matematicii. În multe cazuri, predarea metodelor cantitative de colectare a informațiilor în învățământul primar se cantonează la un nivel strict instrumental și arareori include analiza și interpretarea informațiilor adunate. În vederea promovării proceselor de gândire și a raționamentului critic, predarea metodelor cantitative nu ar trebui să se oprească la prezentarea rezultatelor prin intermediul graficelor sau al diagramelor. Este esențial ca predarea să se concentreze pe relaționarea metodelor de achiziție a informației cu ceea ce s-a descoperit și cu interpretarea rezultatelor.

Pentru a dezvolta acest proces la nivelul învățământului primar, adăugarea cercetării calitative îi ajută pe elevi să dobândească o perspectivă mai profundă asupra ceea ce declanșează rezultatele înregistrate și care sunt conceptele aflate la bază. Prin aceasta poate fi dezvoltată o adevărată înțelegere a problemelor cercetate. În următoarele două lecții, elementele cheie sunt utilizarea informației concrete din viața cotidiană a elevilor și interpretarea rezultatelor.

Descrierea lecției

Profesorul împarte clasa în grupe de câte patru. Pentru cercetarea lor, fiecare grup se va concentra pe un aspect ce vizează ceea ce se petrece pe terenul de joacă în timpul pauzei.

Exemple de teme pentru cercetare:

- numărul de băieți și de fete care participă în activități;
- activitățile sportive care au loc;
- celelalte jocuri care sunt în curs;
- activitățile diferite ale elevilor mai mici și mai în mari.

Fiecărui grup îi este atribuit un singur element al cercetării pentru a face descoperiri despre minoritățile și majoritățile din școala lor. Grupul trebuie să formuleze o întrebare de cercetare asupra căreia vor să se concentreze. Ei notează întrebarea lor centrală pe copia printată a tabelului de cercetare.

Exemple de întrebări:

- „câți băieți și câte fete sunt implicați în activități în timpul pauzei?”
- „Ce fel de activități sportive sunt desfășurate în timpul pauzei și de către cine?”

În plus, elevii ar trebui să formuleze un set de cel mult cinci întrebări despre tema lor de cercetare, pe care să le adreseze celorlalți elevi de pe terenul de joacă.

Exemple:

- „De ce crezi că sunt mai mulți băieți/mai multe fete care fac aceasta?”
- „De ce crezi că sunt mai puțini băieți/mai puține fete care fac aceasta?”
- „Ce ai schimba?”

În timpul unei pauze mai lungi, elevii merg pe terenul de joacă și își desfășoară cercetarea în cadrul grupurilor lor. În funcție de gradul de organizare a clasei, activitatea poate fi împărțită la nivelul grupului (doi elevi notează rezultatele cantitative, în timp ce alți doi pun întrebările calitative și iau notițe).

La finalul acestei etape a cercetării, elevii se întorc în clasă și discută rezultatele lor în cadrul grupurilor. Care este impresia lor generală? Au rezultate similare?

Lecția 3**Este corect? (continuare)****Minorități și majorități pe terenul de joacă al școlii**

Obiectivele învățării	Elevii reflectează asupra datelor pe care le-au adunat, analizează și interpretează interviurile. Ei ajung la o concluzie despre minoritățile și majoritățile din școala lor.
Sarcinile elevilor	După ce au adunat toate datele din punct de vedere cantitativ și calitativ, elevii analizează și interpretează datele. Ei lucrează cu statistici și prezintă rezultatele obținute colegilor de clasă.
Resurse	Notițe din lecția a doua, copii ale tabelului statistic, creioane colorate, postere, lipici.
Metode	Grupe de patru, prezentare.

Descrierea lecției

Elevii stau în grupurile lor și au la îndemână notițele din lecția anterioară. Ei discută despre cum vor să prezinte rezultatele cercetării lor. Profesorul înmânează câte o foaie mare de hârtie dintr-un flipchart fiecărui grup (elevii o vor folosi pentru a face un afiș).

Apoi, grupele lucrează la prezentarea rezultatelor lor. Rezultatele ar trebui împărțite pe afiș în trei mari segmente:

- rezultate cantitative (rezumat statistic);
- rezultate calitative (rezultate din interviuri);
- interpretări și soluții posibile.

Un posibil format al afișului:

Întrebare de cercetare: 1. Statistică
2. Ce cred elevii - <i>Cred că este incorect că...</i> - <i>Cred că ar trebui să</i> - -
3. Ce înseamnă aceasta? - <i>Mai mult spațiu pentru sport?</i> - <i>Fotbal și pentru fete?</i> - -

În timp ce elevii lucrează la afișele lor, profesorul trece prin clasă și oferă indicii cu privire la întrebări și/sau rezultate specifice.

Odată ce toate grupele și-au terminat lucrul, fiecărui grup îi vor fi acordate cinci minute pentru a-și prezenta afișul. Apoi, toate afișele vor fi expuse în școală, de preferat undeva unde alți elevi le pot vedea.

Variație:

Interpretările și soluțiile elevilor pot fi subiectul unei discuții ulterioare despre cercetare și despre posibilele consecințe care ar putea deriva din aceasta, nu numai pentru clasă, ci pentru întreaga școală. O prezentare în cadrul unui consiliu al elevilor sau la o conferință a profesorilor ar putea duce la schimbări în situația minorităților/majorităților din școală.

Lecția 4**O matrice a puterii****Minorități și majorități în țara noastră**

Obiectivele învățării	Într-o discuție frontală, elevii înțeleg că sunt mai multe minorități, decât majorități, în țara lor. Ei înțeleg că sentimentul de excludere poate fi rezultatul atât al felului în care te privesc alți membri ai societății, cât și al felului în care membri din propriul tău grup te privesc.
Sarcinile elevilor	Elevilor li se prezintă diferite cartoane care descriu grupuri existente în cadrul unei societăți, dintre care unele aparțin unei minorități, iar altele unei majorități. Ei ordonează cartoanele în funcție de apartenența acestor grupuri la o minoritate sau la o majoritate. Ei atribuie cartoane de putere (mică sau mare) acestor grupuri. Frontal, ei discută efectele pe care le poate avea apartenența la o majoritate sau la o minoritate.
Resurse	Cartoane cu denumiri, cartoane de putere.
Metode	Discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevii sunt așezați în cerc. Ar trebui să fie suficient spațiu la mijloc astfel încât toți să poată vedea. Profesorul plasează setul de cartoane, care poartă numele a diferite grupuri din societate pe podea, în mijlocul cercului. Unele dintre grupuri ar trebui să aparțină unor minorități, iar altele majorităților. Notă: este important să ținem minte că nu toate grupurile minoritare au puțină putere în societate!

Exemple:

- copii;
- persoane cu dizabilități;
- politicieni;
- persoane cu o altă culoare a pielii;
- punkeri;
- skateri;
- persoane foarte religioase care își exprimă religia prin haine diferite;
- preoți și călugărițe;
- persoane în vârstă;
- minorități tipice unei țări, cum ar fi romii, sintii, așkalii etc.;
- manageri;
- muncitori;
- gospodine;
- doctori;
- bărbați;
- femei.

Elevii ar trebui să se uite la diferitele cartoane. Apoi, fiecare copil ia un carton și, fără să spună ceva, îl încadrează, conform opiniei proprii, c într-o minoritate sau într-o majoritate. Acesta ar trebui să fie primul pas în stabilirea unei „matrice a puterii”. Pe rând, câte un elev se ridică și extrage un carton.

Ca un al doilea pas, matricea va fi completată prin atribuirea de cărți de putere diferitelor minorități și majorități. Va fi interesant pentru elevi să descopere că și minoritățile pot fi foarte puternice în societate.

Exemplu de matrice:

Putere	Minorități	Majorități
Foarte multă putere		
Multă putere		
Putere relativă		
Puțină putere		
Fără putere		

După ce matricea a fost completată, elevii discută efectele pe care nivelurile diferite de putere le pot avea. Va fi sarcina profesorului să dirijeze discuția, într-un mod delicat, către atitudinile anterioare sau opiniile fixe.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4

CONFLICT

Învățământ primar

Regulile ajută la rezolvarea conflictelor

4.1. Totul este în regulă! Chiar așa?

Ce probleme sau conflicte putem observa în clasa noastră?

4.2. Așa procedăm

Ce soluții avem la aceste probleme?

4.3. O listă de idei

Ce soluții preferă majoritatea?

4.4. Regulamentul clasei

Cum consemnăm regulile comune?

Unitatea de învățare 4: Concept cheie - „conflict” (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: rezolvarea conflictelor la nivelul învățământului primar

Viața cotidiană din învățământul primar oferă multe exemple de situații conflictuale. Majoritatea conflictelor sunt bazate pe atitudinea generală a elevilor sau pe inabilitatea lor de a rezista presiunii. Exemple de situații conflictuale sunt:

- a lua lucrurile cuiva;
- a împinge sau a atinge pe cineva în mod accidental;
- a nu lăsa colegii de clasă în pace;
- hărțuirea reciprocă;
- forme severe, cum ar fi mobbing sau violența fizică/abuzul emoțional.

Elevii din învățământul primar folosesc strategii de rezolvare a conflictelor diferite de cele folosite de adulți. Strategiile diferă în funcție de vârsta elevilor de școală primară. Cei mai tineri tind să aplice strategii de rezolvare a conflictului cum ar fi reacții fizice (lovirea etc.), reacții agresive, argumente verbale rostite tare, solicitarea ajutorului unui adult, părăsirea scenei conflictului, abandonul și renunțarea, simularea unui comportament „ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic” sau făcând un gest simbolic (cum ar fi o strângere de mână, un cadou etc).

Elevii mai mari de școală primară (în vârstă de 10 ani și peste) tind să utilizeze strategii diferite de rezolvare a conflictelor, cum ar fi ignorarea acestora, vorbind unii cu ceilalți, căutarea unei soluții comune prin analiza ambelor perspective, identificarea celui care are dreptate și care a „câștigat” sau negocierea până când toți cei implicați sunt mulțumiți de soluție.

Experții disting trei tipuri majore de rezolvare a conflictelor:

- rezolvarea fizică a conflictelor;
- rezolvarea unilaterală a conflictelor (simularea unui comportament „ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic”, reparații prin gesturi simbolice sau cadouri);
- rezolvarea prin cooperare a conflictelor (gândire auto-reflexivă sau abilitatea de a analiza situația din două perspective).

Lețiile din această unitate iau în considerare aceste strategii de rezolvare a conflictelor și sunt bazate pe aceste concluzii ale psihologiei dezvoltării. Ele sunt un element cheie care îi ajută pe elevi să dezvolte o înțelegere a problemelor și a conflictelor individuale sau colective și să învețe distincția dintre bunul public și cel privat. Soluțiile la probleme vor afecta un grup mai mare dacă acestea fac parte din categoria problemelor sau conflictelor comune și – în aceeași măsură – soluția pentru o problemă sau un conflict individual ar trebui să-l afecteze doar pe cel implicat, nu pe altcineva. În școala primară, conflicte ca cele descrise mai sus pot apărea adesea din motive ce țin de infrastructură (spațiu insuficient), de gen (relația băiat-fată), de lucru în comun (viteze diferite de lucru, nivele diferite etc.) sau ca rezultat al comportamentelor sociale (nu lasă pe ceilalți să termine de vorbit etc). Când realizează aceste patru lecții despre conflict, profesorul trebuie să fie conștient că rezolvarea unor probleme la nivelul clasei fără a întâmpina dificultăți, nu este ceva ce poate fi realizat într-o singură oră. În ciuda acordului și a formulării regulilor clasei sau a regulilor de comunicare, problemele și conflictele pot să reapară. De aceea, conflictele și rezolvarea acestora, precum și conștientizarea problemelor care pot apărea în viața cotidiană a școlii

sunt subiecte ce trebuie abordate constant. Doar atunci când elevii devin participanți activi în stabilirea regulilor, aceștia se vor putea identifica cu ele.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este de a susține dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
***	***	***

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite. Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

- 0 Cercetare în biblioteci
- 0 Cercetare pe internet
- 0 Desfășurarea de interviuri și anchete
- 0 Interpretarea de imagini
- X Hărți conceptuale
- 0 Crearea de postere
- 0 Realizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- 0 Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
- 0 Redactarea unor articole de presă
- 0 Realizarea unor spectacole
- X Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 4: Conflict
Regulile ajută la rezolvarea conflictelor
Rezolvarea conflictelor la nivelul școlii primare

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Totul este în regulă! Chiar așa?	Elevii dezvoltă o înțelegere a binelui public și a binelui privat prin identificarea și diferențierea problemelor pe care le percep în clasă.	Elevii expun problemele (pe o hartă conceptuală) și le clasifică în două categorii: probleme comune și probleme individuale.	Fâșii de hârtie, creioane, informații cu privire la clasificarea problemelor în cele două categorii.	Activitate individuală, discuție frontală.
Lecția 2: Așa procedăm	Elevii reflectează asupra mecanismelor de rezolvare a conflictelor și își dezvoltă competențe de înțelegere a diferitelor puncte de vedere, a diferitelor personalități și comportamente.	Elevii prezintă opiniile lor despre probleme și propun soluții de rezolvare a acestora.	Flipchart, creioane.	Activitate de grup.
Lecția 3: Listă de idei	Elevii învață cum să formuleze argumente într-o dezbatere. Ei analizează argumentele pro și contra într-o discuție și înțeleg rolul majorității.	Elevii prezintă propunerile lor de soluții și decid asupra unei liste de reguli comune pentru clasă.	Flipchart, creioane.	Discuție frontală.
Lecția 4: Regulamentul clasei noastre	Elevii ajung la consens și învață cum să se identifice cu un regulament formulat în comun.	Elevii notează regulile comune și se semnează. Ei discută despre mecanismele de control și despre posibilele consecințe.	Flipchart, creioane.	Discuție frontală.

Lecția 1**Totul este în regulă! Chiar așa?****Ce probleme/conflicte putem observa în clasa noastră?**

Obiectivele învățării	Elevii dezvoltă o înțelegere binelui public și a binelui privat prin identificarea și diferențierea problemelor pe care le percep în clasă.
Sarcinile elevilor	Elevii identifică problemele (pe o hartă conceptuală) și le clasifică în două categorii: probleme comune și probleme individuale.
Resurse	Fâșii de hârtie, creioane, informații cu privire la clasificarea problemelor în cele două categorii.
Metode	Activitate individuală, discuție frontală.

Descrierea lecției

Profesorul notează pe tablă titlul lecției, „Totul este în regulă! Chiar așa?”. Elevii primesc sarcina de a se gândi la toate lucrurile despre care ei cred că nu sunt în regulă în clasa lor. Atunci când dă sarcina de lucru elevilor, profesorul ar trebui să indice diferitele domenii în care pot apărea probleme sau conflicte:

- în timpul lucrului împreună cu alți colegi de clasă;
- între băieți și fete;
- când se împart lucruri, cum ar fi aceeași masă sau aceeași cameră;
- când ești prieten cu cineva.

Elevii notează toate problemele sau conflictele la care s-au gândit pe fâșii mici de hârtie și unul câte unul, le pun pe tablă.

După ce toate bucățile de hârtie au fost prinse de tablă, elevii se așează în cerc în fața acesteia.

Apoi, profesorul subliniază că există două tipuri de probleme, probleme individuale și probleme comune și oferă exemple din fiecare tip; de exemplu, mult zgomot în clasă poate fi o problemă comună, iar spațiul insuficient pe masă poate fi o problemă individuală. Profesorul parcurge problemele indicate pe tablă una câte una și îi ajută pe elevi să le încadreze în categoriile corecte. Pentru aceasta, profesorul a pregătit două foi cu o explicație scurtă a „problemelor și conflictelor comune” și a „problemelor și conflictelor individuale”. Cadrul didactic le prinde cele două coli în partea de sus a tablei, obținând două coloane.

Odată ce elevii au terminat de organizat problemele și conflictele, profesorul începe o discuție prin intermediul căreia se stabilește care dintre acestea pot fi rezolvate ușor.

Lecția 2

Așa procedăm

Ce soluții avem la aceste probleme?

Obiectivele învățării	Elevii reflectează asupra mecanismelor de rezolvare a conflictelor și încearcă să înțeleagă diferitele puncte de vedere, diferitele personalități și comportamente.
Sarcinile elevilor	Elevii prezintă opiniile despre probleme și propun soluții de rezolvare a acestora.
Resurse	Flipchart, creioane.
Metode	Activitate de grup.

Descrierea lecției

Profesorul prezintă din nou lista cu probleme sau conflicte din prima lecție. Elevii organizați în grupe de câte patru, aleg două probleme sau conflicte pe care să le analizeze în grupul lor. Fiecare grup analizează două probleme sau conflicte diferite.

Elevii discută diferitele lor idei de rezolvare a conflictelor sau a problemelor, astfel încât soluțiile propuse să afecteze doar grupul sau persoana (în funcție de categoria în care a fost încadrată problema, comună sau individuală).

Elevii notează ideile lor și realizează un afiș cu cele două probleme sau conflicte analizate și posibilele căi de rezolvare a acestora. Ei subliniază soluțiile preferate în cadrul grupului.

Lecția 3**O listă de idei****Ce soluții preferă majoritatea?**

Obiectivele învățării	Elevii învață cum să formuleze argumente într-o dezbatere. Ei analizează argumentele pro și contra într-o discuție și înțeleg rolul majorității.
Sarcinile elevilor	Elevii prezintă soluțiile propuse și decid asupra unei liste de reguli comune pentru clasă.
Resurse	Flipchart, creioane.
Metode	Discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevii folosesc afișele pe care le-au realizat în a doua lecție și le prezintă în fața clasei. Ei indică cele mai potrivite soluții pentru cele două probleme sau conflicte și motivează alegerile făcute.

După fiecare prezentare, elevii agață afișul de perete.

Într-o clasă de 25 de elevi, aproximativ șase grupuri își vor prezenta soluțiile și, prin urmare, 12 probleme sau conflicte vor fi abordate. După ce toate grupele și-au prezentat ideile, elevii votează soluțiile găsite.

Fiecărei rezolvări îi este atribuit un număr de la unu la cinci (considerându-se că au fost găsite cel mult cinci soluții pentru fiecare problemă sau conflict). Pentru a vota, elevilor li se dau cartoane numerotate de la unu la cinci. Pentru fiecare problemă sau conflict, elevii votează prin ridicarea cartonului cu numărul soluției pe care au ales-o. Profesorul adună numerele și înregistrează soluția câștigătoare.

După ce au fost evaluate de către elevi, toate soluțiile care ajută la rezolvarea problemelor sau conflictelor ei ar trebui să reflecteze împreună asupra rezultatelor și asupra faptului că soluția a fost decisă de către majoritate.

Lecția 4

Regulamentul clasei

Cum consemnăm regulile comune?

Obiectivele învățării	Elevii ajung la un consens și învață cum să se identifice cu un regulament stabilit împreună.
Sarcinile elevilor	Elevii notează regulile comune și se semnează. Ei discută despre mecanismele de control și despre posibilele consecințe.
Resurse	Flipchart, creioane.
Metode	Discuție frontală.

Descrierea lecției

După ce toți elevii au votat diferitele soluții pentru problemele sau conflictele listate, li se dă sarcina să redacteze și să scrie un „contract” regulament cu regulile clasei, care poate fi semnat de toți.

Într-o discuție frontală, elevii discută despre cum vor să elaboreze acest regulament. Va fi sub forma unui afiș, a unei pagini A4, sau va fi un document rulat, cu un sigiliu? Ei ar trebui să cadă de comun acord asupra formei pe care o preferă, iar la nevoie printr-o decizie a majorității.

Elevii sunt liberi să formuleze contractul de reguli așa cum doresc, în măsura în care următoarele criterii sunt îndeplinite:

- toate soluțiile asupra cărora s-a căzut de comun acord sunt notate sub forma unor afirmații;
- toți elevii semnează regulamentul sub afirmații;
- locul și data semnăturii sunt scrise pe regulament.

Odată ce regulamentul a fost scris și semnat, elevii ar trebui să discute ce se va întâmpla dacă cineva încalcă una dintre reguli. Vor fi consecințe? Dacă da, de ce fel? Cum va fi controlată respectarea regulilor? Este aceasta responsabilitatea tuturor sau sunt desemnați responsabili pentru aceasta? Această măsură va ajuta sau va fi contraproductivă?

Posibil pas: consecințele încălcării regulilor sunt adăugate la contract (ca o anexă).

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5

REGULI ȘI LEGE

Învățământ primar

Baza conviețuirii

5.1. De ce avem nevoie de reguli și de legi?

Ce reguli sunt necesare pentru a învăța, a trăi și a ne juca împreună în școală?

5.2. Ce se întâmplă dacă ...?

Nerespectarea regulilor are consecințe

5.3. Noile noastre reguli ale școlii

Elaborarea unui regulament comun

5.4. O campanie pentru noile noastre reguli ale școlii

Evaluarea noilor reguli și prezentarea lor

Unitatea de învățare 5: Concept cheie - „reguli și lege” (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: acordul pe baza principiilor democratice – noile noastre reguli din școală

A existat, în ultimii ani, o discuție cu privire la problema principiilor democratice. Ce este o democrație în sensul actual al termenului? Există democrații bune și democrații rele? Este suficient ca un stat să aibă o constituție democratică? Multe grupuri și partide se autointitulează democratice sau includ cuvântul „democrație” în titulatura lor. Ce indică aceasta? Ce înseamnă pentru membrii acestor grupuri?

În mod fundamental, este clar că democrația nu poate fi impusă. O democrație are nevoie de un cadru legal pentru a funcționa, de o constituție și de diferite acorduri. Ea va fi eficientă dacă oamenii simt nevoia să se implice activ în cadrul societății lor. Participarea poate lua forme diferite și poate fi în diferite arii; ea este realizată diferit în state diferite. La bază, democrația înseamnă că oamenii fac legile prin care ei înșiși vor să trăiască. În mod ideal, cât mai mulți oameni participă la astfel de procese. Ce vrem să reglementăm? Cine trebuie să respecte aceste reguli? De ce avem nevoie de această regulă sau alta? Cum facem față încălcărilor regulilor și legilor?

În această unitate, elevii nu numai că ajung să învețe despre un principiu important al democrației, dar îl și experimentează practic. Experiența demonstrează că elevii devin mai conștienți și mai responsabili dacă sunt integrați în procesul de luare a deciziilor. Un grup de oameni care trăiesc și petrec timp împreună dezvoltă reguli ce guvernează coexistența lor.

Copiii și adolescenții petrec mai mult timp în școală decât oriunde altundeva. În această unitate se demonstrează că școala este un loc în care mulți oameni, cu nevoi foarte diferite, „trăiesc” și învață împreună, că această coexistență trebuie să fie reglementată cumva. Conflictele, care sunt pe de-a-ntregul firești, trebuie să fie rezolvate, iar interesele diferitelor minorități trebuie protejate.

Democrația este adesea confundată cu idea că oricine poate să facă ce vrea. Indivizii își apără nevoile fiindcă aceasta este ideea lor de libertate. Un astfel de concept nu se potrivește cu principiul democrației. Democrația se bazează pe ideea că regulile și legile sunt făcute prin procese participative, transparente pentru toți. Aceste reguli și legi pot fi schimbate. Aceste principii constituie subiectul unității care urmează.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	*	***

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite. Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

0	Cercetare în biblioteci
0	Cercetare pe internet
0	Desfășurarea de interviuri și anchete
0	Interpretarea de imagini
X	Hărți conceptuale
0	Crearea de postere
0	Realizarea de expoziții
X	Planificarea și susținerea de prezentări
0	Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
0	Redactarea unor articole de presă
X	Realizarea unor spectacole
X	Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 5: Reguli și lege**Bazele coexistenței****Acordul pe baza principiilor democratice – noile noastre reguli ale școlii**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: De ce avem nevoie de reguli și legi?	Elevii reflectează asupra atitudinilor și credințelor lor personale cu privire la regulile existente. Ei discută importanța existenței regulilor de viață și de lucru în comun. Ei înțeleg importanța existenței regulilor.	Elevii participă la un joc de simulare prin care experimentează funcționarea regulilor. Ei listează și împărtășesc idei despre nevoia de reguli. Elevii asociază regulile școlii cu drepturile și responsabilitățile lor în școală.	Mingi din burete, flipchart, creioane, fișe, lista de reguli ale școlii.	Lucru în grup, discuție frontală, lucru în perechi.
Lecția 2: Ce se întâmplă dacă ...?	Elevii discută consecințele încălcării legii. Ei reflectează asupra regulilor școlii, în raport cu principiile corectitudinii, egalității, participării și respectului.	Elevii exersează jocuri de rol în care regulile școlii sunt încălcate. Ei analizează regulile existente ale școlii și discută despre consecințele reale și posibile ale încălcării acestora. Ei indică regulile școlii pe care ar dori să le schimbe, explică de ce ar vrea să le schimbe și cum.	Hârtie autocolantă, creioane, flipchart, o listă a regulilor școlii pentru fiecare grup, o versiune a regulilor școlii cu caractere mari pe flipchart sau pe tablă.	Jocuri de rol cadrul grupurilor, discuție frontală, lucru în grup.
Lecția 3: Noile noastre reguli ale școlii	Elevii învață cum să lucreze la un set comun de reguli obligatorii pentru toți cei din școală. Ei discută modalități realiste de a-l integra în viața cotidiană a școlii.	Elevii ajung la un acord asupra regulilor care au fost acceptate de către majoritate și discută posibilitățile de a integra opinia minorității.	Flipchart, creioane, cartele de vot, lista regulilor școlii pe flipchart sau pe tablă, fâșii de hârtie.	Lucru în grup, discuție frontală.

Lecția 4: O campanie pentru noile noastre reguli ale școlii	Elevii înțeleg criteriile importante pentru legi bune. Ei învață cum să facă o campanie pentru noile reguli ale școlii.	Elevii adună criterii diferite pentru reguli bune și testează noile lor reguli ale școlii în concordanță aceste criterii variate. Ei redactează acordul final și îl semnează. Apoi prezintă acordul lor celorlalte clase din școală.	Flipchart, fișe de lucru, hârtie, creioane, copii ale acordului pentru alte clase, rezultatele brainstorming- ului din prima lecție.	Lucru în perechi, discuție frontală, prezentări făcute pentru alte clase.
--	--	--	--	---

Lecția 1

De ce avem nevoie de reguli și legi?

Ce reguli sunt necesare pentru a învăța, a trăi și a ne juca împreună în școală?

Obiectivele învățării	Elevii reflectează asupra atitudinilor și credințelor personale despre regulile existente. Ei discută importanța existenței regulilor de viață și de lucru în comun. Ei înțeleg necesitatea existenței regulilor.
Sarcinile elevilor	Elevii participă la un joc de simulare prin care experimentează funcționarea regulilor. Ei listează și împărașesc idei despre nevoia de reguli. Elevii asociază regulile școlii cu drepturile și responsabilitățile lor în școală.
Resurse	Mingi din burete, flipchart, creioane, fișe, lista de reguli ale școlii.
Metode	Lucru în grup, discuție frontală, lucru în perechi.

Descrierea lecției

Clasa se joacă „Recunoaște regulile mele”. Profesorul împarte clasa în două echipe și explică elevilor că vor juca un joc și că trebuie să recunoască regulile.

Explicație:

- fiecare echipă poate marca un gol prin trecerea mingii în spațiul de la capătul terenului;
- doar profesorul cunoaște regulile;
- profesorul nu va explica regulile, iar elevii nu pot întreba care sunt acestea;
- atunci când încalcă o regulă, elevii trebuie să fie eliminat temporar din joc;
- obiectivul jocului este ca elevii să marcheze un gol fără să încalce regulile; sarcina acestora este să descopere care sunt regulile, astfel încât să nu le încalce.

Regulile sunt:

- toți pot juca;
- doar băieții pot lovi mingea;
- elevii al căror nume începe cu litera A nu au voie să alerge;
- violența este permisă.

În primele două minute ale jocului, acesta se desfășoară utilizând doar primele două reguli, apoi, profesorul include și celelalte reguli. Tot jocul durează aproximativ cinci minute.

La finalul jocului, profesorul îi adună pe elevi și discută cu ei următoarele aspecte:

- Ce credeți despre joc? A fost bun sau rău? A fost corect?
- Cum v-ați dat seama că existau anumite reguli?
- Cum v-ați simțit când nu ați știut care erau regulile?

Profesorul introduce elevii într-o ședință de brainstorming și înregistrează răspunsurile lor pe flipchart sau pe tablă. Întrebarea cheie este „De ce avem nevoie de reguli în școală?” În funcție de răspunsurile date de elevi, profesorul face adnotări pe flipchart sau pe tablă. Principalele criterii, exprimate în termeni de „egalitate”, „participare”, „echitate” și „respect”, ar trebui să fie pe tablă la sfârșitul sesiunii. Profesorul păstrează rezultatele ședinței de brainstorming, care vor fi utilizate în cadrul celei de-a patra lecții.

Pot exista reguli în școală doar dacă elevii au atât drepturi, cât și responsabilități. Elevilor li se dă sarcina de a lista drepturile și responsabilitățile lor în școală, iar apoi de a le asocia cu regulile școlii. Elevii lucrează în perechi și notează drepturile lor, responsabilitățile și regulile pe fișa de lucru. Ei își expun fișele pe flipchart sau pe tablă.

După ce toate fișele au fost expuse, elevii le studiază și pun întrebări colegilor de clasă.

Lecția 2**Ce se întâmplă dacă ...?****Nerespectarea regulilor are consecințe**

Obiectivele învățării	Elevii discută despre consecințele încălcării legii. Ei reflectează asupra regulilor școlii în raport cu principiile corectitudinii, egalității, participării și a respectului.
Sarcinile elevilor	Elevii exersează jocuri de rol în care regulile școlii sunt încălcate. Ei analizează regulile existente la nivelul școlii și discută despre consecințele reale și posibile ale încălcării acestora. Ei indică reguli ale școlii pe care ar dori să le schimbe, explică de ce ar vrea să le schimbe și cum.
Resurse	Hârtie autocolantă, creioane, flipchart, o listă a regulilor școlii pentru fiecare grup, o versiune a regulilor școlii scrisă cu caractere mari pe flipchart sau pe tablă.
Metode	Jocuri de rol în cadrul grupurilor, discuție frontală, lucru în grup.

Descrierea lecției

Elevii formează grupe de câte patru. Ei interpretează jocuri de rol cu situații în care regulile școlii sunt încălcate. Grupele discută regulile înainte de a începe să se joace. Jocurile de rol pot fi:

- un joc de fotbal;
- un comportament rău în clasă;
- jocul pe calculator;
- vorbitul în timpul orei;
- o bătaie cu alții;
- etc.

Pentru fiecare regulă încălcată, elevii notează consecințele sau, dacă nu există, posibilele consecințe. Apoi, grupele își iau notițele și revin la discuția frontală.

În cadrul discuției frontale, elevii răspund la următoarele întrebări:

- Cum susțin regulile drepturile și responsabilitățile noastre și cum ne ajută să trăim împreună în siguranță, corect și bine?
- De ce avem nevoie de reguli?
- De unde știm cu toții care sunt regulile?
- Sunt regulile corecte pentru toată lumea?
- Sunt situații în care regulile se schimbă?
- Cine ar trebui să facă regulile și de ce?
- Ce se întâmplă dacă nu respectăm regulile?

După discuție, elevii se reîntorc în grupele lor de patru. Ei discută dacă vor să schimbe unele dintre regulile existente ale școlii. Ei ajung la o concluzie în cadrul grupului și precizează schimbarea sau schimbările pe care vor să le facă; sugestiile lor sunt lipite pe lista regulilor școlii scrisă pe flipchart sau pe tablă.

Lecția 3

Noile noastre reguli ale școlii

Proiectarea unui acord comun

Obiectivele învățării	Elevii învață cum să lucreze la un set comun de reguli obligatorii pentru toți cei din școală. Ei discută modalități realiste de a-l integra în viața cotidiană a școlii.
Sarcinile elevilor	Elevii ajung la un acord asupra regulilor care au fost acceptate de către majoritate și discută posibilitățile de a integra opinia minorității.
Resurse	Flipchart, creioane, cartele de vot, lista regulilor școlii pe flipchart sau pe tablă, fâșii de hârtie.
Metode	Lucru în grup, discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevii sunt așezați în cerc în fața flipchart-ului sau a tablei pe care sunt trecute cu litere mari regulile școlii. Stickerele care arată ce ar dori diferitele grupuri să schimbe în cadrul regulilor sunt încă pe tablă. Profesorul inițiază discuția:

- ce cred elevii despre schimbările propuse?
- sunt de acord cu aceste sugestii?
- câți sunt de acord, majoritatea?
- ce se întâmplă cu minoritatea? Poate fi găsit un compromis?

Elevii se reîntorc în grupurile lor de patru. Ei lucrează pornind de la una dintre regulile pe care vor să o schimbe și încearcă să o reformuleze. Ei o notează pe o fâșie de hârtie și o lipesc pe flipchart sau pe tablă.

După ce toate sugestiile noi au fost lipite pe flipchart sau pe tablă, este timpul ca elevii să voteze.

Toți elevii trebuie să scoată cartelele de vot. Fiecare regulă va fi citită cu glas tare de către profesor. Elevii votează folosind cartelele, indicând acceptul, refuzul sau abținerea lor.

Elementele care nu sunt acceptate de către majoritate trebuie rediscutate.

La sfârșitul procesului, noile reguli ale școlii sunt scrise pe o bucată de hârtie.

Lecția 4**O campanie pentru noile noastre reguli ale școlii****Evaluarea noilor reguli și prezentarea lor**

Obiectivele învățării	Elevii înțeleg criteriile importante pentru legi bune. Ei învață cum să desfășoare o campanie de promovare a noilor reguli ale școlii.
Sarcinile elevilor	Elevii stabilesc criterii diferite pentru reguli bune. Ei testează noile lor reguli ale școlii în raport cu aceste criterii variate. Ei redactează acordul final și îl semnează. Ei prezintă acordul lor celorlalte clase din școală.
Resurse	Flipchart, fișe de lucru, hârtie, creioane, copii ale acordului pentru alte clase, rezultatele brainstorming-ului din prima lecție.
Metode	Lucru în perechi, discuție frontală, prezentări făcute pentru alte clase.

Descrierea lecției

Profesorul prezintă rezultatele sesiunii de brainstorming din prima lecție (criteriile pentru reguli). Elevilor li se dă sarcina să testeze noile lor reguli ale școlii raportându-se la aceste criterii. Ei lucrează în perechi și completează fișa de lucru.

Elevii se reîntorc la discuția frontală și prezintă rezultatele analizei lor. Sunt schimbări majore în regulile școlii? Dacă da, acestea trebuie incluse în acord.

Noile reguli ale școlii sunt copiate pentru a fi prezentate celorlalte clase.

Este important ca procesul să fie lămurit de la început. Ce vor trebui să facă elevii din celelalte clase? Ar trebui să evalueze noile reguli ale școlii? Ce se întâmplă mai departe?

Grupurile exersează prezentarea noilor reguli ale școlii, adăugând și motivele pentru care vechile reguli au fost schimbate. Apoi, acestea se duc la celelalte clase și își fac prezentările. După prezentări, are loc o scurtă analiză într-o discuție frontală.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6

PUTERE ȘI AUTORITATE

Învățăământ primar

Eu sunt șeful! Chiar sunt?

6.1. Supererou?

Care ar trebui să fie poziția șefului clasei?

6.2. Băieți buni, băieți răi?

Care este poziția politicianilor într-o democrație?

6.3. O persoană face totul, ceilalți nu fac nimic?

Cine și ce rol o să joace în sistemul de reprezentare?

6.4. A împărți puterea

Ce criterii definesc sistemul de reprezentare?

Unitatea de învățare 6: Concept cheie - „putere și autoritate” (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: putere legitimă – principiul delegării la nivelul școlii primare

Elevii de 10 ani și peste sunt capabili să gândească în termeni abstracti. Ei pot recunoaște și dezvolta structuri în mediul lor și sunt capabili să diferențeze între interesele lor și cele ale altora. Pe măsură ce cresc, ei vor fi capabili să facă această diferențiere din ce în ce mai ușor.

După vârsta de 10 ani, elevii încep să înțeleagă relația dintre spațiu și timp, dar și să dezvolte abilitatea de a exprima și percepe sentimente și de a recunoaște norme. La această vârstă, elevii deja cunosc foarte bine mediul în care trăiesc și încep să manifeste un interes special pentru necunoscut. Percepția lor asupra sistemelor sociale (asociații, cluburi, grupuri de tineri etc.) devine tot mai detaliată și astfel ei sunt mult mai motivați și implicați să apere alți oameni și să susțină interesele acestora.

Viața din cadrul comunității de la nivelul clasei și a școlii devine mult mai importantă. Cum este organizată viața acestei comunități? Ce reguli sunt importante? Cine elaborează aceste reguli și cine decide asupra lor? Cine poate schimba aceste reguli?

În căutarea răspunsurilor pentru aceste întrebări este necesar, nu numai să ajungi să cunoști sistemul politic al comunității sau, într-un sens mai larg, al statului, ci să fii în măsură să influențezi structuri și procese în cadrul acestei comunități; cu alte cuvinte, să „trăiești” democrația.

În mod special, la nivelul învățământului secundar inferior, condițiile pentru a iniția proiecte participative, în afara școlii, sunt foarte utile în dezvoltarea psihologică a unui copil. Elevii pot recunoaște ciclul proceselor politice și pot înțelege procesul de luare a deciziilor. Mai mult, majoritatea deciziilor relevante pentru elevi la această vârstă sunt luate la nivelul comunității (cum ar fi traficul, facilitățile pentru timpul liber etc.). Elevii pot obține informații importante dacă sunt încurajați să-și asume responsabilitatea socială și dacă se simt responsabili pentru o parte din viața lor școlară. Abordând teme precum delegarea, ei pot fi supuși unor experiențe concrete de participare și de responsabilitate în viața lor de zi cu zi. Cu cât elevii de această vârstă au parte de mai multe astfel de experiențe din viața reală sau cu cât aceștia experimentează mai multe situații care le oferă posibilitatea de a influența procesele politice, cu atât este mai mare probabilitatea ca ei să participe mai târziu la procese de luare a deciziilor și ca ei să dezvolte un sentiment al responsabilității față de societate.

Putere și autoritate – principiul delegării – este un pas în creșterea gradului de conștientizare. Următoarea serie de lecții vizează procesele politice din școli într-un fel analog cu cele care au loc în afara școlii. Din acest punct de vedere, alegerea unui șef de clasă nu ar trebui să fie o activitate izolată, ci una care ar trebui folosită ca model. În contrast cu activitățile școlare precum simularea alegerilor, în care elevii pun în scenă sau reproduc alegeri politice, alegerea unui șef al clasei ar trebui să aibă un impact asupra vieții cotidiene din școală.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	***	**

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite.

Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

- 0 Cercetare în biblioteci
- 0 Cercetare pe internet
- 0 Desfășurarea de interviuri și anchete
- 0 Interpretarea de imagini
- 0 Hărți conceptuale
- 0 Crearea de postere
- 0 Realizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- 0 Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
- 0 Redactarea unor articole de presă
- 0 Realizarea unor spectacole
- X Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 6: Putere și autoritate**Eu sunt șeful! Chiar sunt?****Putere legitimă – principiul delegării la nivelul școlii primare**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Supererou?	Elevii reflectează asupra conceptului de responsabilitate și autorizare prin discutarea poziției de șef al clasei.	Elevii discută responsabilitățile, aria de competențe și poziția pe care un șef al clasei ar trebui să le aibă.	Flipchart, creioane, o imagine mare a unui supererou.	Activitate individuală, lucru în grup, discuție frontală.
Lecția a 2-a: Băieți buni, băieți răi ...?	Elevii înțeleg ideea că o persoană poate reprezenta un grup de oameni. Ei înțeleg conceptul de delegare a autorității și a răspunderii/ responsabilității.	Elevii compară ideile lor cu schema reprezentării politice într-o democrație. Ei discută opiniile lor despre politicieni și le compară cu cele ale altor oameni. Realizează scurte interviuri pentru a face această lucr.	Schema reprezentării politice, creioane, hârtie	Activitate individuală, lucru în perechi, discuție frontală
Lecția 3: O persoană face totul, ceilalți nu fac nimic?	Elevii reflectează asupra responsabilităților și competențelor corespunzătoare diferitelor poziții, înțeleg procesul electiv și urmările sale.	Elevii prezintă rezultatele interviurilor în clasă. Ei definesc responsabilitățile și competențele corespunzătoare diferitelor poziții și aleg un elev ca șef al clasei.	Flipchart, creioane, cartele de vot, lista elevilor interesați de poziția de șef al clasei, copii ale fișei de lucru	Discuție frontală.
Lecția 4: Împărțind puterea	Elevii se familiarizează cu conceptele de re alegere și de pierdere a încrederii. Ei reflectează asupra criteriilor pe baza cărora este definit sistemul de reprezentare.	Elevii discută și definesc criteriile care le permit să verifice activitatea șefului clasei.	Flipchart, creioane.	Discuție frontală.

Lecția 1**Supererou?****Care ar trebui să fie poziția șefului clasei?**

Obiectivele învățării	Elevii reflectează asupra conceptului de responsabilitate și autorizare prin discutarea poziției de șef al clasei.
Sarcinile elevilor	Elevii discută responsabilitățile, aria de competențe și poziția pe care un șef al clasei ar trebui să le aibă.
Resurse	Flipchart, creioane, o imagine mare a unui supererou.
Metode	Activitate individuală, lucru în grup, discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevilor li se distribuie fișa de lucru „supererou”. Li se dă sarcina de a completa baloanele goale cu competențele și responsabilitățile pe care un șef al clasei ar trebui să le aibă. Ei lucrează individual, timp de 10 minute.

După ce au realizat sarcina, elevii sunt grupați câte patru și discută fișele lor. Ei ajung la o concluzie asupra celor mai relevante caracteristici, competențe și responsabilități pe care un șef de clasă ar trebui să le aibă. Concluziile fiecărui grup sunt notate pe o fâșie de hârtie. Fâșiile cu preferințe sunt lipite pe imaginea supereroului plasată pe flipchart sau pe tablă.

Profesorul inițiază o discuție pornind de la următoarele întrebări:

- Care este cea mai importantă competență pe care un șef de clasă ar trebui să o aibă?
- Când va avea nevoie șeful clasei de susținere din partea celorlalți?
- Șeful clasei trebuie să fie un supererou?
- În ce situații, șeful clasei va fi la fel ca toți ceilalți?
- Ce slăbiciuni poate avea un șef de clasă?
- În ce condiții credeți că șeful clasei ar trebui înlocuit de altcineva? Cum?
- Ce dorințe nu poate realiza un șef al clasei?

După discuție, elevilor li se dă sarcina să se gândească dacă se pot imagina candidând pentru poziția de șef al clasei. Ei trebuie să se gândească la responsabilitățile și la competențele discutate anterior și să evalueze măsura în care ar fi capabili să-și asume această poziție.

Profesorul le dă o foaie de hârtie și le cere să-și treacă numele dacă sunt interesați să preia această poziție.

Lecția 2

Băieți buni, băieți răi?

Care este poziția politicianilor într-o democrație?

Obiectivele învățării	Elevii înțeleg ideea că o persoană poate reprezenta un grup de oameni. Ei ddovedesc înțelegerea conceptului de delegare a autorității și a responsabilității.
Sarcinile elevilor	Elevii compară ideile lor cu schema reprezentării politice într-o democrație. Ei discută imaginea lor despre politicieni și le compară cu opiniile celorlalți. Ei realizează scurte interviuri.
Resurse	Schema reprezentării politice, creioane, hârtie.
Metode	Activitate individuală, lucru în perechi, discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevilor li se distribuie schema reprezentării politice (fișă de lucru). Profesorul introduce conceptul de delegare în cadrul unui stat și explică faptul că, așa cum sunt șefi de clasă, sunt și șefi de stat. Ei au putere delegată.

Profesorul oferă informații despre schemă și explică sistemul de reprezentare. Procesul de alegere a reprezentanților variază în funcție de diferite tipuri de sisteme statale (de exemplu, într-o democrație directă sau într-o democrație indirectă).

Lucrând individual, elevii completează spațiile goale de pe fișă. Apoi, ei formează perechi, discută ce știu despre politicieni și fac schimb de opinii despre aceștia. Următoarele întrebări ar putea fi de folos:

- Ce credeți despre politicieni?
- Ce politicieni cunoașteți?
- Ce ar trebui să facă politicienii?
- Ce nu ar trebui să facă politicienii?
- De ce cred atât de mulți oameni că politicienii sunt răi?

Elevilor li se dă sarcina de a realiza interviuri și de a întreba alți oameni despre opiniile lor cu privire la politicieni și la competențele acestora. Ei notează întrebările pe care vor să le pună membrilor familiei, în cercul lor de prieteni și în comunitate. Profesorul îi instruește să noteze răspunsurile oamenilor.

Pot fi sugerate câteva întrebări pentru interviu:

- Ce competențe ar trebui să aibă un politician?
- De ce credeți că politicienii sunt adesea considerați a fi răi?
- Ce caracteristici ar trebui să aibă un politician?
- Ce caracteristici nu ar trebui să aibă?

Elevii realizează interviurile după oră și aduc rezultatele în următoarea oră de curs.

Lecția 3**O persoană face totul, ceilalți nu fac nimic?****Cine și ce rol o să joace în sistemul de reprezentare?**

Obiectivele învățării	Elevii reflectează asupra responsabilităților și competențelor diferitelor poziții, înțeleg procesul electiv și urmările sale.
Sarcinile elevilor	Elevii prezintă rezultatele interviurilor lor în clasă. Ei definesc responsabilitățile și competențele corespunzătoare diferitelor poziții și aleg un elev ca șef al clasei.
Resurse	Flipchart, creioane, cartele de vot, lista elevilor interesați de poziția de șef al clasei, copii ale fișei de lucru.
Metode	Discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevii aduc la clasă rezultatele interviurilor realizate după finalizarea celei de-a doua lecții. Ei prezintă rezultatele lor într-un „bliț” (în care fiecare elev rostește o propoziție). Profesorul notează răspunsurile referitoare la competențele politicianilor pe flipchart sau pe tablă, astfel încât elevii să poată vizualiza răspunsurile date.

Ca un al doilea pas, profesorul se reîntoarce la problema șefului clasei ca funcție politică. Lista cu numele tuturor elevilor interesați de poziție este afișată pe tablă. Profesorul anunță că, pentru a ști pentru cine să voteze, clasa trebuie să știe mai multe despre viitorul șef al clasei și despre competențele și ideile acestuia. Candidații sunt rugați să facă câte o scurtă prezentare despre ei înșiși care să nu dureze mai mult de două minute. Punctul central al prezentărilor lor ar trebui să fie „pentru ce lupt”.

După ce toți candidații s-au prezentat, elevii trebuie să aibă oportunitatea să pună întrebări. Ei pot adresa întrebările unei singure persoane, sau pot pune întrebări la care trebuie să răspundă toți candidații.

Apoi, elevii votează pentru candidatul preferat. Profesorul prezintă două tipuri de procedură electorală: votul deschis și votul secret. Elevii decid ce procedură vor să urmeze.

Dacă decid asupra votului secret, ei trebuie să folosească buletine de vot pe care completează, în secret, numele candidatului dorit. Apoi voturile lor sunt puse într-un coș sau o cutie. Doi elevi vor fi responsabili pentru numărarea voturilor și notarea rezultatelor pe flipchart sau pe tablă.

Elevii care numără voturile anunță numele persoanei care a fost aleasă ca șef al clasei, precum și numele persoanei care a fost pe locul doi – acesta va fi șeful adjunct al clasei.

Profesorul dă elevilor următoarea sarcină de rezolvat acasă: Duceți-vă acasă și întrebați-vă părinții când au votat ultima dată în alegeri, ce fel de alegeri au fost, unde a avut loc și cum au fost organizate?” (profesorul ar trebui să fie atent să nu spună elevilor să-și întrebe părinții cu cine au votat etc). Pentru aceasta, folosiți fișa de lucru.

Lecția 4**Partajarea puterii****Ce criterii definesc sistemul de reprezentare?**

Obiectivele învățării	Elevii se familiarizează cu conceptele de re-alegere și pierdere a încrederii. Ei reflectează asupra criteriilor de definire a sistemului de reprezentare.
Sarcinile elevilor	Elevii discută și definesc criteriile care le permit să verifice activitatea șefului clasei.
Resurse	Flipchart, creioane.
Metode	Discuție frontală.

Descrierea lecției

Elevii aduc la clasă răspunsurile părinților despre alegeri. Organizți în grupuri de câte patru, aceștia prezintă răspunsurile date de părinți la întrebări.

Apoi, profesorul citește elevilor o poveste despre căpetenia unui mic oraș.

A fost cândva un oraș mic numit Plictisești (Boretown), în care oamenii erau mai degrabă nefericiți. Existau mai multe motive pentru aceasta. Plictisești nu era foarte interesant și nu era nimic de făcut în afară de a te duce în parcul local. Nu existau acolo magazine interesante, nu aveau loc concerte și nici nu erau locuri în care să se desfășoare activități sportive. Nu existau nici măcar locuri de joacă pentru copii la grădiniță și la școală. Locuitorii din Plictisești doar se plimbau până în parc, se așezau și priveau iazul. Copiii veneau acasă de la școală, își făceau lecțiile și plecau și ei în parc, unde se așezau pe bănci sau alergau în jurul iazului. Seara, oamenii din Plictisești nu aveau povești de spus, nici experiențe de împărtășit și nici amintiri de povestit. O zi era la fel ca toate celelalte pentru oamenii din Plictisești.

De era așa? Era Plictisești prea sărac să construiască noi facilități? Erau oamenii din Plictisești prea leneși să facă ceva? Nu, nicidecum. Pur și simplu nu era nimeni responsabil de organizarea lucrurilor, nimeni care să vrea să-și asume responsabilitate pentru Plictisești și – cumva – să înceapă să schimbe lucrurile. Spre deosebire de o mulțime de alte orașe mici, Plictisești nu avea un șef al orașului, un primar.

Fiindcă situația din Plictisești devenise de nesuportat, într-o duminică, un grup de oameni din parc a decis să organizeze alegeri și să aleagă pe cineva să fie responsabil de Plictisești – au decis să aleagă un primar. Ceva trebuia să se schimbe! Și repede!

Nu erau mulți oameni care să vrea să primească această funcție. Doar doi au candidat. Unul era învățătorul local, dl. Knowles, care voia de ani de zile să schimbe lucrurile în școală și în afara ei. El avea unele idei despre cum să facă aceasta, dar când oamenii l-au întrebat ce ar schimba în Plictisești, a răspuns că nu știe în acest moment și că ar trebui, pentru început, să-i întrebe pe locuitorii orașului de ce au nevoie. Mulți oameni au fost dezamăgiți. Ei au crezut că dl. Knowles va veni cu idei pentru un mare centru de cumpărături (mall), cu un cinematograful și un spațiu pentru servit masa. Ei au crezut că în sfârșit vor avea marea lor piscină. Au crezut că dl. Knowles va promite că va construi o sală de concerte. Ce dezamăgire a fost pentru locuitorii din Plictisești.

Când al doilea candidat, dl. Slimington, a urcat pe scenă, oamenii din Plictisești nu s-au așezat la multe.

- Este o pierdere de timp; oricum, nimic nu se va schimba în Plictisești, a spus unul dintre oamenii bătrâni.

- Cred că ai dreptate, a șoptit o femeie bătrână, aflată alături de el.

Dl. Slimington, un bărbat tânăr și frumos, și-a început cuvântarea. A vorbit și a tot vorbit. A vorbit despre Plictisești, orașul său de baștină, a menționat școala la care a fost și parcul în care a crescut. El a pomenit despre cum trebuie să se schimbe lucrurile în Plictisești. A vorbit despre locurile de joacă de care aveau nevoie copiii, a vorbit despre piscina pe care cu toți o voiau, a menționat mult-așteptata sală de concert și a menționat chiar și un parc de skateri pentru adolescenți. Pe măsură ce cuvântarea dl. Slimington se desfășura, fețele oamenilor din Plictisești se luminau de plăcere. Dintr-odată, toată lumea zâmbea.

- Deci, poate că ne-am înșelat, a șoptit din nou bătrâna doamnă.

- Da, poate, a răspuns bătrânul, care visa deja la o baie în noua piscină.

- Cum vom plăti pentru acestea? a întrebat dl. Slimington audiența. Nici o problemă! Eu propun că toți să ne punem economiile laolaltă, iar eu voi construi acestea una după alta. Astfel, fiecare dintre noi va primi ceva.

Toate astea sunau foarte corect oamenilor din Plictisești. Când alegerile s-au desfășurat duminica viitoare, doar doi oameni din tot Plictiseștii nu au votat pentru dl. Slimington. Acesta era câștigătorul clar. Singurii care au votat pentru dl. Knowles au fost dl. Knowles însuși și mama lui. Dar acum lucrurile aveau să se schimbe în Plictisești. Toată lumea știa asta. În sfârșit, cineva care avea idei clare despre ce să facă și chiar și o idee despre cum să plătească pentru toate acestea. Nu era nici un dubiu în mintea tuturor că toți cei din Plictisești vor da domnului Slimington toți banii pe care i-au economisit de-a lungul anilor, iar acesta a luat cu bucurie banii pe care oamenii i-au dat..

Pentru mult timp după alegeri, oamenii din Plictisești au rămas veseli, căci știau că în curând vor avea toate lucrurile pe care și le-au dorit. Lună după lună trecea, dar nu se vedeau șantiere în Plictisești; nu se vedeau săpători care să înceapă munca de construcție și nici muncitori care să lucreze la noile clădiri.

Într-o după-amiază, o mașinăcare avea pe capotă un obiect mare și albastru, cu aspect ciudat, a intrat în Plictisești.

- Piscina noastră a sosit, a strigat unul dintre băieții din curtea școlii în timp ce mașina trecea pe stradă.

- Foarte frumos, au strigat toți ceilalți.

Ceea ce au descoperit ei peste doar câteva zile a fost că piscina fusese adusă la casa domnului Slimington și pusă în grădina acestuia. Oamenii au început să-și pună întrebări. Unii au început să aibă îndoieli asupra promisiunilor sale, însă alții încă mai credeau că piscina lor va veni în curând și astfel au rămas răbdători.

O săptămână mai târziu, un grup de bătrâni a văzut trecând o mașină mare și scumpă, sclipind auriu în bătaia soarelui.

- Ha, ha! N-am știut că vom avea o vizită din partea reginei, a glumit unul dintre bătrâni.

Ceilalți s-au alăturat râsului, până când au văzut cine era la volan: dl. Slimington. În loc să folosească banii pentru noi terenuri de joacă, el și-a cumpărat o mașină nouă. Oamenii din Plictisești au devenit foarte mâhniți.

A existat și un alt incident în săptămâna următoare, când dl. Letterman, poștașul din Plictisești s-a întors după drumurile sale zilnice și a povestit prietenilor săi ce i s-a întâmplat în acea zi.

- Închipuiți-vă, când treceam pe lângă vila domnului Slimington, am auzit un zgomot ciudat, ceva ca sunetele pe care le face un elefant. Așa că am decis să opresc să mă uit cu atenție.

- Și ce ai văzut? l-au întrebat, curioși, prietenii lui.

- Tocmai asta este de necrezut: când m-am uitat prin gardul de metal, am văzut că un elefant imens era cel care făcea acel zgomot.

- Chiar așa? l-au întrebat neîncredători prietenii.

- *Da, chiar așa; până am descoperit că era doar un film. Dar niciodată nu am văzut un ecran de cinema așa de mare! Vă spun, dl. Slimington și-a construit cel mai mare cinematograf în aer liber din lume.*

Nimeni nu putea crede așa ceva. Ce s-a întâmplat cu sala lor de concert? Locuitorii din Plictisești au devenit și mai supărați. Dar ce puteau face? La urma urmelor, ei au votat pentru el.

- *Nu este problema MEA, a spus dl. Knowles, învățătorul, când grupul de oameni care decisese la început să organizeze alegeri a venit la el pentru un sfat. Ați votat pentru el și acum el este primarul din Plictisești.*

- *Dar asta este incorect, au zis oamenii. A folosit și ultimii bani, cei păstrați pentru parcul pentru skateri, ca să-și construiască restaurantul favorit în grădină. Acum el poate să mănânce câți hamburgeri și gogoși vrea toată ziua. Și noi tot stăm în parc și ne plictisim, iar copiii noștri stau tot în parc și se plictisesc.*

- *Știu, a spus dl. Knowles și-a închis ochii și și-a frecat bărbia cu mâna. Știu, și trebuie să facem ceva.*

În grupele lor, elevii discută cum ar putea continua povestea, concentrându-se pe trei întrebări:

- Ce ar fi trebuit să facă oamenii din Plictisești de la început?
- Ce pot face acum? La urma urmelor, au votat pentru dl. Slimington.
- Cum ar putea fi prevenit ceva asemănător în viitor?

Ei notează răspunsurile pe o bucată de hârtie și le prezintă clasei într-o discuție frontală.

După ce toate grupurile și-au prezentat ideile, profesorul orientează discuția spre situația din clasă și pune următoarele întrebări:

- Cum putem fi siguri că șeful clasei va face ceea ce am stabilit împreună?
- La ce mecanisme care să asigure acest lucru ne putem gândi?
- Cine ar putea face aceasta?
- Ce se va întâmpla dacă aflăm că ceva nu este în regulă?
- Cine poate decide înlocuirea șefului clasei?

Elevii discută frontal aceste aspecte și vin cu propuneri. Ei votează și aleg împreună o soluție. Acordul este redactat și semnat de toți, inclusiv de șeful clasei și de adjunctul său.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7

RESPONSABILITATE

Învățământ primar

Devin eco..., școala mea participă

7.1. Responsabilitate

Elevii discută principiile de bază ale responsabilității

7.2. Școala este viață: trăim ecologic?

Cât de ecologică este școala noastră?

7.3. Cum încep să devin responsabil?

Elevii fac primul pas în a face școala lor mai ecologică

7.4. Cum am făcut aceasta – care este planul?

Elevii reflectează asupra activităților lor și decid cum să continue

Unitatea de învățare 7: Conceptul cheie – responsabilitatea (pentru învățământ primar)

Informații pentru profesori: Cum influențează valorile elevilor percepția acestora despre conceptul de drepturi ale omului?

*Bine ai venit în dimineața mea, bine ai venit în ziua mea,
Eu sunt cel responsabil, eu am făcut astfel
Încât să-mi fac câteva fotografii, să văd ce-mi pot aduce
Cred că le-am făcut perfect, nu aș schimba nimic
Din cântecul Farewell Andromeda (1973) de John Denver*

Astăzi, elevii învață să-și asume responsabilitatea pentru acțiunile lor de la o vârstă mică. Acest aspect este considerat ceva de la sine înțeles în multe familii și în multe societăți. Un stat democratic poate funcționa doar dacă cetățenii nu întreabă ce poate face statul pentru ei, ci întreabă ce pot face ei pentru stat. Citatul care este deseori folosit în acest sens este un paragraf din John. F. Kennedy: „Nu întreba țara ce poate face pentru tine – întreabă ce poți face tu pentru țară”.

Există diferite tipuri și nivele ale responsabilității. Responsabilitatea poate fi individuală, colectivă sau morală. Există responsabilitatea Parlamentului, a guvernului sau a mass-mediei. Există responsabilitatea pentru educarea părinților sau a profesorilor etc. Aceste forme de responsabilitate au fie o bază legală, fie reprezintă valori morale.

În această unitate, elevii realizează că există diferite forme ale responsabilității și că acestea sunt deseori confundate. Cel mai important lucru pentru noi este ca ei să realizeze că asumarea responsabilității pentru mediul înconjurător reprezintă, de asemenea, o contribuție în cadrul comunității. Procedând astfel, elevii nu doar se implică în viața comunității, ci capătă putere și influență. În funcție de situația sau de tradiția politică din țară (sau în funcție de tradiția școlii sau de personalul de conducere a acesteia), poate fi ușor de asumat responsabilitatea și, implicit, de câștigat puterea, sau ar putea fi foarte dificil. A-ți fi refuzată responsabilitatea creează frustrări în viața cotidiană, iar acestea trebuie analizate și depășite.

Ființele umane au capacitatea de judecată morală de la o vârstă timpurie și își dau seama când acționează responsabil și când nu. Totuși, este important să nu ne limităm la învățarea socială și morală doar la nivelul învățământului primar; mai degrabă, dacă decidem să abordăm acest subiect în cadrul ECD/EDO – cu principiile care fundamentează instrumentele legale internaționale pentru drepturile omului – obiectivele stabilite se vor extinde. Reflecția asupra experienței câștigate prin asumarea unor responsabilități duce la o mai bună înțelegere a propriei persoane ca cetățean. Mai mult, această experiență nu duce numai la atribuirea de noi răspunderi, ci și la asumarea automată de responsabilități.

La fel ca în citatul de la început, din cântecul scris de John Denver, „Eu sunt cel responsabil, eu am făcut astfel”, elevii ar trebui să învețe să își asume răspunderea. Ei ar trebui să ia decizii și să își asume responsabilitatea pentru rezultatele deciziilor lor. A învăța și a trăi democrația în școală înseamnă că școala este locul de pregătire pentru viață, dar și locul în care se trăiește și se decide împreună. Este evident, pentru toată lumea, că există separări clare de roluri și că legile și regulile sunt necesare. Cu toate acestea, în majoritatea școlilor din toată lumea, potențialul de a da mai mult spațiu de manevră elevilor și de a le atribui mai multă responsabilitate încă nu este folosit așa cum ar trebui. Profesorii și directorii pot cu ușurință să schimbe această situație în cadrul de reguli și legi deja existent.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea de competențe în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	**	***

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite.

Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

- X Cercetare în biblioteci
- X Cercetare pe internet
- X Desfășurarea de interviuri și anchete
- 0 Interpretarea de imagini
- 0 Hărți conceptuale
- 0 Crearea de postere
- 0 Realizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- X Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
- X Redactarea unor articole de presă
- 0 Realizarea unor spectacole
- X Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 7: Responsabilitate

Devin eco..., școala mea participă!

Cum reflectă valorile elevilor percepția lor despre conceptul de drepturi ale omului?

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Responsabilitatea	Elevii se gândesc la responsabilitate ca la un termen legat de oameni, obiecte și sarcini.	Elevii adună și analizează ziare și reviste care sunt citite în comunitatea lor. Ei crează un poster ca rezultat al activității lor.	Fișă de lucru.	Lucru în grup.
Lecția 2: Școala e viață: trăim ecologic?	Elevii realizează că școala lor nu este doar un loc de învățare dar și un loc în care trăiesc. Ei fac un plan pentru a-și asuma responsabilitatea (ecologică) pentru acest mediu de viață.	Sunt proiectate și dezvoltate diverse comportamente ecologice.	Fișă de lucru.	Prezentare de grup, discuție frontală.
Lecția 3: Cum pot începe să devin responsabil?	Elevii planifică implementarea concretă a pașilor personali. Aspecte precum un management realist al timpului și abilitatea de a ajunge la înțelegere la nivel de grup, dar și flexibilitatea generală ar trebui să fie scopurile elevilor.	Elevii folosesc timpul acordat pentru implementarea diverselor activități planificate.	Activitate individuală în funcție de planul de implementare.	Aplicații practice.
Lecția 4: Cum am făcut - care a fost planul?	Pentru a încheia această unitate, elevii încearcă să schimbe perspectivele, pentru a înțelege ce înseamnă asumarea responsabilității în alte poziții. Acesta este pasul următor pentru a profunda înțelegerea participării democratice.	Elevii transferă experiențele dobândite lucrând în grupuri mici la alte situații.	Fișă de lucru.	Discuție frontală, activitate de grup.

Lecția 1**Responsabilitatea****Elevii discută bazele responsabilității**

Obiectivele învățării	Elevii se gândesc la responsabilitate ca la un termen care este legat de oameni, obiecte și sarcini.
Sarcinile elevilor	Elevii adună și analizează ziare și reviste care sunt citite în comunitatea lor. Ei creează un poster ca rezultat al activității lor.
Resurse	Fișă de lucru.
Metode	Grupe de prezentare, dezbateri.

Casetă de informații

Conceptul de responsabilitate, are rădăcini în contextele politice ale secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, când exista preocuparea pentru acțiunile și principiile guvernării reprezentative. În filosofia secolului al XX-lea, accentul se punea pe problema liberului arbitru: este o persoană responsabilă pentru acțiunile sale sau pentru caracterul său? Această discuție s-a concentrat mai mult pe pe individ.

Ca rezultat, astăzi este dificil de înțeles conceptul de responsabilitate colectivă, o problemă care a dobândit o nouă urgență în politica zilelor noastre. Acest lucru se datorează faptului că, multe dintre problemele cotidiene care vizează responsabilitatea – de exemplu, probleme de responsabilitate mutuală, definirea sferei de răspundere a unei persoane sau evaluarea unei persoane ca fiind suficient de responsabilă pentru asumarea unui anumit rol – trebuie luate în considerare.

Descrierea lecției

Elevii se află așezați în cerc, pe scaunele lor. Profesorul așază în mijlocul cercului un flipchart sau o coală mare de hârtie cu titlul „Asumarea responsabilității pentru...”. În jurul acestui titlu, profesorul plasează imagini decupate din reviste, de exemplu:

- animal de companie 1;
- animal de companie 2;
- animal de companie 3;
- grup de oameni;
- o singură persoană;
- un copil singur;
- un lac/un râu;
- alimente;
- mobilă;
- o inimă;
- gunoi.

Apoi, profesorul așază pe covor cartonașe, la întâmplare. Pe acestea sunt scrise numele obiectelor reprezentate în imagini.

După ce elevii au avut timp să se uite la imaginile de pe flipchart, profesorul le cere să le pună în corespondență cu cartonașele de pe covor. După ce au terminat, profesorul cere clasei să se gândească la următoarele idei:

- Ce înseamnă să-ți asumi responsabilitatea pentru cineva sau pentru ceva?
- Gândiți-vă la o experiență dificilă. Ce a fost dificil? Ce v-a plăcut?

Este important ca profesorul să prezinte mai întâi problema și apoi să formeze perechi de elevi care să lucreze împreună la rezolvarea acesteia. Altfel, atenția elevilor se va concentra pe formarea perechilor și nu pe rezolvarea problemei.

În perechi, elevii discută problema câteva minute și apoi prezintă opiniile întregii clase. Nu toți elevii vor avea ocazia să-și prezinte opiniile, însă este posibil ca cei mulți dintre aceștia să aibă șansa de a-și face cunoscute părerile, dacă în fața clasei vor fi numiți, de fiecare dată, alți elevi.

După o scurtă discuție, elevilor li se dă sarcina să se gândească la diferite profesii și la responsabilitățile pe care și le pot asuma pentru realizarea unei profesii sau la locul de muncă:

- asumarea responsabilității pentru sine;
- asumarea responsabilității pentru alții;
- asumarea responsabilității pentru lucruri.

Profesorul dă unui elev sarcina de a scrie lista profesiilor sau a locurilor de muncă pe flipchart sau pe tablă.

În ultimul sfert de oră, profesorul le cere elevilor să realizeze un text scurt (în aceleași perechi) și să îl finalizeze acasă.

Sarcina

Alegeți o profesie sau un loc de muncă din listă. Probabil că deja cunoașteți pe cineva care are această profesie. Dacă doriți, puteți alege o profesie sau un loc de muncă nespecificat în listă. Scrieți un scurt text despre acest loc de muncă și despre responsabilitățile pe care le are persoana care face această muncă:

- Descrieți munca pe care o face cel care deține acest loc de muncă.
- Pentru cine sau pentru ce trebuie să-și asume responsabilități?
- Dacă persoana nu-și asumă responsabilitatea, ce consecințe apar la nivel de țară, familie, școală sau comunitate?
- Ce poate fi dificil pentru persoana care desfășoară această profesie?

Textele trebuie să fie astfel scrise încât să poată fi expuse în clasă. Poate fi de folos să se atașeze un desen sau o ilustrație, un colaj sau o fotografie pentru fiecare text, creându-se, astfel, un poster.

Lecția 2**Școala e viață: trăim ecologic?****Cât de ecologică este școala noastră?**

Obiectivele învățării	Elevii realizează că școala lor nu este doar un loc de învățare dar și un loc în care trăiesc. Ei fac un plan pentru a-și asuma responsabilitatea (ecologică) pentru acest „mediu de viață”.
Sarcinile elevilor	Sunt proiectate și dezvoltate diverse comportamente ecologice.
Resurse	Fișă de lucru.
Metode	Prezentări de grup, discuție frontală.

Casetă de informații

Învățarea ecologiei înseamnă să trăiești ecologic. În acest mod, școala devine un loc al cetățeniei active. Cetățenia activă se învață cel mai bine practicând-o – indivizii au nevoie să li se ofere oportunități de explorare a problemelor legate de cetățenia democratică și de drepturile omului, și nu de a li se spune cum trebuie să gândească sau să se comporte.

Educația pentru cetățenie activă nu înseamnă doar să acumulezi cunoștințe factuale – în acest caz, despre cum să salvezi mediul și să previi înrăutățiri viitoare – ci și despre înțelegere, abilități și aptitudini practice, despre caractere și valori.

Mediul este mesajul – elevii pot să învețe la fel de mult despre cetățenia democratică prin exemplele oferite de profesorii sau de colegii de școală și prin modul în care este organizată viața (ecologică), precum o pot face prin intermediul unor metode formale de instruire.

Descrierea lecției

În partea a doua acestei unități, profesorul trebuie să se asigure că tema va fi orientată ușor către contextul local. Mai întâi, profesorul ar trebui să prezinte un scurt sumar al lecției anterioare. Trebuie să devină clar că, în cadrul unei comunități care funcționează bine este necesar ca responsabilitatea să fie împărțită între mai mulți membri ai acesteia.

Școala este prezentată ca o comunitate în care se realizează atât educația, cât și traiul în comun. Ea poate fi văzută ca un *polis* sau o cetate-stat, în care atât problemele sociale, cât și cele ecologice trebuie rezolvate. Printre altele, școala trebuie să devină un model pentru procesele și direcțiile ecologice. Sunt probleme foarte practice ale asumării responsabilității. Elevilor trebuie să li se dea sarcina de a se gândi la domenii ale vieții școlare în care procesele ecologice pot fi îmbunătățite și la modul în care pot contribui ei.

Următoarea sarcină este realizată în grupuri de câte patru elevi. Fiecarui grup îi este dat un termen cheie și o listă de întrebări despre acesta, așa cum sunt următoarele (exemplul de mai jos este pentru termenul „deșeuri”):

- Ce deșeuri produce școala noastră?
- Unde sunt duse?
- Cine are responsabilitatea de a face asta?
- Cum poate fi redusă cantitatea de deșeuri?
- Cum pot eu sau clasa mea să contribui(m) la aceasta?

Pentru realizarea acestei sarcini este suficientă o oră de curs și săptămâna care urmează pentru cercetare și tema pentru acasă. Dacă profesorul dorește să aloce mai puțin timp acestei teme, atunci poate face cercetarea pentru a obține informațiile necesare. Fiecare elev va realiza o listă de verificare pe care o va prezenta colegilor de clasă pe un *zid eco*.

Listă de termeni cheie pentru grupurile de lucru:

- deșeuri;
- reducerea deșeurilor;
- energie și putere;
- apă;
- transport;
- sănătate;
- terenul școlii;
- biodiversitate;
- susținerea lunii noastre;
- măsuri ecologice generale.

Lecția 3**Cum pot începe să devin responsabil?****Elevii fac primii pași pentru a face școala lor mai eco**

Obiectivele învățării	Elevii planifică implementarea concretă a pașilor individuali. Aspecte precum un management realist al timpului și abilitatea de a ajunge la înțelegere la nivel de grup, dar și flexibilitatea generală ar trebui să fie scopurile lor
Sarcinile elevilor	Elevii folosesc timpul acordat pentru implementarea diverselor activități planificate.
Resurse	Activitate individuală în funcție de planul de implementare.
Metode	Activitate practică.

Descrierea lecției

Grupurile de elevi fac scurte prezentări ale listelor de verificare. Pentru prima dată în această lecție, profesorul ar trebui să conducă o conversație despre tipurile de responsabilitate sau de putere pe care chiar le au elevii:

- Ce putem schimba?
- Ce nu trebuie schimbat?
- Ce tip de rezistență vom întâmpina?

După această sesiune în plen, ar trebui luate câteva decizii pornind de la întrebările:

- Care sunt primii pași pe care dorim să-i facem?
- Cât de mult timp dorim să investim?
- Vom forma un grup ecologist pentru aceasta?
- Dorim să ne concentrăm pe un domeniu (de ex. apa, deșeurile sau electricitatea) sau dorim să încercăm măsuri generale în toate domeniile?

Este important să se aleagă sarcini pe care elevii le pot îndeplini. Aceasta poate însemna că trebuie să se adune informații sau să demareze/realizeze o campanie de conștientizare la nivelul școlii.

Sub conducerea unui grup de elevi (grupul eco) ar trebui să se proiecteze un plan scurt de acțiune și să se împartă sarcini (pe un flipchart sau pe o foaie mare de hârtie pe tablă).

În funcție de nivelul clasei, profesorul ar trebui să organizeze procesul de decizie. Este important ca elevii să rămână realiști și să nu proiecteze ceva care nu poate fi realizat folosind materialele și resursele existente. Este posibil să fie nevoie de resurse financiare suplimentare sau să fie consultate organizații din afara clasei. Aceste decizii ar trebui luate cu toată clasa.

În funcție de decizie, ar trebui să se agreeze mici îmbunătățiri, de exemplu, reglementarea modului de închidere a curentului electric sau separarea deșeurilor organice de cele non-organice în spațiul școlii etc.

Aceste sarcini ar trebui să fie realizate înainte de lecția următoare, fie individual fie în grupuri mici. Experiența a demonstrat că adăugarea unor imagini, desene sau alte dovezi ale activităților desfășurate pot fi motivante pentru elevi.

Lecția 4

Ce am făcut - care a fost planul?

Elevii reflectează asupra activităților și decid cum să continue

Obiectivele învățării	Pentru a încheia această unitate, elevii încearcă să analizeze lucrurile dintr-o altă perspectivă, pentru a înțelege ce înseamnă asumarea responsabilității din alte poziții. Acesta este pasul următor în aprofundarea înțelegerii conceptului de participare democratică.
Sarcinile elevilor	Elevii transferă experiențele dobândite lucrând în grupuri mici la alte situații.
Resurse	Fișă de lucru.
Metode	Discuție frontală, activitate de grup.

Descrierea lecției

Această a patra secvență de predare poate fi folosită pentru a finaliza unitatea 4, dar profesorul poate decide să înceapă activitatea practică în această etapă. Așa cum s-a menționat, activitatea practică poate implica lucrul elevilor în grupuri mici sau cu toată clasa sau poate lua forma unui proiect al școlii.

Lecția ar trebui să înceapă în același fel ca lecția 1. Elevii ar trebui să stea în cerc și să se gândească la ceea ce au învățat în toate lecțiile anterioare.

Ei ar trebui să înceapă prezentarea rezultatelor cercetărilor :

- Ce s-a realizat?
- Ce nu a funcționat?
- Ce s-a îmbunătățit sau s-a schimbat?
- Ce înseamnă să-ți asumi responsabilitatea pentru proiecte ecologice?
- Sunt pregătit să-mi asum responsabilitatea pentru ceva pentru care *nu sunt vinovat*?
- Cum mă văd pe mine?
- Ce m-a dezamăgit? Ce m-a făcut fericit?

Experiența arată că, pentru a ajuta elevii să reflecteze la ceea ce au realizat, este util să se folosească eco-zidul, dezvoltat și extins de-a lungul unității.

Ca parte a discuției, ar trebui să devină clar cât de importantă este tema asumarea responsabilității în buna-funcționare a comunității. Următoarele întrebări ar putea fi folosite pentru a stimula discuțiile:

- Ce fel de comunități există?
- Cine își asumă ce rol?
- Cum funcționează această activitate într-un stat?
- Ce știm despre democrație și cum funcționează o democrație?
- Ce înțelegi din următorul citat din J.F. Kennedy: „Nu întreba țara ce poate face pentru tine – întreabă ce poți face tu pentru țară”?

Chiar dacă analogiile pot fi uneori problematice, utilizarea acestora poate fi un pas interesant care să încurajeze elevii să folosească procese mai complexe de gândire în această etapă. Ei nu trebuie să ajungă la o concluzie definitivă. Este mai important să fie încurajați să gândească în moduri mai complexe, iar acest proces să continue în unitățile următoare.

Elevilor (care lucrează în grupuri mici) ar trebui să li se dea o fișă de lucru pe care să scrie experiența lor:

Asumarea responsabilității, împărțirea responsabilității		
Exemplu: ecologia		
Loc/situație	Ce fel de responsabilități are persoana	
Clasă	Profesor	Elev
Școală	Director	Profesor/elev
Stat	Șef de stat	Oameni
?		

Elevii ar trebui să se gândească la momentul în care responsabilitatea trebuie asumată în fiecare situație.

După un timp de lucru, un membru al grupului ar trebui să prezinte rezultatele reflecției grupului. În timpul discuției finale, profesorul ar trebui să se asigure că paralelele dintre experiențele din clasă și situațiile descrise sunt evidente. Este, de asemenea, sarcina profesorului de a arăta că sunt posibile și limitări.

În final, prin „blitz” (fiecare elev spune o propoziție) elevii pot demonstra au învățat în cadrul acestei unități, de exemplu:

„Explică, într-o singură propoziție, care crezi că a fost cel mai important lucru descoperit, în această unitate, despre *asumarea responsabilității*.”

Elevii vor avea la dispoziție câteva minute pentru a se gândi și pentru a transmite ceea ce vor să spună, chiar dacă alții au spus deja același lucru sau ceva asemănător. Și profesorul ar trebui să participe la acest exercițiu și ar trebui să mulțumească elevilor pentru participarea lor activă, însă nu ar trebui să comenteze afirmațiile acestora.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8

DREPTURI ȘI LIBERTATE

Învățământ primar

Drepturile mele – drepturile tale

8.1. Dorințe și nevoi: ce este important pentru mine?

Elevii învață să distingă între ceea ce doresc și nevoile lor de bază

8.2. Drepturile omului: ce spun acestea?

Elevii compară nevoile lor cu articolele din Declarația Universală a Drepturilor Omului

8.3. Cercetare: ce gândesc și ce știu oamenii din jurul nostru

Elevii întreprind o mică cercetare despre drepturile omului

8.4. Drepturile omului trăiesc!

Prezentarea și analiza rezultatelor cercetării

Unitatea de învățare 8: Concept cheie - „drepturi și libertate” (pentru învățământul primar)

Informații pentru profesori: drepturile omului – ce este important pentru mine? Pentru tine? Pentru alții?

Drepturile omului pot fi definite în mod generic, ca acele drepturi care sunt inerente naturii noastre și fără de care nu putem prospera ca ființe umane.

Drepturile omului și libertățile fundamentale ne permit să ne dezvoltăm pe deplin, să ne folosim calitățile, inteligența, talentele, conștiința și să ne satisfacem nevoile noastre spirituale sau de altă natură. Ele se bazează pe cererea tot mai mare a umanității pentru o viață în care demnitatea inerentă și valoarea fiecărei ființe umane sunt respectate și protejate.

Această unitate oferă informație de bază profesorilor din învățământul primar care vor să favorizeze conștientizarea și cunoașterea cu valorii drepturilor omului, precum și sentimentul reciprocității și universalității pe care sunt bazate standardele în domeniul drepturilor omului. Este doar un punct de plecare ce ar trebui suplimentat prin cercetări și studii ulterioare și/sau prin utilizarea manualelor naționale și a materialelor audio-vizuale deja disponibile. Acesta va fi folosit cu speranța că va iniția un proces continuu de adaptare și de dezvoltare la toate nivelele de școlaritate din cadrul numeroaselor și variatelor culturi din lume.

Decada Națiunilor Unite pentru Educația pentru Drepturile Omului (1995-2004) a definit educația pentru drepturile omului ca „eforturile de formare, de diseminare și de informare centrate pe realizarea unei culturi universale a drepturilor omului prin împărtășirea unor cunoștințe și abilități și prin modelarea unor atitudini care sunt axate pe :

- (a) întărirea respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale;
- (b) dezvoltarea deplină a personalității umane și a sentimentului demnității sale;
- (c) promovarea înțelegerii, toleranței, egalității de gen și a prieteniei între toate națiunile, popoarele indigene și grupele rasiale, naționale, etnice, religioase și lingvistice;
- (d) oferirea posibilității tuturor persoanelor de a participa efectiv într-o societate liberă;
- (e) promovarea activităților Organizației Națiunilor Unite pentru Menținerea Păcii (adaptat după Planul de Acțiune a Decadei Națiunilor Unite pentru Educația pentru Drepturile Omului (1995-2004), paragraful 2).

Acest proces va depinde de diferențele dintre sistemele locale de educație și nu în ultimul rând de gradul de libertate pe care îl au profesorii în stabilirea propriilor obiective ale predării. Cu toate acestea, profesorul va fi întotdeauna persoana cheie în instrumentalizarea noilor inițiative și de aceea acesta are o mare responsabilitate în comunicarea și promovarea principiilor drepturilor omului în sala de clasă. A predă despre drepturile omului nu este, totuși, suficient.

Aceste valori ar trebui să fie transpuse în activitatea din clasă, alături de cele ale deciziei și acțiunii democratice. Elevii vor dori nu numai să învețe despre drepturile omului, ci să învețe în și prin acestea.

Faptul că Declarația Universală a Drepturilor Omului³ are o validitate și o aplicabilitate aproape globală este foarte important pentru profesori. Lucrând cu precepte care au fost acceptate deja de mulți ani, profesorul poate afirma cu tărie că promovează un sistem normativ, care a fost acceptat de comunitatea internațională și de guvernele acesteia.

³ Adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite pe 10 decembrie 1948.

Sistemele educaționale diferă foarte mult. Atunci când predau drepturile omului, profesorii au o a doua linie de apărare; ei predau asigurându-se că respectă drepturile omului în clasă și în mediul școlar.

Aceasta înseamnă evitarea oricărei ipocrizii. La modul cel mai simplu, ipocrizia se referă la situații în care tema pe care o predă un profesor este în contradicție cu modul în care el sau ea o predă. De exemplu, „astăzi vom discuta despre libertatea de expresie – liniște acolo în spate!”. În acest fel, elevii vor învăța mai mult despre putere și mult mai puțin despre drepturile omului și despre demnitatea umană, aceasta aflându-se în centrul libertăților umane. Cum elevii petrec mult timp analizând profesorii și încercând să înțeleagă convingerile personale ale acestora, un astfel de comportament poate să facă foarte dificil pentru un profesor să aibă cu adevărat un efect pozitiv. Din dorința de a fi apreciați, de exemplu, elevii pot încerca să reflecte punctele de vedere ale profesorului fără a gândi pentru sine. Acesta ar putea fi unul din motivele pentru care, cel puțin la început, ei nu își exprimă propriile idei. La nivelul cel mai complex, ipocrizia ridică întrebări profunde cu privire la felul în care se poate proteja și promova demnitatea umană a profesorilor și a elevilor atât în sala de clasă, cât și în școală sau în societate în ansamblul ei. Aceasta îi solicită pe profesori să exploreze căi și mijloace de implicare a altor persoane în procesul de decizie cu privire la ce, cum și de ce să se facă; acest lucru presupune nu numai implicarea elevilor, a administratorilor de școală, a autorităților educaționale și a părinților, ci și – dacă este cazul – a membrilor comunității în care aceștia trăiesc și muncesc.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea competențelor în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	***	*

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite.

Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

0	Cercetare în bibliotecă
0	Cercetare pe internet
X	Desfășurarea de interviuri și anchete
X	Interpretarea de imagini
0	Hărți conceptuale
0	Crearea de postere
0	Realizarea de expoziții
X	Planificarea și susținerea de prezentări
X	Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
0	Redactarea unor articole de presă
0	Realizarea unor spectacole
0	Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 8: Drepturi și libertate**Drepturile mele – drepturile tale?****Drepturile omului: ce este important pentru mine? Pentru tine? Pentru alții?**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Dorințe și nevoi	Elevii învață că dorințele personale – lucrurile și ideile pe care ar vrea să le aibă și să le realizeze – sunt la fel de importante ca și lucrurile de care ființele umane au într-adevăr nevoie pentru a duce o viață decentă.	Elevii selectează imagini ce reprezintă dorințele și nevoile lor, discută și decid asupra lor.	Sfoară (o sfoară de rufe), clești de rufe, decupaje (fotografii) din reviste, fișa de lucru	Lucru în grup.
Lecția 2: Drepturile omului – ce spun acestea?	Prin asocierea nevoilor personale cu articolul corespunzător din Declarația Universală a Drepturilor Omului; elevii constată că declarația a fost foarte strâns legată de nevoile oamenilor.	Pornind de la ceea ce au făcut în prima lecție, elevii folosesc o listă sau anumite articole selectate din Declarația Universală a Drepturilor Omului.	Fișa de lucru (o variantă simplificată a Declarației Universale a Drepturilor Omului), liste de nevoi (din unitatea 8, lecția 1).	Lucru în grup, cercetare.
Lecția 3: cercetare – ce știu și ce gândesc oamenii din jurul nostru	Elevii își aprofundează cunoștințele prin interviuarea unor adulți cu privire la cunoașterea drepturilor omului și la atitudinea față de acestea. Ei observă cât de diferit pot fi valorizate drepturile omului în plan individual.	Elevii pregătesc o anchetă pe care o verifică la nivelul clasei. Cercetarea propriu-zisă ar trebui realizată ca temă pentru acasă, pe durata săptămânii următoare.	Fișe de lucru, hârtie, creioane și stilouri.	Cercetare în grup.
Lecția 4: Drepturile omului trăiesc!	Elevii conștientizează cât de diferit valorizează oamenii diferitele drepturi ale omului prin prezentarea rezultatelor cercetării. Ei reflectează asupra propriului lor proces de învățare, facilitând astfel transferul de cunoștințe și de competențe.	Elevii prezintă și analizează rezultatele cercetării lor. Ei reflectează asupra întregului proces de învățare.	Hârtie A4.	Discuție în grup, discuție frontală.

Lecția 1**Dorințe și nevoi: ce este important pentru mine?****Elevii învață să distingă între ceea ce doresc și nevoile lor de bază**

Obiectivele învățării	Elevii învață că dorințele lor personale – lucrurile și ideile pe care ar vrea să le aibă și să le realizeze – sunt la fel de importante ca și lucrurile de care ființele umane au într-adevăr nevoie pentru a trăi o viață decentă.
Sarcinile elevilor	Elevii selectează imagini care reprezintă dorințele și nevoile lor, discută și decid asupra lor.
Resurse	Sfoară (o sfoară de rufe), clești de rufe, decupaje (fotografiile) din reviste, fișa de lucru.
Metode	Lucru în grup.

Casetă informativă

Drepturile omului au în egală măsură o natură etică și una legală. Chiar dacă drepturile omului, ca întreg, sunt considerate indivizibile, este clar că fiecare individ stabilește ce anume este important pentru sine și pentru viața sa. Mai mult, este important de înțeles – mai ales pentru adolescenți – că nu toate nevoile sunt nevoi fundamentale, care au fost recunoscute ca atare în cadrul standardelor internaționale pentru drepturile omului. A face distincția dintre dorințe și nevoi, a respecta felul în care oamenii ar putea valoriza unele drepturi ale omului în raport cu altele și, în același timp, a accepta importanța cadrului coerent internațional al drepturilor omului este un proces de învățare pe termen lung. Deși aspectele legale ale drepturilor omului nu sunt abordate în această lecție, profesorii trebuie să fie conștienți că tratatele obligatorii – pe care guvernele le semnează și se obligă să le respecte – s-au bazat pe cadrul normativ al Declarației Universale a Drepturilor Omului. În Europa, principalul tratat cu putere legislativă este Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenția Europeană a Drepturilor Omului).⁴

Descrierea lecției

Sala de clasă trebuie aranjată în așa fel încât elevii să poată sta în grupe de patru până la șase. Profesorul ar trebui să așeze toate materialele necesare pentru lecție pe o masă separată, de pe care elevii să poată lua ce au nevoie și să le poată returna la sfârșitul lecției. Sentimentul proprietății este un factor cheie al succesului în ECD/EDO, iar atât elevii cât și profesorii au nevoie să perceapă sala lor de clasă ca pe un spațiu în care trăiesc și de care le pasă. Ar trebui să fie cât mai multe decupaje cu puțință (duzini, poate chiar sute de imagini) lipite pe pereții clasei.

Profesorul îi adună pe elevi în fața „zidului cu fotografii” și îi implică într-o discuție:

- Care au fost experiențele voastre când ați adunat imaginile?
- V-a surprins ceva? Dacă da, ce anume?

După câteva minute de discuție introductivă, profesorul însărcinează doi elevi să țină sfoara de rufe (de aproximativ 4 m lungime) pe care sunt 12 clești de rufe. Apoi, profesorul ia două cartoane pregătite din timp, pe care sunt scrise cuvintele „DORINȚE” și „NEVOI”. Cartoanele sunt agățate în dreapta și în stânga sfării și apoi li se cere elevii să reflecteze la imaginile pe care ar alege să le plaseze sub cartonul pe care e scris „DORINȚE”, respectiv la cele pe care le-ar așeza sub cel pe care scrie „NEVOI”. După ce toată lumea a reflectat la aceasta, profesorul solicită doi elevi să agațe imaginile pentru care au optat și să explice de

⁴ ETS No. 5, deschisă spre semnare la 4 noiembrie 1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953.

ce au decis în acest fel. Apoi, profesorul ar trebui să încerce să lămurească diferența dintre dorințe și nevoi într-o discuție cu elevii, dar trebuie să fie atent să nu dea o definiție a acestora, ci mai degrabă să adune și să ordoneze explicațiile elevilor.

Organizați în grupe de patru până la șase, elevilor li se dă sarcina să aleagă 10 imagini din toată colecția, cinci așezate sub categoria de „DORINȚE” și cinci sub categoria de „NEVOI”. Fiecărui grup i se dă sarcina în scris (profesorul dând tuturor copii ale fișei de lucru, ori notând sarcina pe tablă).

Sarcina și prezentarea:

- ca grup, elevii ar trebui să aleagă 10 fotografii din toată colecția. Cinci dintre acestea trebuie să se încadreze la categoria „DORINȚE”, iar alte cinci la categoria „NEVOI” (dacă două sau mai multe grupe vor aceeași imagine, încercați să găsiți o soluție);
- grupele trebuie să discute opțiunile făcute și să încerce să răspundă la următoarele întrebări:
 - De ce este aceasta importantă în viața mea?
 - Ce ar însemna dacă nu aş avea-o?
 - Ce aş vrea să am sau să realizez mai târziu în viață?
 - Ce înseamnă aceasta pentru mine ca băiat/fată?
- cele 10 imagini alese ar trebui apoi ordonate în funcție de importanță, iar elevii ar trebui să explice de ce au stabilit această clasificare. Ei ar trebui să găsească o soluție care să se potrivească tuturor membrilor grupului;
- doi membri ai grupului ar trebui să țină sfoara de rufe, iar o persoană ar trebui să explice fiecare alegere. Doar prima și ultima alegere trebuie explicate. La final, elevii ar trebui să încerce să explice cu propriile lor cuvinte diferența dintre dorințe și nevoi. Pot ei găsi o „definiție” pentru ambele?

Sfoara de rufe este atârnată pe perete (sau oriunde altundeva în clasă), împreună cu toate imaginile alese.

Lecția 2**Drepturile omului: ce spun acestea?****Elevii compară nevoile lor cu Declarația Universală a Drepturilor Omului**

Obiectivele învățării	Prin asocierea nevoilor personale cu articolul corespunzător din Declarația Universală a Drepturilor Omului, elevii constată că declarația a fost foarte strâns legată de nevoile oamenilor.
Sarcinile elevilor	Elevii reflectează asupra primei lecții folosind o listă sau articole selectate din Declarația Universală a Drepturilor Omului.
Resurse	Fișa de lucru (o variantă simplificată a Declarației Universale a Drepturilor Omului), liste de nevoi (din unitatea 8, lecția 1).
Metode	Lucru în grup, cercetare.

Descrierea lecției

La începutul lecției, profesorul ar trebui să rezume rezultatele primei lecții. Acesta ar trebui să atragă atenția asupra legăturii dintre nevoi și drepturile omului și să facă o scurtă prezentare a istoriei acestora (vezi fișa de lucru „Drepturile omului: o listă de comparare a drepturilor și a nevoilor”). Activitatea profesorului nu ar trebui să dureze mai mult de 10 minute.

Elevilor li se dă sarcina de a asocia propriile lor nevoi (pe care le-au definit) cu drepturile omului incluse pe lista simplificată a drepturilor omului (fișa de lucru). Ei ar trebui să lucreze în aceleași grupe ca în lecția anterioară și ar trebui să analizeze următoarele întrebări: ce drepturi ale omului sunt importante pentru ei, chiar dacă nu conștientizează acest lucru? Pot înțelege legătura dintre drepturi și nevoi? Pot să se gândească la exemple din viața reală care sunt legate de un anumit drept? Fișa de lucru poate ajuta la aceasta. Profesorul ar trebui să decidă dacă să lucreze cu această versiune simplificată a Declarației Universale a Drepturilor Omului sau cu documentul original (disponibil pe pagina www.un.org/en/documents/udhr/). Folosind versiunea simplificată, elevii ar trebui să fie în măsură să recunoască destul de repede că drepturile omului au fost dezvoltate pe baza nevoilor cotidiene.

Exemplu din fișa de lucru:

Lista drepturilor de bază	„NEVOILE” definite	Căruia articol din declarația originală a drepturilor omului îi aparține aceasta?
<i>Dreptul la viață, existență</i>		
<i>Dreptul la muncă</i>		
<i>Dreptul la proprietate</i>		
<i>Dreptul la liberă exprimare</i>		
...		

Elevii ar trebui să încerce să copieze lista lor de nevoi din lecția anterioară pe fișa de lucru. Aceasta nu va fi o sarcină ușoară, căci formularea drepturilor și nevoilor nu va fi la fel. Acest aspect ar putea să stimuleze discuții și să declanșeze decizii care nu sunt întotdeauna limpezi. Aceasta este intenția.

Într-un al doilea pas, grupele care au terminat deja ar trebui să compare lista lor cu declarația originală a drepturilor omului.

La sfârșitul lecției, ar trebui să fie elaborată o listă a clasei. Aceasta înseamnă că listele grupelor vor fi copiate pe o listă mai mare ce va fi arătată tuturor. Dacă au acces la calculatoare, elevii ar putea să realizeze o listă digitală, folosind fișa de lucru ca model. Această sarcină poate fi atribuită unui grup mic de elevi care să o completeze ca temă pentru acasă. La nevoie, profesorul ar putea compila lista.

Lecția 3**Cercetare: ce cred și ce știu oamenii din jurul nostru****Elevii întreprind o mică cercetare despre drepturile omului**

Obiectivele învățării	Elevii își aprofundează cunoștințele prin interviuarea unor adulți cu privire la cunoașterea drepturilor omului și la atitudinea față de acestea. Ei observă cât de diferit pot fi valorizate drepturile omului în plan individual.
Sarcinile elevilor	Elevii pregătesc o anchetă pe care o verifică la nivelul clasei. Cercetarea propriu-zisă ar trebui realizată ca temă pentru acasă, în timpul săptămânii următoare.
Resurse	Fișe de lucru, hârtie, creioane și stilouri.
Metode	Cercetare în grup.

Descrierea lecției

Clasa are acum o listă a drepturilor omului (în mod deliberat, aceasta nu este o listă completă). Din listă reiese clar că, fără cunoașterea conceptului de drepturi ale omului, toți știu că oamenii au nevoi și că aceste nevoi sunt foarte asemănătoare cu drepturile prezentate în articolele din Declarația Universală a Drepturilor Omului. Învățând aceasta, elevii au reconstituit, în parte, istoria drepturilor omului care, la urma urmelor, nu au fost stabilite întâmplător și izolat, ci au fost dezvoltate pornind de la ideea că toate ființele umane au drepturi de bază, pe care nimeni nu le poate lua.

În a treia și a patra lecție, elevii ar trebui să desfășoare o mică cercetare. Ei ar trebui să încerce să descopere în cadrul comunității locale ce anume este asociat, cu drepturile omului, cum sunt acestea judecate și în ce măsură își cunosc oamenii drepturile de bază.

Elevii ar trebui să creeze, să desfășoare și să evalueze o scurtă cercetare cu scopul de a înțelege cum sunt prezente drepturile omului în proximitatea lor. Profesorul le dă o fișă de lucru pe care pot nota diferite categorii de răspunsuri: atitudini personale față de drepturile omului, cunoașterea acestora și situația actuală din țara lor. Elevii ar trebui să intervieveze adulți (rude, prieteni, vecini, trecători) și să se le pună următoarele întrebări:

- Credeți că este important că drepturile omului au fost stabilite pentru toată lumea? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce nu?
- Ce drepturi au nevoie de cea mai multă protecție la nivel mondial?
- Cine este responsabil de aceasta?
- Ce drepturi au nevoie de cea mai multă protecție în țara noastră?
- Cine este responsabil de aceasta?

Elevii ar trebui să fie atenți să judece dacă atitudinile, opiniile sau cunoștințele exprimate sunt corecte. Mai degrabă, ei ar trebui să noteze pur și simplu răspunsurile.

Situațiile în care sunt luate interviuri nu sunt ușoare și ar putea fi de ajutor să fie simulate în clasă. Un număr mic de elevi ar putea juca rolul de reporteri, iar alți doi elevi ar putea juca rolul unor trecători necunoscuți. Interviurile cu prietenii sau rudele ar putea fi și ele exersate. Este important ca elevii să nu uite să se prezinte și să explice obiectivul interviului. În timp ce privesc simulările interviurilor, ceilalți elevi pot oferi un feedback constructiv. În felul acesta, toată lumea învață.

Întrebări asupra cărora trebuie reflectat:

- Cum sunt luate notițele?
- Care este diviziunea rolurilor în grupurile care iau interviurile?
- Cum vor fi prezentate rezultatele în următoarea lecție?

Profesorul acordă elevilor o săptămână în care să desfășoare interviurile. Este cel mai bine ca acestea să fie realizate în grupe mici.

Lecția 4**Drepturile omului trăiesc!****Prezentarea și analiza rezultatelor anchetei**

Obiectivele învățării	Elevii conștientizează cât de diferit valorizează oamenii diferitele drepturi ale omului prin prezentarea rezultatelor cercetării. Ei reflectează asupra propriilor lor procese de învățare, facilitând astfel transferul de cunoștințe și de competențe.
Sarcinile elevilor	Elevii prezintă și analizează rezultatele cercetării lor. Ei reflectează asupra întregului proces de învățare.
Resurse	Hârtie A4.
Metode	Discuție în grup, discuție frontală.

Casetă informativă

O discuție (un schimb de argumente, din latină, *discussio*, adică argument) este o formă specifică de comunicare verbală între două sau mai multe persoane, în cadrul căreia, una sau mai multe probleme sunt abordate, deci discutate, iar fiecare parte își prezintă argumentele. O discuție ar trebui purtată într-un spirit de respect reciproc. Un bun stil de discuție solicită vorbitorilor să permită, ba chiar să încurajeze, exprimarea punctelor de vedere și a opiniilor diferite de cele exprimate de ei, analizându-le cu grijă, în loc să le respingă pripit. Calități cum ar fi serenitatea, echilibrul și politețea vor fi în avantajul ambelor părți. În cel mai bun caz, o discuție va duce la soluționarea unei probleme sau la un compromis pe care toți cei implicați îl pot accepta.

În societățile moderne, discuțiile sunt un mijloc civilizat, adică non-violent, de gestionare a controverselor și de rezolvare a conflictelor de interese și de obiective. Conflictelor nu sunt reprimite, ci rezolvate. Învățând și exersând abilitățile lor de dialog, elevii învață un element de bază în construirea și menținerea păcii în societate.

Descrierea lecției

Elevii ar trebui să prezinte rezultatele cercetării lor cu privire la atitudini, la cunoașterea și la implementare a drepturilor omului. Nu va fi posibil ca toate rezultatele să fie prezentate într-o singură lecție. În schimb, clasa ar putea fi împărțită în trei grupe, fiecare grup prezentând rezultatele lor comune.

Doar impresiile generale pot fi prezentate în discuția frontală, care va fi baza pentru discuția finală.

Este recomandat ca fiecare elev să noteze pe o bucată de hârtie ceea ce li s-a părut cel mai surprinzător, care a adus cea mai mare satisfacție sau care a fost cel mai enervant aspect legat de cercetare.

Aceste notițe ar trebui scrise în așa fel încât ele să poată fi expuse sau agățate în clasă.

În țara noastră încă mai există numeroase situații de violare a drepturilor omului.

Am fost surprins că mulți oameni doreau să răspundă la întrebări.

Elemente concrete despre drepturile omului nu sunt, în general, cunoscute.

Este important ca, pentru discuția finală, profesorul să nu tragă concluzia că elevii știu acum totul despre drepturile omului. Aceasta a fost doar o primă analiză și abordare a drepturilor

omului. Elevii ar trebui să fie motivați și dornici să continue să reflecteze la drepturile omului și să păstreze o poziție critică. Profesorul ar putea lua în considerare încurajarea elevilor motivați să învețe mai mult despre drepturile omului prin studierea activității Națiunilor Unite, a Consiliului European, sau a unor organizații pentru drepturile omului, precum Amnesty International.

Toate ideile cheie din rezultatele cercetării ar trebui să fie expuse sau agățate în clasă, iar elevii ar trebui să le citească în liniște. Apoi, ar trebui să aibă loc o discuție care poate fi împărțită în întrebări și comentarii despre următoarele aspecte:

- procese de învățare;
- cunoștințe noi;
- experiențe din timpul interviurilor;
- idei despre cum poate fi continuată activitatea pe tema drepturilor omului la nivelul clasei sau individual.

În acest punct, ar fi util dacă toți cei implicați (profesorul, elevii și întreaga școală) înțeleg cum ar putea fi continuată în viitor activitatea pe această temă. Tema drepturilor omului ar trebui să fie întotdeauna una de interes pentru ființele umane; ea nu poate fi privită ca fiind o temă „bifată” de pe o listă de lucruri de învățat.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9

MASS-MEDIA

Învățământ primar

Media în acțiune: Aș vrea dacă aș putea

9.1. Noi pregătim o expoziție

Aparate noi și vechi – ce găsim?

9.2 Puterea cunoștințelor și a abilităților!

Elevii pregătesc prezentarea aparatelor media

9.3. E timpul prezentării!

Grupurile de specialiști își arată abilitățile lor tehnice de media/în tehnicile de media

9.4. Noi planificăm un produs media

Ce facem cu abilitățile noastre acum? Elevii agreează o temă și un plan

Unitatea de învățare 9: Concept cheie – „mass-media” (pentru învățământul primar)

Informații inițiale pentru profesori: elevii arată unul altuia cum să folosească aparate media

Așa cum s-a arătat în introducerea acestui manual al profesorului, educația pentru cetățenie și educația pentru drepturile omului diferențiază între trei competențe. Această unitate are de-a face cu competența media, unul dintre elementele centrale care asigură oamenilor participarea atât activă, cât și pasivă în societatea civilă. Pentru a integra acest demers în mod corespunzător, cele trei competențe sunt listate din nou.

Competențe EDC/EDO:

Competență în analiză și judecată politică	Competență în utilizarea metodelor	Competență în luarea deciziilor democratice și a acțiunii
Abilitatea de a analiza și discuta evenimente politice, probleme și teme controversate...	Achiziția abilităților și deprinderilor necesare găsirii și asimilării informației, utilizării mijloacelor și a mediilor de comunicare ...	Abilitatea de a evalua oportunitățile și limitările participării politice și de a opta pentru un curs de acțiune... corespunzător

Cea de-a doua competență din tabel, „competența în utilizarea metodelor”, include competența media ca element central. În unitatea următoare, accentul principal cade pe abilitatea de a lucra cu mass-media existentă, de a folosi posibilitățile și de a cunoaște granițele acesteia. În educația media, pot fi diferențiate patru dimensiuni ale competenței media:

Competența media tehnică:

- abilitatea de a utiliza corect instrumentele media și de a cunoaște oportunitățile creative corelate.

Competența media culturală:

- familiarizarea cu „codurile” și cu toate formele estetice și de expresie din cadrul societății. Utilizatorii competenți de media sunt capabili să înțeleagă codurile media, pot percepe formulările media, le pot înțelege și le pot folosi pentru alte scopuri.

Competența media socială:

- abilitatea de a folosi forme variate de comunicare disponibile în mod înțelept. Relaționările devin tot mai mult asociate cu media, incluzând diferite forme de „software social”.

Competența media reflexivă:

- utilizatorul este capabil să analizeze critic, în orice moment, atât funcția media, cât și propriul său comportament față de media.

Întreaga arie a educației media include aceste patru dimensiuni. Perspectiva EDC/EDO atinge doar unele aspecte ale acestor concepte și nu înlocuiește educația media. Dar, în raport cu scopurile educației media, aceste concepte reprezintă strategii esențiale de educație media. Relația directă dintre competența media a profesorilor și frecvența utilizării media în clasă este un alt motiv pentru care această unitate este folositoare. Mulți profesori recunosc deschis că nu știu exact cum să manevreze și să lucreze cu diferitele tipuri de media, sau să înțeleagă posibilitățile de a le folosi în clasă. Un lucru este limpede, totuși: cu cât se simt

mai siguri profesorii în manevrarea diferitelor media, cu atât mai frecvent le vor folosi în predare.

Atât competența practică media a profesorilor, cât și cea a elevilor sunt abordate în această unitate. Doar după ce acestea au fost luate în discuție, unitatea se concentrează pe utilizarea media și pe alegerea unei teme precise de lucru.

Scopul educației pentru cetățenie democratică este să susțină dezvoltarea de competențe în trei domenii. Această unitate are următorul profil de competențe:

Competență în ...		
... analiză și judecată politică	... utilizarea metodelor	... luarea deciziilor și acțiune politică
**	*	***

Trusa de instrumente

În această unitate următoarele instrumente din trusa de lucru a elevilor vor fi folosite. Profesorul trebuie să decidă dacă unii sau toți elevii au nevoie de pregătire suplimentară pentru a putea lucra cu acestea.

- X Cercetare în biblioteci
- X Cercetare pe internet
- 0 Desfășurarea de interviuri și anchete
- 0 Interpretarea de imagini
- X Hărți conceptuale
- X Crearea de postere
- X Realizarea de expoziții
- X Planificarea și susținerea de prezentări
- 0 Pregătirea unor folii transparente sau a unei prezentări PowerPoint
- 0 Redactarea unor articole de presă
- 0 Realizarea unor spectacole
- 0 Organizarea unor dezbateri

Unitatea de învățare 9: Mass-media**Media în acțiune: aș face dacă aș putea!****Elevii arată unii altora cum să folosească aparatele media**

Titlul lecției	Obiectivele învățării	Sarcinile elevilor	Resurse	Metode
Lecția 1: Pregătim o expoziție	Elevii realizează cât de important este să înțeleagă detaliile tehnice ale aparatelor media și să investească timpul necesar acestei activități. Ei pregătesc o expoziție a aparatelor media personale sau ale școlii.	Folosind un aparat care nu le este familiar, elevii încearcă să îl descrie și să explice modul în care acesta funcționează. Ei colectează și descriu diferite aparate media și pregătesc o expoziție.	O fișă de lucru a unui aparat media (de exemplu, o cameră video etc.)	Discuții, grup de lucru, temă pentru acasă.
Lecția 2: Puterea cunoștințelor și a abilităților	Elevii realizează diversitatea sau numărul limitat de aparate media pe care le pot folosi. Profesorul le dă informații de context despre media și despre folosirea media.	Pregătirea unei expoziții media în clasă și continuarea activității de înțelegere a modului în care funcționează un anumit aparat media.	Aparate media personale, aparate media școlare, fișă de lucru a profesorului pentru Unitatea de învățare 9, lecțiile 1 și 2, fișe individuale ale elevilor.	Depinde de formatul ales de către profesor.
Lecția 3: E timpul prezentării!	Elevii devin specialiști tehnici ai aparatului media pe care l-au ales. Ei învață cum să prezinte informația pregătită.	Ca specialiști ai aparatului media ales, elevii fac prezentări în grup.	Aparate media, mijloace individuale de prezentare.	Prezentări de grup.
Lecția 4: Noi planificăm un produs media	Competența media tehnică pe care au dobândit-o elevii va fi aplicată. Elevii aleg o temă și aparatul media de care au nevoie.	Folosind un proces democratic și participativ (în grupuri mici sau în discuții frontale), clasa decide tema pe care o vor aborda și aparatul media pe care îl vor folosi.	„Harta conceptuală” – instrument din cutia cu instrumente Fișă de lucru: forme de selectare a aparatului media pentru tema aleasă.	Activitate de grup, luarea deciziei într-o sesiune plenară.

Lecția 1**Pregătim o expoziție****Aparate media vechi și noi – ce aflăm?**

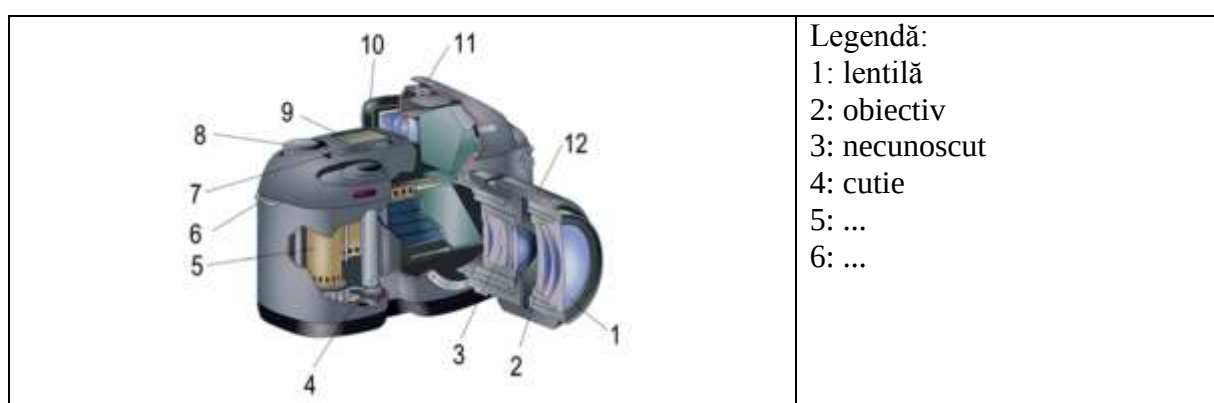
Obiectivele învățării	Elevii realizează cât de important este să înțeleagă detaliile tehnice ale aparatelor media și să aloce timpul necesar acestei activități. Ei pregătesc o expoziție a aparatelor media personale sau ale școlii.
Sarcinile elevilor	Folosind un aparat care nu le este familiar, elevii încearcă să descrie elementele componente și modul în care acesta funcționează. Ei colectează și descriu diferite aparate media și pregătesc o expoziție.
Resurse	Aparate media, mijloace individuale de prezentare.
Metode	Grupe de prezentare.

Descrierea lecției

Pentru a face elevii conștienți de temă, profesorul ar trebui să aducă aparate media la școală (de exemplu, un aparat foto, un videoproiector, un computer, o cameră video, un telefon mobil, un aparat foto vechi, un casetofon etc.). Cartea tehnică a aparatului este necesară, însă profesorul nu ar trebui să o prezinte de la început.

La începutul lecției, aparatul stă pe o tablă în mijlocul clasei. Elevilor li se dă sarcina să explice cum funcționează aparatul foto sau un alt aparat cu care ei nu sunt familiarizați. Ei fac asta desenând aparatul foto (de exemplu); pe desen indică toate părțile vizibile și butoanele și listează denumirile (ca în desenul din imaginea de mai jos). Este important ca elevii să deseneze părțile aparatului cu care nu sunt familiarizați. Ei trebuie să scrie la ce cred că folosesc acele părți.

Vizualizarea desenelor elevilor de către profesor:

Cu cât este mai complicat aparatul, cu atât va fi mai dificil de completat sarcina. Este important ca elevul să nu se teamă de aceasta. Nu există corect sau greșit. Elevii trebuie să conștientizeze că un astfel de aparat are multe și diferite posibilități și că este bine să le cunoaștem.

Variație:

Este posibilă copierea desenului, incluzând și legenda, pe o folie transparentă pentru a realiza o prezentare comună.

Profesorul oferă apoi manualul cu instrucțiunile de utilizare a aparatului unui grup de elevi (dacă dorește, poate pune manualul la dispoziția acelui grup cu o zi înainte, fără a informa

restul clasei). În funcție de aparatul ales, descrierea și cunoașterea tuturor funcțiilor sale vor fi imposibile . Acest aspect nu contează în acest punct al lecției , căci este doar o introducere.

Apoi, profesorul explică obiectivele și procedura întregii unități:

- organizarea unei expoziții de aparate media aduse de acasă și din școală (lecția a doua);
- cunoașterea unuia dintre aparate, a funcțiilor și a posibilităților sale și prezentarea acestora altor colegi de clasă (lecția a treia – la care se adaugă lecții suplimentare, în funcție de numărul de aparate);
- după ce utilizarea aparatelor a fost înțeleasă, clasa decide asupra unui produs media (film, poveste audio, expoziție de fotografii, povestire fotografică etc.) și elaborează un cadru temporal preliminar (lecția a patra).

La sfârșitul lecției, profesorul ar trebui să colecteze toate ideile elevilor și să dea instrucțiuni clare despre cum să fie expuse toate aparatele în clasă. Profesorul ar trebui să înmâneze elevilor modelele de descriere a aparatelor (fișă de lucru).

Notă: și aparatele care aparțin școlii ar trebui să facă parte din expoziție. Elevii care nu au adus ceva sau cei care au timp suplimentar de lucru ar trebui să pregătească descrierile aparatelor școlii și să le aducă în expoziție.

Lecția 2**Puterea cunoștințelor și a abilităților!****Elevii pregătesc prezentările lor despre aparatele media**

Obiectivele învățării	Elevii realizează diversitatea sau numărul limitat de aparate media pe care le pot folosi. Profesorul le oferă informații de context despre aparatele media și despre folosirea acestora.
Sarcinile elevilor	Pregătirea unei expoziții media în clasă și aprofundarea înțelegerii modului în care funcționează un aparat media concret.
Resurse	Aparate media personale, aparate media ale școlii, fișa de lucru a profesorului pentru unitatea de învățare 9, lecțiile 1 și 2, fișe individuale ale elevilor.
Metode	Depind de formatul ales de către profesor.

Descrierea lecției

La finalul primei lecții, profesorul (sau un grup de elevi) ar trebui să pregătească o masă pe care vor fi expuse obiectele din cadrul expoziției. În cazul unei camere care poate fi încuiată, elevii pot aduce aparatele lor mai devreme și pot realiza treptat expoziția. Profesorul ar trebui să însoțească elevii când aceștia selectează aparatele și să răspundă oricărei întrebări care apare. Părinții, de asemenea, ar trebui să fie informați de ce trebuie să aducă elevii aparatele lor media la școală.

2. Odată ce expoziția este completă și este frumos amenajată, profesorul poate numi „experți ai expoziției” – elevi care vor fi responsabili cu expoziția și care pot să își ajute colegii. Este de la sine înțeles că elevii trebuie să fie atenți când manipulează aparatele în această etapă.

3. Elevii (cu ajutorul profesorului, dacă este necesar) ar trebui să facă o listă a grupurilor de elevi și a aparatelor pe care le folosesc. Timpul prezentării ar trebui și el inclus pe listă. În funcție de mărimea clasei și de numărul de aparate alese, va fi nevoie de mai mult de o oră pentru prezentări (vezi fișa de lucru a elevului).

Lista poate fi pusă la vedere, astfel încât fiecare să o poată vedea – aceasta va ajuta și în demersul învățării autodirecționate. Lista poate arăta asemenea celei de mai jos:

Aparatul media	Membrii grupului	Ziua și data prezentării și timpul necesar
Video	Mircea, Rareș, Ioana, Maria	Miercuri, 14 februarie, 9.00; 20 de minute
Camera digitală	Ionuț, Vlad, Irina, Ana	Miercuri, 14 februarie, 9.20; 20 de minute
....		

Ca o activitate în plus în cadrul acestei lecții, profesorul poate pregăti o scurtă introducere (de aproximativ 10 minute) pe care să o prezinte după expoziție. Sunt două modalități de abordare a acestui aspect (dar profesorii bine informați pot pregăti și alte momente):

Media în democrație. Scopul este de a arăta elevilor funcția pe care o are mass-media în societatea noastră. Pentru elevii din școala primară, acesta poate fi o informație de bază care îi ajută să-și înțeleagă pas cu pas (vezi fișa de lucru pentru profesor pentru unitatea 9, lecția 1).

A te descurca cu televiziunea. Ca o alternativă, profesorul poate pregăti o introducere despre tema „a te descurca cu televiziunea”, dacă aceasta se potrivește mai bine cu concepția sa despre predare (vezi fișa de lucru pentru profesor 9.2.).

Aceste momente introductive nu trebuie evaluate. Rolul lor este de a spori cunoașterea inițială a elevilor pas cu pas. Ca în multe alte cazuri de transfer de cunoștințe, este posibil ca elevii să nu înțeleagă toate detaliile. Acesta este un lucru acceptabil în situații complexe, iar profesorul ar trebui să decidă ce se așteaptă de la elevi.

Lecția 3**E timpul prezentării!****Grupurile de elevi demonstrează abilitățile lor tehnice media**

Obiectivele învățării	Elevii devin specialiști tehnici ai aparatului media pe care l-au ales. Ei învață cum să prezinte informația pregătită.
Sarcinile elevilor	Ca specialiști ai aparatului media ales, elevii fac prezentări în grup.
Resurse	Aparate media, mijloace individuale de prezentare.
Metode	Prezentare de grup.

Descrierea lecției

Această lecție (sau serie de lecții, în funcție de numărul de prezentări) ar trebui pregătită de către fiecare elev. Prezentarea va fi punctul principal. Rolul profesorului va fi în principal de a susține echipele în timpul etapei de pregătire a prezentărilor. În funcție de abilitățile de prezentare ale elevilor, această sarcină poate fi destul de complexă.

Elevii ar trebui să se gândească atent cum vor să transmită toată informația în prezentarea lor.

Cutia cu instrumente pentru elevi conține mijloace variate de susținere, de exemplu, sfaturi despre:

- crearea de postere;
- pregătirea de folii pentru retroproiector;
- planificarea și susținerea prezentărilor.

Unele grupuri poate că vor dori să repete prezentările lor. Din perspectiva profesorului, dacă elevii au posibilitatea de a arăta înainte prezentarea lor profesorului sau colegilor de clasă și dacă primesc feedback, poate da elevilor un sentiment de siguranță și poate avea un impact mare asupra prezentărilor viitoare. Acesta este important în relație cu EDC/EDO, pentru că una dintre principalele competențe în folosirea unor metode în democrație este de a prezenta informațiile și opiniile cuiva în mod liber și convingător.

Lecția 4

Planificăm un produs media

Ce facem acum cu abilitățile noastre? Elevii se pun de acord asupra unei teme și a unui plan

Obiectivele învățării	Competența media tehnică pe care au dobândit-o elevii va fi aplicată. Elevii aleg o temă și aparatul media de care au nevoie.
Sarcinile elevilor	Folosind un proces democratic și participativ (în grupuri mici sau într-o discuție frontală), clasa decide tema pe care o vor aborda și aparatul media pe care îl vor folosi.
Resurse	„Harta conceptuală” – din cutia cu instrumente. Fișă de lucru: cartoane de prezentare cu scurte descrieri ale aparatelor media.
Metode	Activitate de grup, luarea deciziei într-o discuție frontală.

Descrierea lecției

Împreună cu profesorul, elevii ar trebui să aleagă o temă de lucru (folosind informația pe care au acumulat-o despre modul în care se manevrează aparatul media). Tema poate fi legată de un domeniu al EDC/EDO – de exemplu, elevii pot decide să realizeze o documentare despre fiecare loc de joacă din comunitatea lor și să listeze toate lucrurile care lipsesc. Ei ar putea trimite informația către autoritățile responsabile sau să o trimită spre publicare în presa locală. Este posibil, de asemenea, să documenteze, pe o perioadă mai lungă de timp, un sit în construcție (folosind atât imagini cât și sunet) și să proiecteze un raport interesant. Odată ce o temă a fost aleasă, elevii ar trebui să decidă ce tip de aparat media va fi folosit pentru a documenta informația.

Profesorul prezintă un plan de alegere a unei teme îndrăgite de toată lumea, care va fi documentată folosind aparatul media. Dacă profesorul dorește să lase deschisă tema, ar trebui să colecteze ideile elevilor pe o listă. Ideile pot fi colectate în grupuri mici, iar acestea ar putea să le prezinte într-o discuție frontală. O listă comună ar putea fi scrisă pe un flipchart.

Căutarea unei teme îndrăgite de toți elevii este complexă, dar poate fi un mod bun de a învăța să se facă compromisuri (profesorul ar trebui să evalueze și acest aspect).

Apoi, grupurile de elevi ar trebui să dezvolte câteva idei preliminare folosind harta conceptuală din cutia cu instrumente. Aceste idei vor circula în clasă. Dacă elevii folosesc harta conceptuală pentru prima dată, profesorul ar trebui să discute separat pașii necesari și ar trebui să ofere un exemplu, așa cum este următorul, pe tablă:

- scrieți numele temei voastre în mijlocul paginii și desenați un cerc în jurul lui. Asigurați-vă că folosiți o pagină care este suficient de mare;
- desenați câteva linii groase care radiază plecând de la cerc. Pe fiecare linie, scrieți numele unei subteme care are legătură cu tema principală din mijloc;
- pornind de la liniile groase, puteți desena linii suplimentare mai subțiri care reprezintă subcategorii sau întrebări care sunt legate de subtemele scrise pe liniile groase;
- încercați să găsiți cât mai mulți termeni diferiți și să-i plasați în categoriile corecte. Puteți folosi diferite fonturi, simboluri și culori.

Aceleași grupuri (sau, poate, întreaga clasă într-o discuție frontală) stabilesc apoi ce aparat media vor folosi (vezi fișa de lucru: cartonașe ce conțin scurte prezentări ale aparatelor media).

Dacă aceste sugestii se dezvoltă în cadrul grupurilor, rezultatele vor fi colectate.

Într-o discuție în plen, problema responsabilității ar trebui formulată din nou:

- Ce fel de responsabilitate are o persoană care înregistrează imagini sau sunete?
- Ce înseamnă drepturilor personale ale cuiva?
- Pe cine trebuie să întrebăm sau să informăm?

Unitatea de învățare 9 ar trebui să se încheie cu acest pas. Implementarea unei teme alese va avea loc ca parte a unei subiect din curriculum în cadrul căruia tema este predată în mod normal.

Informații pentru profesori

Unitatea de învățare 9 – fișa de lucru 1 pentru profesor: media în democrații

Într-o democrație, media este de partea poporului și a adevărului. Faptele sunt prezentate obiectiv și cuprinzător. Opiniile și judecățile sunt explicit marcate (printr-o clară distincție între mesaj și comentariu, de exemplu), așa cum este cazul cu informația despre care nu se cunosc faptele sau despre ceva despre care se pot face doar presupoziii.

Mai mult, există o diversitate de mass-media și acesta conduce la nevoia de informații complementare, la fel ca și la posibile corecții ale unei surse mass-media de către alta. Astfel, utilizatorul de media ar trebui să fie capabil să obțină o informație echilibrată pe care să își bazeze opiniile.

Într-o dictatură, totuși, mass-media este de partea conducătorului (conducătorilor). Media susține puterea și politicile conducătorului prin folosirea tehnicilor de propagandă (așa cum sunt: omisiunea, falsificarea informației sau manipularea emoțională etc.)

Totuși, opusul poate fi la fel de adevărat. O analiză a mass-mediei dintr-o țară poate indica dacă cineva trăiește sau nu într-o democrație. Libertatea de opinie și libertatea presei sunt primordiale într-o democrație: fără acestea nu se poate vorbi despre democrație sau despre manifestarea deplină a drepturilor omului. Mai mult, în trecut, presa a dus la apariția unor „povești de succes” în domeniul drepturilor omului. De mai multe ori, comunicatele de presă, interviurile televizate sau alte mesaje vizuale au condus la eliberarea oamenilor închiși din motive politice; și nu de puține ori oamenii au trimis mesaje de pe propriile telefoane mobile, pentru a-i avertiza pe alții despre catastrofe iminente.

De aceea, cu toții se alarmează când se produce o concentrare a mass-media într-o democrație. Asta înseamnă, în general, că toată presa raportează un eveniment în același fel, chiar dacă ar putea foarte bine să existe opinii și judecăți diferite asupra acestuia.

Mulțumită protestelor și publicațiilor câtorva indivizi critici, cineva este încă gata să obțină uneori informații echilibrate și există șansa ca o astfel de corporatizare a mass-mediei să fie demascată uneori. Majoritatea cetățenilor, totuși, poate utiliza o astfel de mass-media, iar efectele acestei situații nu pot fi subestimate.

Media de asemenea poartă responsabilitatea informației pe care o diseminează: poate fi un jurnalist sigur că ceea ce raportează este adevărat? Este atitudinea lor critică justificată sau vor doar să fie primii care raportează un „scandal”?

Folosirea presei înseamnă, de asemenea, exercitarea puterii. Oricine înregistrează imagini sau sunete pe care le publică ar trebui să o facă cu o mare responsabilitate și trebuie să fie conștient de semnificația sa într-o democrație.

Informații pentru profesori**Unitatea de învățare 9 – fișa de lucru 2 pentru profesor: lucrul cu televiziunea****1. De ce sunt copiii atât de fascinați de televiziune?**

Televiziunea oferă o schimbare constantă, relaxare și aventură. Prin apăsarea unui buton, oricine are toată lumea – reală sau imaginară – la „buricul degetelor” fără să fie nevoit să facă vreun efort, fizic sau emoțional. Fiindcă există o telecomandă și o mulțime de programe, un individ poate să sară de la un eveniment spectaculos la altul. Copiii adesea se identifică cu personaje și personalități din diferite programe de televiziune; ei folosesc televiziunea pentru a se informa și o folosesc când nu au altceva mai bun de făcut.

2. Cât timp petrec copiii în fața televizorului în fiecare zi?

În Europa occidentală, media consumului cotidian de televiziune de către copii cu vârste cuprinse între 3 și 13 ani, este de 90 de minute. Într-adevăr, doar 60 % dintre copiii vor opri televizorul. În plus, televizorul este adesea pornit atunci când aceștia sunt implicați în alte activități. Părinții ar trebui să stabilească reguli privind vizionarea emisiunilor TV și ar trebui să încerce să-i convingă pe copiii lor să fie ceva mai selectivi cu ceea ce urmăresc. Este recomandat, în general, ca televizorul să nu fie deschis tot timpul, iar copiii să urmărească doar programe adaptate vârstei, care sunt în egală măsură interesante și importante.

3. Sunt mulți copii care petrec foarte mult timp în fața televizorului?

Așa-numiții „dependenți de televiziune” petrec mai mult timp în fața televizorului decât participă la alte activități (școală, jocuri, întâlniri cu prietenii etc.). totuși, sunt foarte puțini copii care se încadrează în această categorie. Nu este neapărat o problemă dacă un copil petrece mai mult timp într-o zi în fața televizorului decât în alta. Problema apare, totuși, atunci când vizionarea este aleatorie sau atunci când ceva nu este în regulă în familie sau cu copilul. Consumul de televiziune poate fi folosit ca fugă de realitate.

4. Ce le place copiilor de diferite vârste să privească?

Copiii mici le place, în general, să privească programe din care pot învăța ceva sau desene animate despre basme sau aventuri. De la aproximativ 6 ani, copiii încep să fie interesați de rolurile de gen. Astfel, băieții se uită la filme de acțiune, în care se pot identifica cu eroi bărbați, iar fetele dezvoltă o pasiune pentru varietăți și pentru programe de muzică sau pentru seriale în care familii și animale joacă un rol important. În jurul vârstei de 12 ani, încep să devină importante video-clipurile cu ultimele succese muzicale și serialele despre tineri și despre dragoste. Aproape toți copiii se uită la aceste programe, dar încep să urmărească, din ce în ce mai mult, în această perioadă și programe pentru adulți. Aici, părinții ar trebui să fie atenți, să descopere dinainte conținutul acestor programe, astfel încât să le poată evita pe cele nepotrivite pentru copii.

5. Care sunt efectele televiziunii?

Televiziunea poate fi relaxantă, dar îi poate agita și „tensiona” pe copii. Aceasta se datorează faptului că imaginile se schimbă repede și adesea sunt însoțite de zgomote puternice, în special în desenele animate și în serialele de acțiune. Conținutul unora dintre programe transmite idei despre cum arată și cum funcționează lumea reală. Mai mult, televiziunea influențează emoțiile copiilor, iar aceștia reacționează la vederea bucuriei, fricii sau agresiunii în același fel ca și adulții. Lipsa unor comparații echilibrate poate deveni o problemă și de aceea este recomandabil să se evite vizionarea unui singur gen de program.

6. Ce programe informaționale sunt în mod special bune pentru copii?

Majoritatea canalelor oferă programe speciale pentru copii, care asigură informații și transmit cunoștințe despre lume. Unele canale au chiar știri pentru copii, prezentate într-un mod pe care aceștia îl pot înțelege ușor. Mai mult, știrile pentru adulți care sunt difuzate la prânz sau seara, de cele mai multe ori, evită imagini care nu sunt potrivite pentru copii. Totuși, adulții ar trebui să fie pregătiți să explice copiilor ceea ce aceștia nu înțeleg.

7. Cât de importantă este televiziunea în comparație cu alte surse media?

Pentru copiii mai mici, televiziunea este cea mai frecvent folosită formă de media. În timp, diferite alte forme de media (CD, MP3, videoclipuri, televiziune prin internet) devin și ele importante, deși televizorul rămâne principala sursă de informare și de dezbateri.

Părinții copiilor mici ar trebui totuși să fie atenți ca aceștia să experimenteze o diversitate de media: televiziunea pentru evenimentele actuale și pentru relaxare; radioul pentru ascultarea muzicii de-a lungul zilei și pentru a auzi unele știri; cărți pentru dezvoltarea imaginației și a competențelor lingvistice, și computere și internetul pentru ca aceștia să devină independenți în învățare și să poată comunica cu alții.

8. La ce este bună televiziunea și când aceasta nu este atât de bună?

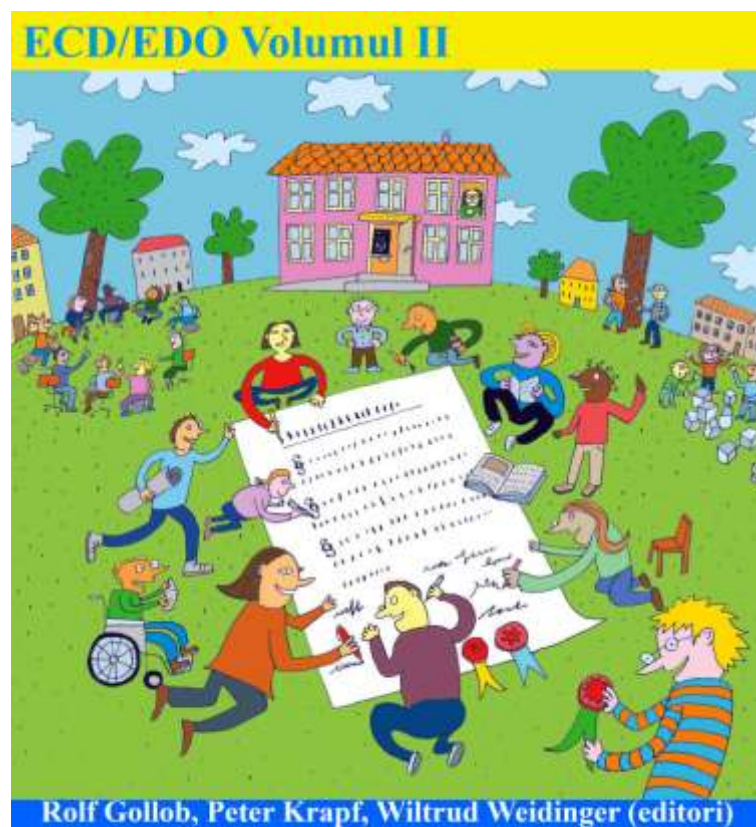
Copiii care privesc o varietate de programe (știri, dezbateri, seriale etc.) știu multe despre problemele actuale și despre evenimentele zilelor noastre. Televiziunea nu este, totuși, bună în rezolvarea problemelor. Când cineva se luptă cu altcineva, când caută cea mai bună cale de acțiune sau când încearcă să rezolve o problemă încălcată, faptele singure nu ajută. Din acest motiv, televiziunea nu poate vreodată să înlocuiască educația din școală sau cea dată de părinți.

9. Sunt adulții modele?

Chiar și copiii mici imită adulții când este vorba de consumul de media. Dacă adulții citesc ziarul, atunci copiii lor vor fi mai predispuși la citirea acestuia. Dacă adulții petrec mult timp în fața televizorului, atunci și copiii o vor face. De aceea părinții nu ar trebui să se plângă de obiceiurile copiilor lor când vine vorba de televiziune, ci mai degrabă să fie un bun exemplu în această problemă. Ei nu ar trebui să se uite la televizor fără o țintă anume, ci ar trebui să fie telespectatori critici.

10. Ce pot face părinții ca să-și încurajeze copiii să fie telespectatori raționali?

Părinții nu ar trebui să interzică televizorul, ci ar trebui să îl privească împreună și să explice de ce unele programe sunt bune, iar altele nu sunt atât de bune. Televizorul nu ar trebui folosit nici ca recompensă sau ca pedeapsă. Este important să se găsească un echilibru în utilizarea acestuia. Copiii ar trebui să aibă suficient timp pentru experiențe „reale” - să petreacă timp cu prietenii, să se joace, să petreacă timp în natură, în orașe, să întâlnească alți oameni.

I. Fișe de lucru pentru elevi

II. Trusă de instrumente pentru elevi

I. Fișe de lucru pentru elevi

Introducere

Dragi elevi,

Acesta este manualul vostru. În paginile următoare veți găsi un număr de fișe de lucru pe care să le folosiți în clasă sau acasă.

Profesorul vostru vă va explica când și cum să folosiți fiecare dintre aceste fișe, dar puteți decide și singuri când să le utilizați, dacă veți considera că vă sunt folositoare.

Când veți folosi unele dintre fișele de lucru va trebui să lucrați singuri. Pentru altele, va trebui să lucrați cu colegii voștri de clasă.

Uneori, va trebui să decupați câte ceva din fișe, iar alteori va trebui să scrieți sau să desenați ceva.

Unele sarcini vor fi ușor de realizat, altele vor fi mai dificile și vă vor cere să reflectați.

Dacă veți avea nevoie de mai mult ajutor sau de susținere, puteți folosi *Trusa de instrumente* de la sfârșitul acestui manual.

Sperăm că vă va plăcea munca și că veți avea multe idei bune!

Cuprins

Unitatea de învățare 1: Eu în comunitatea mea

- Tabel „Îmi place și nu îmi place”
- Model de blazon
- Discuția în trei pași

Unitatea de învățare 2: Acasă în Europa

- Harta Europei
 - Țările și capitalele Europei
 - Steagurile Europei
 - Râuri din Europa
 - Munți și forme de relief din Europa
- Portret de țară

Unitatea de învățare 3: Minorități și majorități

- Tabel pentru notițe
- Fișă statistică
- Cartoane cu cuvinte și de putere

Unitatea de învățare 4: Regulile ajută la rezolvarea conflictelor

- Problema noastră – problema mea
- Cartele de vot

Unitatea de învățare 5: Bazele conviețuirii

- Drepturi, responsabilități și reguli în școala noastră
- Cartele de vot
- Criterii pentru reguli bune

Unitatea de învățare 6: Eu sunt șeful! Chiar sunt?

- Supererou?
- Schema reprezentării politice
- Informații electorale

Unitatea de învățare 7: Devin ecologist ..., școala mea participă!

- Responsabilitate pentru ce?
- Cine ce tip de responsabilitate are?

Unitatea de învățare 8: Drepturile mele – drepturile tale

- Sarcina de a decide între „DORINȚE” și „NEVOI”
- Drepturile omului: o listă pentru compararea drepturilor și nevoilor
- Cercetare cu privire la drepturile omului

Unitatea de învățare 9: Media în acțiune – aș face dacă aș putea

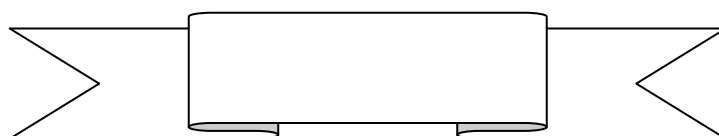
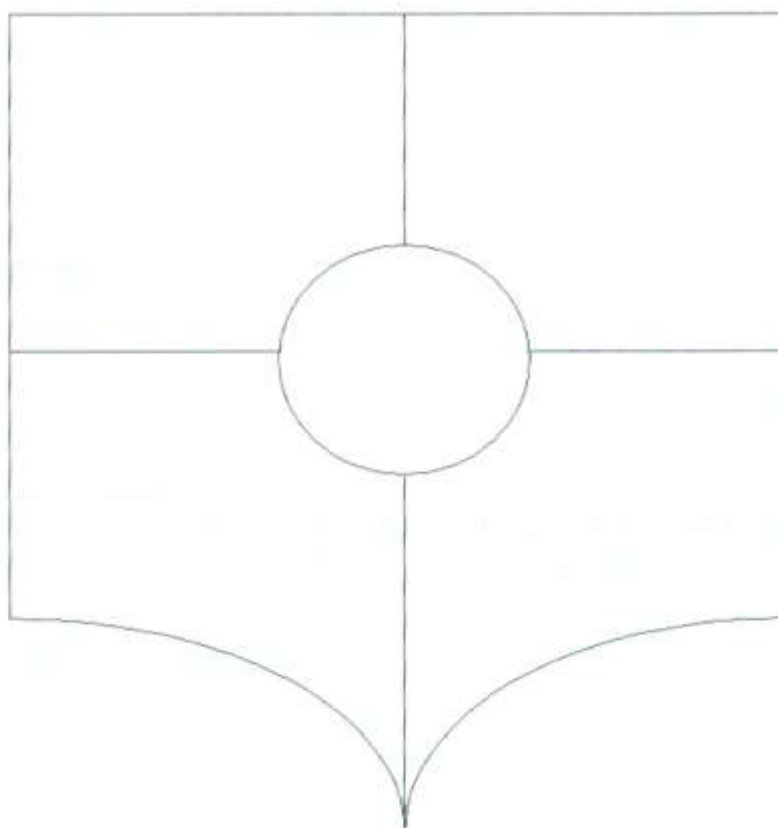
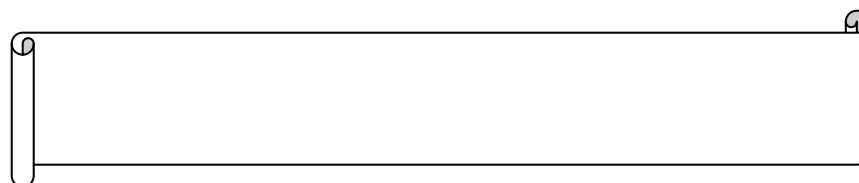
- Cartoane de prezentare cu scurte descrieri ale unor aparate media

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 1, lecția 1:
Tabelul „Îmi place și nu îmi place”

Lucrurile care îmi plac și pe care le fac				
Genul:				
	Îmi place să fac și fac	Fac dar nu-mi place ce fac	Nu-mi place și nu fac	Nu fac, dar mi-ar plăcea să fac
1				
2				
3				
4				
5				

Lucruri care plac altora și pe carele fac				
	Îmi place să fac și fac	Fac dar nu-mi place ce fac	Nu-mi place și nu fac	Nu fac, dar mi-ar plăcea să fac
1				
2				
3				
4				
5				

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 1, lecțiile 2 și 3:
Blazonul

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 1, lecția 4
Discuție în 3 pași

1

Ce pot să fac ...

2

Putem folosi în școală ...

3

Și în afara școlii ...

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 2, lecția 1:
Harta Europei (poate fi mărită la dimensiunea A3)**

- Colorează țările cu diferite culori.
- Completează numele țărilor și al capitalelor.
- Unde locuim? Marchează pe hartă și scrie câteva nume.
- Cum se numesc mările?
- Completează numele celor mai importante râuri.
- Ce altceva ai vrea să scrii pe hartă?

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 2, lecția 1:
Țările și capitalele Europei**

Completează țările și capitalele pe harta incompletă/mută.

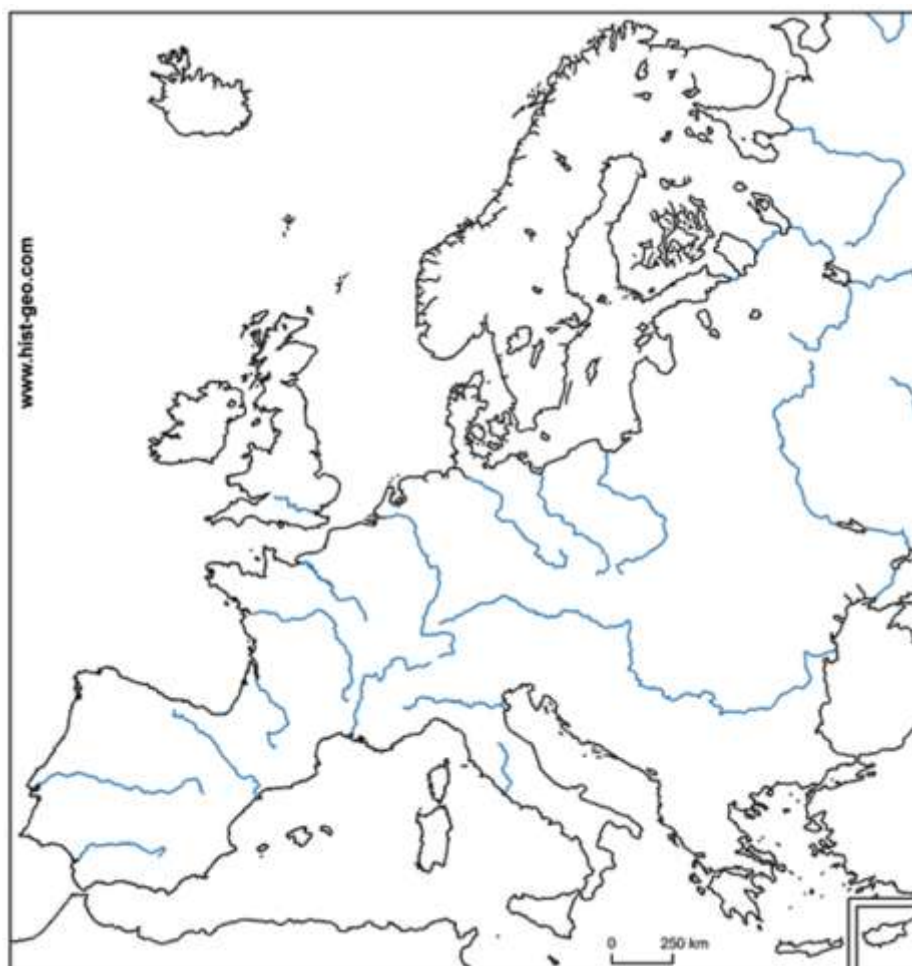

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 2, lecția 1:
Râuri din Europa**

Identifică aceste râuri pe harta de mai jos și marchează-le pe harta ta a Europei.

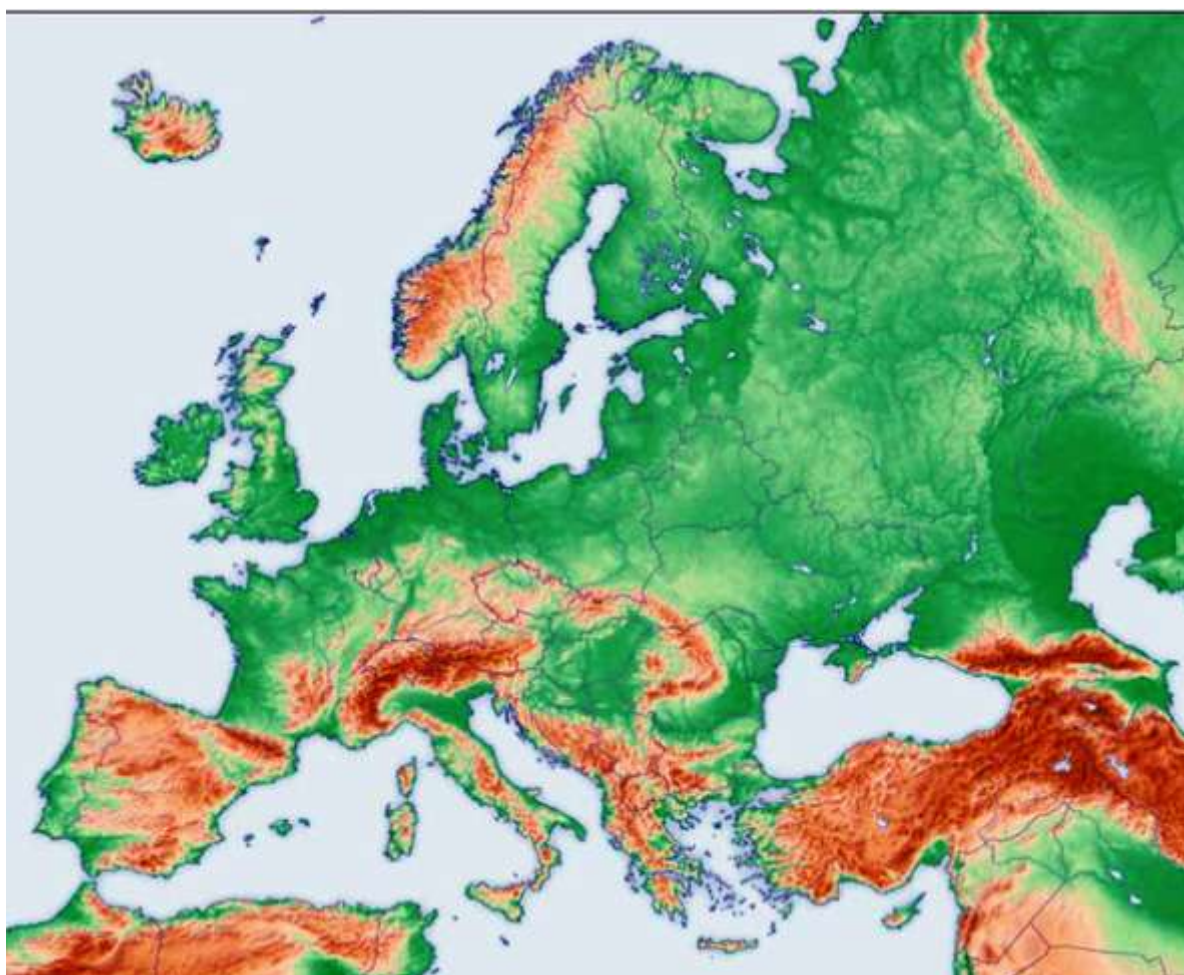
Dunărea	Volga
Rinul	Oder
Po	Loire
Nipru	Sena
Rhone	Vistula
Elba	Ebro
Ural	Tibru
Shannon	Tamisa
Tajo	Don

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 2, lecția 1:
Munți și câmpii din Europa

Identifică acești munți pe harta de mai jos și marchează-i pe harta ta a Europei.

Munții Alpi
Munții Kjolen
Munții Carpați
Munții Ural
Munții Pirinei
Munții Apennini
Munții Balkan
Alpii Dinarici
Munții Caucaz
Meseta Central

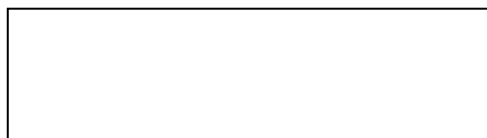
**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 2, lecțiile 2 și 3:
Portretul țării**

Portretul țării

Țara noastră se numește:

.....

Așa arată drapelul țării noastre:

Capitala se numește:

.....

Acesta este conturul țării noastre:

Țara noastră are locuitori.

Limba vorbită (oficială) este:

.....

Mâncarea faimoasă în țara noastră:

.....

Cele mai mari râuri, lacuri și munți se numesc:

.....

Așa spun oamenii:

Bună

La revedere

Ce mai faci?

Acesta este lucrul pentru care țara noastră este faimoasă:

.....

.....

.....

Numele meu este

.....

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 3, lecția 2:
Tabel pentru notițe

Tabel statistic:

Activitatea	Băieți	Fete

Tabel pentru interviu:

1. Întrebare:
2. Întrebare:
3. Întrebare:

[illegible]

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 3, lecția 4:
Cartonașe de cuvinte și de puteri

Cartonașe de cuvinte	Cartonașe de puteri
Punkerii	
Vârșnici	
Skaters	
Politicieni	
Preoți	

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 4, lecția 3:
Cartonașe de vot

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 5, lecția 1:
Drepturi, responsabilități și reguli în școala noastră

[illegible]

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 5, lecția 3:
Cartonașe de vot

Acceptare	Refuz	Abținere
+	-	
+	-	
+	-	

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 6, lecția 1:
Supererou?**

Supererou?

Scrie ce ar trebui să fie capabil să facă un șef al clasei și pentru ce ar trebui să fie responsabil. Va fi șeful clasei un supererou? Gândește-te la asta

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 6, lecția 2:
Schema reprezentării politice****Completați cuvintele:**

Parlament	Popor	Guvern
-----------	-------	--------

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 6, lecția 3:
Informații electorale

Adresați părinților voștri următoarele întrebări despre alegeri. Scrieți răspunsurile.

Când ați fost la vot ultima oară?

.....

Ce fel de alegeri erau?

.....

Unde au avut loc?

.....

Cum au fost organizate?

.....

Adresați părinților voștri următoarele întrebări despre alegeri. Scrieți răspunsurile.

Când ați fost la vot ultima oară?

.....

Ce fel de alegeri erau?

.....

Unde au avut loc?

.....

Cum au fost organizate?

.....

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 7, lecția 1:
Responsabilitate pentru ce?**

Îmi asum responsabilitatea pentru

... câțelul meu	... pisica mea
... peștii mei	... un copil
... o profesie	... un grup de oameni
... o familie	... un lac
... rezervele de apă	... hrană
... mine însămi/însumi	... locul de joacă
...	...
...	...
...	...

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 7, lecția 4:
Cine ce fel de responsabilitate își asumă?**

Asumarea responsabilității, împărțirea responsabilității		
Exemplu: ecologie		
Loc/situație:	Ce fel de responsabilitate are această persoană?	
Clasă	Profesor:	Elev:
Școală	Director:	Profesor/elev:
Stat	Șef de stat:	Popor:
?		

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 8, lecția 1:
Sarcina de a decide între „DORINȚE” și „NEVOI”**

- În cadrul grupului, alegeți 10 imagini din colecție. Cinci dintre ele trebuie să se încadreze în categoria „DORINȚE” și cinci în categoria „NEVOI” (dacă două sau mai multe grupuri vor aceeași imagine, încercați să găsiți o soluție).
- Discutați alegerea voastră:
 - De ce este acest lucru important în viața mea?
 - Ce ar însemna să nu am acest lucru?
 - Ce vreau să am sau să obțin mai târziu în viață?
 - Ce înseamnă asta pentru mine ca băiat/fată?
- Ordonăți cele 10 imagini alese în funcție de importanță și explicați de ce le-ți ales în această ordine. Se poate găsi o soluție care să se potrivească tuturor membrilor grupului?
- Doi membri ai grupului ar trebui să țină sfoara, iar un altul ar trebui să explice fiecare alegere. Explică doar prima și ultima ta alegere. Încearcă să explici, cu propriile tale cuvinte, diferența dintre „DORINȚE” și „NEVOI”. Poți găsi o definiție pentru amândouă?

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 8, lecția 2:
Drepturile omului: o listă pentru compararea drepturilor și nevoilor

Lista drepturilor de bază	„NEVOILE” pe care le-am definit	Cărui articol din Declarația originală a drepturilor omului îi aparține?
Dreptul de a trăi, a exista		
Dreptul la muncă		
Dreptul la proprietate personală		
Dreptul la libertatea cuvântului		
Dreptul la securitate		
Dreptul la protecție împotriva violenței		
Dreptul la protecția legii		
Dreptul de a nu fi arestat dacă nu există o dovadă clară a comiterii unei crime.		
Dreptul la un proces corect		
Dreptul de a fi considerat nevinovat, chiar și în arest, până când persoana este găsită vinovată de către un juriu imparțial		
Dreptul de a fi cetățean al unei țări		
Dreptul de a vota		
Dreptul la azil politic dacă o țară tratează rău o persoană		
Dreptul de a gândi liber		
Dreptul de a practica o religie		
Dreptul de a protesta pașnic (a vorbi împotriva) unui guvern sau a unui grup		
Dreptul la condiții minime de existență (hrană, adăpost, haine etc.)		
Dreptul la educație		
Dreptul la asigurarea sănătății (îngrijire medicală)		
Dreptul oricărui adult de vârstă legală de a se căsători, indiferent de rasă, religie sau identitate sexuală		

**Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 8, lecția 3:
Anchetă pe tema drepturilor omului**

Persoana interviuată (nume, vârstă aproximativă, gen, profesie, data și locul interviului):

Membrii grupului:

Tema 1:

Credeți că este important faptul că drepturile omului au fost stabilite pentru întreaga lume? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?

Tema 2:

Ce drepturi au nevoie de protecție mai mare la nivel mondial? Cui îi revine această responsabilitate?

Tema 3:

Ce drepturi au nevoie de protecție mai mare în țara ta? Cui îi revine această responsabilitate?

Alte informații interesante oferite de acest interviuat:

Fișa de lucru pentru unitatea de învățare 9, lecția 1:

Cartonaș de prezentare cu o scurtă descriere a aparatului media (de tăiat și apoi de îndoit la mijloc)

Numele proprietarului: Numele elevului/al grupei de elevi: Tipul de aparat: Funcții: Anul de producție: Altele:

Numele proprietarului: Numele elevului/al grupei de elevi: Tipul de aparat: Funcții: Anul de producție: Altele:

II. Trusa cu instrumente pentru elevi

Introducere

Dragi elevi,

Aceasta este *trusa* voastră de instrumente. În paginile următoare veți găsi un număr de instrumente care vă pot ajuta la școală și acasă. Ce este un instrument? Cu toții știți că un ciocan, o șurubelniță și o pereche de foarfeci sunt unelte. În învățare, instrumentul este o metodă care vă ajuta să învățați mai bine. De aceea, când știți cum să căutați o informație, cum să o prezentați sau cum să pregătiți o sesiune de prezentare, sunteți mai pregătiți pentru viață.

Profesorul vostru vă va explica cum și când să folosiți anumite instrumente. Dar puteți să aruncați voi înșivă o privire asupra instrumentelor când considerați că este necesar.

Instrumentele vă vor ajuta în diferite situații de exemplu:

- cum să căutați și să colectați informații;
- cum să sortați o informație;
- cum să munciți creativ;
- cum să vă prezentați activitatea;
- cum să lucrați cu alți elevi.

Fiecare instrument (prezentat) începe pe o altă pagină. Puteți citi singuri sau împreună cu un coleg.

Unele dintre instrumente vă pot fi cunoscute, altele vă sunt necunoscute, însă sperăm că vă vor fi de ajutor.

Sperăm că veți îndrăgi activitatea și că veți distra folosind instrumentele din *trusă*.

Cuprins

1. Cercetarea în bibliotecă
2. Cercetarea pe internet
3. Desfășurarea de interviuri și de anchete
4. Interpretarea imaginilor
5. Hărți conceptuale
6. Crearea de postere
7. Organizarea expozițiilor
8. Planificarea și desfășurarea prezentărilor
9. Pregătirea foliilor pentru retroproiector sau a unei prezentări PowerPoint
10. Scrierea articolelor de presă
11. Realizarea de spectacole
12. Organizarea unor dezbateri

1. Cercetarea în bibliotecă

În biblioteci se pot găsi multe informații de care este nevoie când cercetezi o temă. Pentru a fi capabil să folosești aceste informații trebuie să fii capabil să alegi cele mai relevante elemente. Următoarea listă de verificare te poate ajuta să găsești informația (cercetare).

1. Care este scopul meu?

- Ce am de realizat? Cum ar trebui să arate produsul final? Ar trebui să fie o prezentare? Un raport? Un poster?

- Vei avea nevoie să cauți diferite informații în funcție de scopul produsului pe care îl realizezi. Pentru a face un poster, trebuie să găsești diferite imagini pe care să le tai; pentru un raport ai nevoie să găsești informația exactă despre o temă.

2. De ce informații am nevoie?

- Scrie tot ce știi despre temă (o hartă conceptuală te poate ajuta);

- Scrie tot ce ai vrea să știi despre temă (subliniază punctele pe harta conceptuală). Definește precis despre ce aspect al temei ai vrea să înveți. În funcție de produsul final, vei avea nevoie să definești un set de aspecte sau doar câteva.

3. Cum găsesc informația și cum o organizez?

- Răsfoiește cărți, reviste, vizionează filme etc., pe care le găsești în bibliotecă și decide dacă acestea pot răspunde întrebărilor pe care le-ai formulat. Parcurgere indexului sau a cuprinsului poate fi de folos.

- Pe o foaie separată, notează titlul cărții și pagina la care ai găsit informația. Poți semna pagina cu un semn de carte sau cu o bucată de hârtie autoadezivă.

- Deseori este util să fotocopiezi această pagină. Totuși, nu uita să notezi titlul cărții pe pagina copiată.

- Privește imaginile din reviste. Fotocopiază-le sau marchează pagina cu un semn de carte.

- Dacă folosești un film, vizionează filmul și oprește-te de fiecare dată când este descris ceva interesant.

- Adună toate materialele și pune-le împreună într-un dosar de plastic.

- Subliniază cea mai importantă informație.

- Scrie cu cuvintele tale cea mai importantă informație despre temă pe o coală de hârtie.

4. Cum să prezint informația?

Poți, de exemplu:

- să faci un poster;

- să organizezi o expoziție;

- să ții un discurs;

- să creezi o folie pentru retroproiector;

- să scrii un articol de ziar;

- să realizezi videoclipuri.

5. Cum evaluez cercetarea mea?

- Ai învățat ceva nou?

- Ai găsit suficientă informație?

- Ce pași din cercetare au mers bine? Ce a fost dificil?

- Ce vei face diferit data viitoare?

2. Cercetarea pe internet

Poți găsi informații despre orice subiect imaginabil pe internet. Trebuie să te gândești cum vrei să procesezi informația cea mai importantă și mai corectă despre tema ta.

1. Găsirea informației

Notează pe o bucată de hârtie cuvinte cheie despre tema dată sau pe care ai ales-o. Încearcă să gândești ce vrei exact să afli despre această temă.

Exemple:

- ECD/EDO;
- Consiliul Europei;
- minorități;
- democrație.

Combină termenii de căutare, de exemplu „piețe din orașele medievale”, folosind ghilimele.

- ce combinație de cuvinte te ajută să găsești cea mai relevantă informație despre tema ta?

Notează aceste criterii pe o bucată de hârtie.

2. Verificarea informației tale

Fiindcă oricine poate accesa internetul și poate crea informație, este important să verifici informația pe care o găsești înainte de a o folosi cu adevărat.

Încearcă să limpezești următoarele probleme:

- poți găsi această informație și pe alte pagini de internet?
- cine a făcut informația accesibilă publicului?
- ce interes putea avea această persoană sau organizație în a face informația accesibilă publicului?

Compară informația de pe internet cu informația din alte surse:

- poți găsi această informație într-o carte, într-un interviu sau din propriile tale experiențe?
- este informația de pe internet actuală, inteligibilă, mai completă decât ceea ce poți găsi într-o carte, un interviu sau în propriile tale observații?
- ce informație se potrivește mai bine scopului tău?

3. Salvarea informației

Odată ce ai găsit un sit bun pe internet, la care vrei să revii sau pe care vrei să îl folosești ca sursă pentru munca ta, fă propria ta listă de pagini web:

- deschide un document separat,
- marchează URL-ul (adresa),
- copiază URL-ul prin apăsarea simultană a tastelor CTRL (control) și C,
- lipește URL-ul în document prin apăsarea simultană a tastelor CTRL (control) și V,
- salvează documentul sub denumirea de „weblist_ documente”, de exemplu „weblist_democrație”.

3. Desfășurarea unui interviu sau a unei anchete

Poți aduna informații despre o temă atunci când adresezi întrebări oamenilor despre cunoștințele pe care le au despre un subiect sau le ceri opinia.

Poți întreba:

- specialiști – dacă vrei să afli ceva specific despre un subiect

sau

- oameni care nu au vreo expertiză despre subiect, dar tu ești interesat să știi ce gândesc ei despre tema ta de interes.

Interviurile sau chestionarele sunt bine de realizat în grupuri mici. Astfel poți ajuta sau să fi ajutat de alți colegi în formularea întrebărilor sau cu înregistrarea răspunsurilor.

Urmărește punctele din lista de mai jos:

- scrie un răspuns scurt la fiecare întrebare.
- marchează întrebarea la care nu ai răspuns.
- discută orice întrebare deschisă cu clasa ta.

Pași de urmat:

1. Scopul

- Care este tema ta? Ce vrei să afli?
- Cum va arăta produsul final?

2. Pregătire

- Cine ar trebui să fie interviuat? Câți oameni? Are importanță genul sau vârsta?
- Cum vei găsi oamenii potriviți?
- Când ar trebui să aibă loc interviul/ancheta?
- Cum ar trebui să aibă loc?
- Cine ar trebui informat sau cui trebuie să i se ceară permisiunea?
- Cum vor fi înregistrate răspunsurile (casetofon, notițe, chestionar)?

3. Întrebările

- Ce întrebări vor fi adresate?
- Câte întrebări vor fi adresate? Cât de mult timp avem la dispoziție?
- pune întrebările împreună pentru a realiza chestionar de opinie.

4. Conducerea anchetei/interviului

- cum începem întrebările?
- asumarea rolurilor la nivelul grupului (formularea întrebărilor, notarea răspunsurilor, declanșarea și oprirea casetofonului/aparatului de înregistrare).
- cum se va încheia interviul.

5. Evaluare

- dacă ai intervievat un specialist, gândește-te la cele mai importante lucruri pe care le-ai spus și notează-le.
- dacă întrebi mai mulți oameni despre aceeași temă și vrei să știi câți oameni au formulat răspunsuri similare, separă răspunsurile corespunzător.

6. Prezentarea

Decide dacă prezentarea va fi pentru:

- prezentarea în fața clasei;
- scrierea unui articol;
- crearea unui poster sau
- altă modalitate.

4. Interpretarea imaginilor

Ca și textele, imaginile conțin multă informație. Următoarele idei te vor ajuta să interpretezi și să înțelegi imagini.

Descoperă informații despre imagine:

- care sunt cele mai importante culori din imagine?
- care sunt formele, modelele, liniile vizibile?
- ce este mai mare sau mai mic decât în realitate?
- cât de mare este obiectul/persoana în realitate?
- ce moment în timp (trecutul, prezentul) și ce moment al anului sau al zilei sunt reprezentate în imagine?
- din ce perspectivă vezi subiectul imaginii: prin ochii unei broaște, ai unei păsări sau ai unei persoane?
- ce poți recunoaște în imagine?
- ce tip de imagine este (o fotografie, un tablou, o gravură, un desen, un colaj, un portret, un peisaj, o caricatură etc.)?
- ce este subliniat în imagine (lumina/întunericul, proporțiile, prim-planul/fundalul, coloritul, mișcarea/staticul, gesturile, expresiile faciale)?

Descrierea de ansamblu a imaginii:

- ce este notabil la această imagine?
- ce îți place la ea?
- ce o caracterizează?
- cum te simți când te uiți la imagine?
- care este cea mai frumoasă parte din imagine?
- ce cuvinte îți vin în minte atunci când te uiți la imagine?

Discută imaginea:

- descrie imaginea cu propriile tale cuvinte,
- spuneți unul altuia ce este cu sens, surprinzător sau important în imagine,
- puneți unul altuia întrebări despre imagine,
- dați comenzi unul altuia, cum ar fi: caută, găsește, arată, explică ...,
- formulează întrebări cum ar fi: De ce au fost alese aceste imagini?, Ce imagini completează textul care aparține acestora?, Ce imagini sunt în contrast cu textul care le însoțește:

Lucrează cu imaginea:

- alege o imagine și pune în scenă acțiunile pe care le vezi în aceasta,
- prezintă persoana pe care o vezi în imagine,
- modifică imaginile și comentează-le,
- compară imagini istorice cu cele pe care le ai,
- explică ce ar fi fost dificil de înțeles în text, dacă nu ai fi avut imaginile să te ajute,
- adaugă imagini potrivite care să completeze textul,
- compară imaginile și evaluează-le. Îți plac? Dacă nu, de ce?
- descrie, în scris imaginea,

- gândește-te la ceea ce s-a întâmplat înainte ca imaginea să fi fost luată sau pictată,
- gândește-te ce s-ar întâmpla dacă imaginea ar prinde viață,
- adaugă puncte de dialog cu text la imagine,
- descrie mirosurile și suntele la care te face imaginea să te gândești,
- colecționează imagini pe teme similare.

Interpretează imaginea:

- ce titlu ai da imaginii?
- unde a fost imaginea realizată/pictată?
- ce a vrut fotograf/pictorul să spună cu această imagine?
- de ce a fost făcută/pictată această imagine?

5. Harta conceptuală

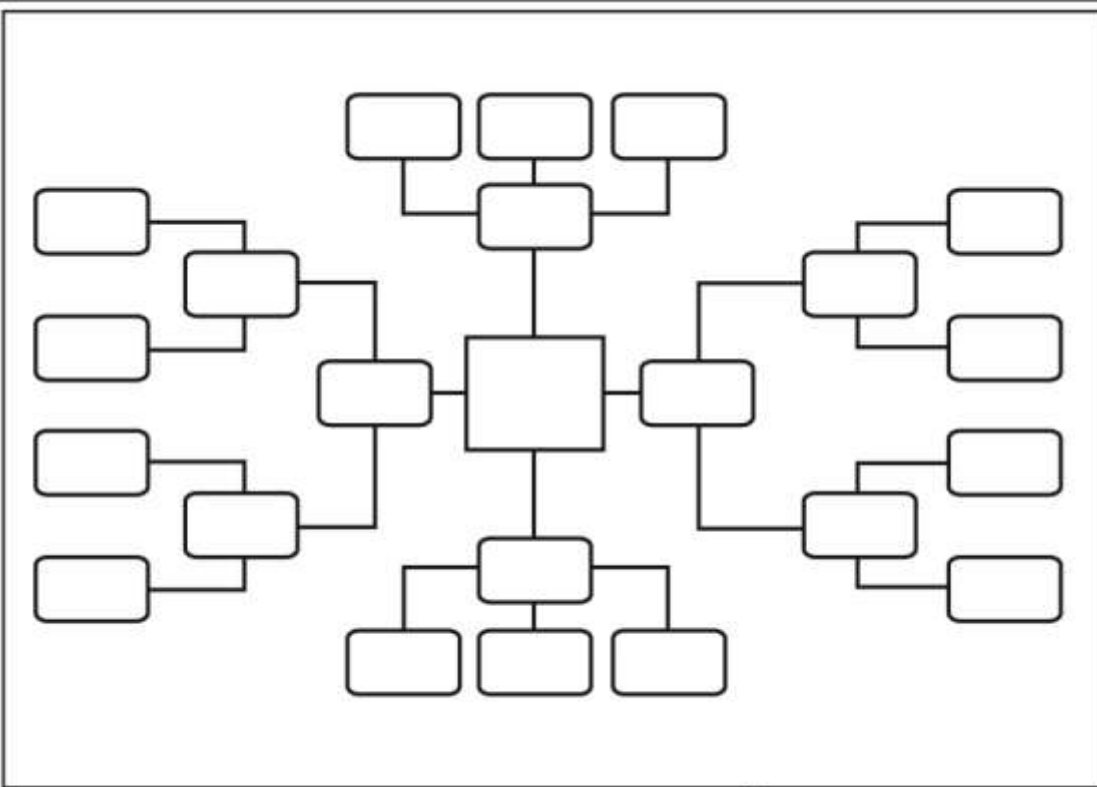
O hartă conceptuală ajută la organizarea gândurilor/ideilor. Chiar asta înseamnă în termeni literali. Hărțile conceptuale pot fi folosite în diferite situații atunci când trebuie să te gândești la o temă specifică: adunarea ideilor, pregătirea pentru o prezentare, planificare unui proiect etc.

Instrucțiuni pentru crearea unei hărți conceptuale:

- scrieți numele temei voastre în mijlocul paginii și desenați un cerc în jurul lui. Asigurați-vă că folosiți o pagină care este suficient de mare.
- desenați câteva linii groase în jurul cercului. Pe fiecare linie, scrieți numele unei subteme, care are legătură cu tema principală din mijloc.
- pornind de la liniile groase, puteți desena linii suplimentare, mai subțiri, care reprezintă subcategorii sau întrebări care sunt legate de subtemele scrise pe liniile groase.
- încercați să găsiți cât mai mulți termeni diferiți și să-i plasați în categoriile corecte. Puteți folosi diferite fonturi, simboluri și culori.

Compară harta conceptuală realizată, cu alte hărți ale colegilor tăi:

- ce ai observat?
- în ce fel sunt similare hărțile?
- în ce fel sunt diferite hărțile?
- care este cel mai important termen?
- are sens organizarea în subcategorii?
- s-a omis ceva important?
- ce ai face altfel data viitoare?

	
TEMA:	DATA:

6. Crearea de postere

Un poster permite întotdeauna înregistrarea și prezentarea muncii tale colegilor de clasă. Acestea pentru colegii de clasă. Este important ca un poster să fie organizat într-un mod care îi face pe oameni atenți. Ar trebui să-i faci pe observatori curioși să afle mai mult.

Într-un grup mic, examinează trăsăturile importante ale unui poster de succes și gândește-te ce elemente poți integra în propriul tău poster.

Dacă deja ai pregătit propriul poster, poți folosi aceste trăsături ca pe o listă de verificare pentru a evalua un alt poster.

Listă de verificare

Titlul: ar trebui să fie scurt și interesant; vizibil de la distanță.

Scrierea: ar trebui să fie suficient de mare și de lizibilă. Dacă folosești un computer, nu folosi prea multe fonturi. Scrie propoziții scurte, care sunt vizibile de la distanță.

Imagini, fotografii, grafice: acestea ar trebui să susțină ceea ce ai de spus și să facă posterul interesant. Limitează-te la câteva imagini care impresionează.

Prezentare: unde vei poziționa titlurile, simbolurile, marcatorii, căsuțele, fotografiile și imaginile? Fă o schiță a posterului înainte de a începe.

Pune împreună totul cu atenție: posterul ar trebui să completeze formatul ales dar ar trebui să nu fie înghesuit.

7. Organizarea expozițiilor

Expozițiile ajută grupurile de elevi să își prezinte munca astfel încât ceilalți (clasa sau invitații) să capete o idee despre ceea ce a făcut grupul. Următoarea listă vă poate ajuta să planificați și să organizați o expoziție.

Listă de verificare

1. Ce vrem să demonstrăm

- care este principalul mesaj pe care expoziția voastră încearcă să îl transmită?
- care ar putea fi titlul expoziției voastre?

2. Cine este publicul?

- copii și profesori din școala voastră?
- părinți și frați/surori?
- clienți ai unui oficiu de turism?

3. Unde va avea loc expoziția?

- în clasă sau undeva în școală?
- într-un spațiu public (de exemplu, la primărie)?
- va fi suficient spațiu și lumină?
- vom avea infra-structura necesară?

4. Cum organizăm o expoziție memorabilă?

- permitem atingerea machetelor și a obiectelor?
- asigurăm spațiu pentru joacă, pentru încercări, observare sau experimentare?
- punem muzică sau o interpretăm noi?
- oferim gustări?
- oferim un tur ghidat al expoziției?
- realizăm un pliant ca ghid al expoziției?
- organizăm o competiție sau un concurs de cunoștințe?

5. Cine trebuie informat de la început?

- profesorii din școala noastră?
- cantina, oamenii de serviciu, oamenii de la întreținere și personalul de ajutor?
- membrii consiliului școlii?
- directorul?
- experți care ne pot ajuta?
- oaspeți?

6. Ce trebuie să facem?

- să realizăm o listă de verificare personală?
- să realizăm o listă de materiale?
- să creăm un calendar (cine ce face și până când)?
- să aflăm câți bani sunt disponibili și câți au fost folosiți?

- să realizăm un pliant sau invitații?
- să informăm ziarul local?

7. Cum va fi evaluată expoziția?

- care sunt cele mai importante criterii?
- cine va evalua expoziția (profesorii, colegii de clasă, oaspeții)?

8. Planificarea și realizarea prezentărilor

Poți elabora un discurs pentru colegii de clasă, părinți sau pentru copiii din școala ta. În oricare dintre cazuri, trebuie să îți pregătești bine discursul. Următoarea listă te va ajuta să faci asta.

A. Planificarea unui discurs

1. Cine va fi auditoriul?

- unde ar trebui să susții discursul?

2. Cine elaborează discursul?

- elaborezi tu singur discursul sau împreună cu un grup?
- cum s-a organizat grupul?

3. Care este scopul discursului?

- ce ar trebui să învețe audiența?
- ar trebui audiența să dea feedback?

4. Cât timp ai la dispoziție?

- ar trebui să lași timp audienței pentru a formula întrebări?
- ar trebui să lași timp audienței pentru a da feedback?

5. Ce resurse sunt disponibile?

- tablă?
- retroproiector?
- computer și videoproiector pentru o prezentare PowerPoint?
- flipchart?
- casetofon?

6. Cum îți poți implica audiența?

- lași timp pentru formulare de întrebări.
- creezi un puzzle sau un quiz
- dai să circule obiecte.

7. Ce vrei să spui?

- gândește-te la șase titluri care sunt importante pentru tema ta și scrie-le pe câte o pagină de hârtie;
- pe fiecare pagină de hârtie notează câteva cuvinte cheie pentru fiecare titlu.

B. Susținerea discursului

O prezentare poate fi împărțită în diferite părți: o introducere, partea principală și o concluzie. Iată câteva idei care te vor ajuta să susții discursul.

1. Introducerea

- începe cu un citat relevant sau arătând o imagine sau un obiect relevant.
- prezintă tema principală.
- explică cum va fi structurat discursul.

2. Partea principală

- informează audiența despre subiectul discursului,

- pune în ordine foile pregătite cu titlurile și informația,
- organizează discursul în concordanță cu aceste titluri,
- de fiecare dată când începi un nou titlu, fă acest lucru clar arătând o imagine, o explicație etc.,
- prezintă o imagine relevantă, un obiect sau o melodie sub fiecare titlu,
- gândește-te cum vei arăta imaginile – fie că le vei da să circule, le vei desena pe o folie transparentă sau le vei expune pe un flipchart, etc.,

3. Concluzia

- spune ce a fost nou pentru tine,
- spune ce ai învățat,
- arată o ultimă imagine,
- pune întrebări colegilor tăi de clasă,
- lasă timp pentru întrebări.

9. Pregătirea foliilor de retroproiector sau a unei prezentări PowerPoint

Prezentările PowerPoint sau foliile transparente prezentate cu un retroproiector sunt adesea folosite în timpul prezentărilor, iar ambelor li se aplică aceleași reguli.

Când realizezi o folie sau o imagine PowerPoint, fii atent ca:

- fontul să fie clar și lizibil,
- un singur font să fie folosit,
- textul este mare,
- este suficient spațiu între linii,
- nu este mult text pe fiecare folie/imagine,
- foliile/imaginile sunt curate, fără urme de cerneală sau de fotocopiere,
- imaginile, hărțile și graficele sunt suficient de mari,
- sunt doar puține culori și simboluri diferite,
- nu sunt prea multe folii/imagini PowerPoint.

Ce este mai bun – folii transparente sau o prezentare PowerPoint?

Există avantaje și dezavantaje pentru fiecare. Aici găsești câteva idei importante care te vor ajuta să alegi între folii transparente sau o prezentare PowerPoint.

Care formă de prezentare este adaptată nevoilor tale?

Treci în revistă următoarele puncte pentru a alege.

Foliile transparente sunt bune dacă:

- ai mai puțin de cinci folii de prezentat,
- vrei să arți sau să explici ceva între prezentarea foliilor,
- vrei să scrii pe o folie în timpul prezentării,
- vrei să arăți doar o singură imagine pe fiecare folie,
- vrei să acoperi și să descoperi ceva în imagine,
- vrei să împarți sarcina în cadrul grupului tău și dai câte o folie fiecărui membru al grupului.

Prezentări PowerPoint sunt bune dacă:

- ai mult informație de prezentat,
- ai un număr mare de imagini,
- vrei să arăți informații una după alta în aceeași imagine,
- vrei să arăți ceva din internet în timpul prezentării,
- vrei să arăți un clip video, o imagine digitală sau ceva ce a fost salvat pe computerul tău,
- vrei să folosești clipul video altă dată sau în alt fel.

10. Scrierea articolelor de presă

Pentru a informa pe alții despre tema ta, poți încerca să joci rolul unui reporter și să scrii un articol pentru un ziar. În ECD/EDO, scrierea unui articol este și o cale de a face publice unele teme. Aceasta poate ajuta să se schimbe ceea ce este rău în societate.

Un articol de ziar se împarte în secțiuni diferite:

- **titlul**: trebuie să fie scurt și clar,
- **paragraful principal**: o introducere în temă în câteva și mai degrabă propoziții scurte,
- **autorii**: cine a scris articolul?
- **desfășurarea textului**: articolul ca atare,
- **subtitlurile**: pentru a ajuta cititorul să vadă "capitolele",
- **imaginea**: o imagine plină de sens cu o scurtă explicație dedesubt.

Listă de verificare:

- compară un articol dintr-un ziar actual cu exemplul de mai sus. Poți găsi diferitele secțiuni?
- scoate în evidență titlurile secțiunilor folosind diferite culori.
- acordă atenție stilului fonturilor (bold, normal, italic),
- compară articolul tău cu acel al colegilor,
- folosește aceste secțiuni în articolul tău.

11. Realizarea de spectacole

Punerea în scenă a unor povești este o cale bună de reflectare a vieții umane. Poți crea scene folosind și o imagine, o piesă muzicală sau un obiect. Atunci când interpretezi, îți asumi un rol. Aceasta înseamnă că încerci să preiei sentimentele unei anumite persoane și le joci. După spectacol, toată lumea va putea să se gândească la care părți din spectacol a părut a fi "reale" și care au fost imaginate.

Joc "liber"

- notează cuvinte cheie care reprezintă spectacolul,
- decide cine va juca un rol anume și ce este important de ținut minte pentru fiecare rol,
- adună toate materialele necesare,
- repetă spectacolul,
- pregătește scena,
- bucură-te de spectacol.

După acesta, discută următoarele întrebări:

- ce ai putut vedea?
- toată lumea a înțeles totul?
- ce a fost în mod deosebit bun?
- în opinia ta, a lipsit ceva?
- ce a fost puțin prea exagerat?
- ce întrebări avem despre conținut?

Realizarea unui spectacol pornind de la un text

Citiți textul împreună și creați scenele:

- cine a fost implicat? Unde a avut loc?
- cum au făcut față oamenii situației? Ce au spus?
- cum au reacționat ceilalți?
- cum s-a terminat povestea?
- decideți asupra numărului de acte din spectacol,
- cine va juca ce rol? Ce costume vor fi necesare?
- repetă spectacolul,
- evaluează spectacolul împreună cu colegii tăi de clasă.

Realizarea unui spectacol pornind de la o imagine

- caută o imagine care poate fi folosită ca bază pentru spectacol,
- închipuie-te în imagine,
- adună idei: cum trăiau/trăiesc oamenii pe care îi vezi în imagine? Pentru ce sunt fericiți? Pentru ce sunt nefericiți?
- crează un spectacol folosind imaginea și notând cuvinte cheie pentru fiecare scenă,
- decide asupra numărului de acte din spectacol,
- decide cine va juca ce rol și ce este important la acesta,
- repetă spectacolul și găsește recuzită,
- pregătește scena și invită oaspeții,
- evaluează spectacolul tău împreună cu colegii de clasă.

12. Organizarea dezbaterilor

O dezbatere ne ajută să conștientizăm că există opinii variate despre o temă și să înțelegem avantajele și dezavantajele problemelor controversate. Pentru a susține o dezbatere, este nevoie de o întrebare controversată la care se poate răspunde cu da sau nu. Într-o democrație, există întotdeauna mai mult decât o singură soluție sau opinie.

Două opinii – o dezbatere

Iată cum se procedează :

- împărțiți clasa în două grupuri. Un grup este pentru (în favoarea) problemei discutate, iar celălalt împotriva.
 - fiecare grup găsește argumente⁵ posibile pentru a susține opinia lor. De asemenea, ei trebuie să adune argumente care sunt împotriva opiniei celui alt grup.
 - notați argumentele voastre folosind cuvinte cheie
 - fiecare grup desemnează doi vorbitori.
 - dezbateră este organizată în trei părți: runda de deschidere, runda de dezbatere și runda de încheiere.
 - runda de deschidere: fiecare vorbitor explică pe scurt argumentele lui sau ei.
- Grupul pro și grupul contra⁶ se succed la prezentare,
- dezbateră: vorbitorii prezintă argumentele și încearcă să contracareze argumentele părții adverse,
 - runda de închidere: această rundă are aceeași procedură ca runda de deschidere.
- Fiecare persoană are ocazia de a sintetiza opinia sa.

Persoana care urmărește timpul

Alegeți pe cineva din clasă care este responsabil cu urmărirea timpului în timpul dezbaterii:

- runda de deschidere nu ar trebui să dureze mai mult de opt minute (fiecare persoană poate vorbi câte două minute).
- runda de dezbatere ar trebui să dureze nu mai mult de șase minute.
- runda de închidere ar trebui să dureze nu mai mult de patru minute (câte un minut pentru fiecare persoană).
- dacă cineva depășește timpul alocat, sună clopoțelul.

Observatorii

Elevii care nu sunt vorbitori în timpul dezbaterii observă ce se întâmplă. După dezbatere, ei spun ce au notat folosind următoarele puncte de plecare:

- ce argumente s-au prezentat?
- cine a fost implicat și cum?
- a fost lăsat fiecare vorbitor să vorbească fără a fi întrerupt?
- cum au încercat vorbitorii să transmită mesajele lor?
- ce argumente au fost convingătoare?
- ce exemple de bune argumente au fost prezentate?
- ce cuvinte au fost folosite frecvent?
- cum au vorbit vorbitorii (folosind limbajul corporal, au vorbit suficient de tare, au vorbit expresiv)?

⁵ Argument: un enunț formulat pentru a susține o cauză.

⁶ Pros și cons înseamnă pentru și împotriva.

Puzzle-ul celor nouă concepte cheie

A crește în democrație se adresează profesorilor care vor să integreze educația pentru cetățenie democratică (ECD) și educația pentru drepturile omului (EDO) în predarea cotidiană a disciplinei lor. Nouă unități de învățare de aproximativ 4 lecții fiecare oferă instrucțiuni pas cu pas și includ fișe de lucru pentru elevi și informații inițiale pentru profesori. Manualul complet asigură curriculum-ul pentru un an școlar, pentru elevii din învățământul primar (clasele I-IV), dar cum fiecare unitate este completă în sine, manualul asigură o mare flexibilitate în utilizare. De aceea, el este potrivit pentru editori de manuale, autori de curriculum, formatori, studenți și profesori debutanți.

Scopul EDC/EDO este să îi învețe pe copii să devină cetățeni activi, doritori și capabili să participe la comunitatea democratică. Prin urmare, EDC/EDO accentuează abordările bazate pe acțiune și învățarea axată pe sarcini de lucru. Comunitatea școlară este gândită ca o zonă de experiență autentică, în care tinerii pot învăța cum să participe de la o vârstă timpurie la luarea democratică a deciziilor și să-și asume responsabilități. Concepte cheie ale EDC/EDO sunt predate ca instrumente pentru învățarea pe parcursul vieții.

Acesta este volumul II dintr-o serie formată din:

ECD/EDO Volumul I: *Educație pentru democrație:* Materiale suport pentru cadre didactice privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului

ECD/EDO Volumul II: *A crește în democrație:* Activități didactice pentru învățământul primar privind cetățenia democratică și drepturile omului (ECD/EDO)

ECD/EDO Volumul III: *A trăi în democrație:* Activități didactice în domeniul EDC/EDO, pentru nivelul secundar inferior

ECD/EDO Volumul IV: *Participarea la democrație:* Activități didactice în domeniul educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului, pentru învățământul secundar superior

ECD/EDO Volumul V: *Explorarea drepturilor copilului:* Activități didactice pentru clasele I-IX

ECD/EDO Volumul V: *Explorarea drepturilor copilului:* Activități didactice pentru clasele I-IX

ECD/EDO Volumul VI: *Predarea democrației* - O colecție de bune practici în domeniul educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului

www.coe.int

Consiliul Europei reunește 47 de state membre, acoperind aproape întregul continent european. Urmărește să dezvolte principii democratice și legislative comune, bazate pe Convenția Europeană a Drepturilor Omului și pe alte texte de referință privind protecția persoanelor. Chiar de la înființarea sa, din 1949, și după cel de-al Doilea Război Mondial, Consiliul Europei a simbolizat reconcilierea.